

Bundel - Algemeen Bestuur van 16 april 2025

- 1 Opening, mededelingen en vaststellen agenda
Afmeldingen:
Dhr. Beemsterboer, dhr. Wit
Mededelingen:
Voorzittersoverleg OmgevingsdienstNL, d.d. 28 maart 2025
01 Agenda AB vergadering 16 april 2025
Agenda voorzittersoverleg 28-03-2025
20250326 Annotatie voorzittersoverleg 28 maart 2025 incl. opmerking ODIJ
20250306 Notitie ODNL vereniging omgevingsdiensten
20250320 Bijlage 1 Rollen en verantwoordelijkheden - Notitie aanpak statutenwijziging
20250306 Bijlage 2 Financiering - Notitie aanpak statutenwijziging
20250306 Bijlage 3 Proces - Notitie aanpak statutenwijziging
20250306 Bijlage 4 Concept brief ABs - Notitie aanpak statutenwijziging
- 1.a Ingekomen post
Rekenkameronderzoek ODIJmond
Brief informatie opzet rekenkameronderzoek Omgevingsdienst IJmond
Beoordeling 1e voortgangsrapportage robuuste omgevingsdienst
Brief IenW t.a.v. Algemeen Bestuur
Definitieve rapportage beoordeling voortgangsrapportages robuuste OD
Maatregelen per OD
Rapportageformulier Halfjaarrapportage ODIJmond
01a Brief informatie opzet rekenkameronderzoek ODIJ
01a Brief AB ODIJmond 1e voortgangsrapportage
01a Definitieve rapportage beoordeling voortgangsrapportages robuuste OD
01a Maatregelen per OD - ODIJ
01a Rapportageformulier ODIJ Halfjaarrapportage
- 2 Notulen AB vergadering 26 maart 2025
Notulen AB vergadering 26 maart 2025
- 3 Presentatie actualisatie bedrijvenbestand
- 4 Verantwoording prioriteiten 2024 VTH
Besluit
1. Kennisnemen van de rapportage prioriteiten 2024 VTH
04 Besluit AB 2025-008 Verantwoording prioriteiten 2024 VTH
04 Bijlage 1 Verantwoording prioriteiten 2024 VTH
- 5 Doorontwikkeling ODIJmond - introductie sessie
De vergadering van het Algemeen Bestuur, d.d. 16 april, staat in het teken van het Programma herijking GR & financieringsstructuur en de toekomstscenario's. Voor deze vergadering agenderen wij drie onderwerpen;
1. Herijking Governance, GR en DVO-structuur: Tussenrapportage ontwikkellijn en governance (5a)
2. Herijking financieringsstructuur: Rapportage herijking financiering (5b)
3. Ontwikkelen inventarisatie toekomstscenario's: Advies toekomstscenario's (5c)
Tijdens deze AB vergadering nemen we u mee in deze drie onderwerpen en de bijbehorende (tussen-) rapportages d.m.v. 3 presentaties en ruime gelegenheid om met elkaar het gesprek te voeren.
Voordat we starten geven wij een korte toelichting op het proces en de planning. Deze AB vergadering is geheel beeldvormend op deze drie onderwerpen.
Besluit
Kennisnemen van de tussenresultaten doorontwikkeling ODIJmond.
05 Besluit AB 2025-009 Tussenresultaten doorontwikkeling ODIJmond
05 Bijlage 1 Detailplanning Programma doorontwikkeling ODIJmond
05 Bijlage 2 Producten Programma en besluitvorming AB-Raden-Staten
- 5.a Herijking GR: tussenrapportage ontwikkellijn Governance
In de AB vergadering van 26 maart heeft IPR Normag een toelichtende presentatie gegeven op de resultaten in de tussenrapportage: Analyse huidige GR en DVO-structuur met advies en uitgangspunten voor de herijking. Hierbij treft u de tussenrapportage.
05a Bijlage 1 Tussenrapportage Ontwikkellijn Governance
- 5.b Herijking financiering: tussenrapportage
a. Analyse IST-SOLL met financieel effect per deelnemer
b. Analyse van de mogelijke uitgangspunten en keuzes voor de toekomstige financieringsstructuur
c. Vervolgproces per deelnemer en collectief
Bestuurlijk gesprek: Delen reactie op de financiële impact, vragen en behoefte. Behoeftte aanpassen ambitie en impact daarvan.
- 5.c Advies toekomstscenario's ODIJmond
a. Inventarisatie en advies Toekomstscenario's
Bestuurlijk gesprek: Onder begeleiding van Galan voeren we met elkaar het gesprek: herkennen we de scenario's, zijn deze compleet? Wat spreekt aan? Wat minder?
- 5.d Interne memo aan de colleges, inzake doorontwikkeling Omgevingsdienst IJmond

Besluit:

- 1. Vaststellen van de interne memo aan de colleges, inzake doorontwikkeling ODIJmond*
- 2. De interne memo aan de colleges ter behandeling aanbieden aan de deelnemers GR ODIJmond.*

05d Besluit AB 2025-010 Interne memo aan colleges inzake doorontwikkeling ODIJmond

5.e Communicatielijnen doorontwikkeling Omgevingsdienst IJmond

Besluit:

- 1. Kennisnemen van de communicatielijnen resultaten doorontwikkeling ODIJmond.*
- 2. Vaststellen van het voorstel inzake de wijze van en voorstel tot communicatie over bovenstaande resultaten.*

05e Besluit AB 2025-011 Communicatielijnen resultaten doorontwikkeling ODIJmond

5.f Vervolgopdracht externe partijen doorontwikkeling Omgevingsdienst IJmond

Besluit:

- 1. Kennisnemen van het voorstel vervolgopdracht externe partijen doorontwikkeling ODIJmond.*

05f Besluit AB 2025-012 Vervolgopdracht externe partijen doorontwikkeling ODIJmond

6 Rondvraag en sluiting

Agenda Algemeen Bestuur

Aan	Leden van het Algemeen Bestuur
T.a.v.	mevrouw S. Klaassen gemeente Beverwijk (vz) de heer R. Berkhout gemeente Haarlem de heer N. Bonenkamp gemeente Landsmeer de heer S. Dinjens gemeente Velsen mevrouw A. Zalinyan gemeente Heemskerk de heer J. Beemsterboer Provincie Noord-Holland de heer J. Schouten gemeente Uitgeest de heer M. Hegger gemeente Purmerend de heer M. Wit gemeente Wormerland de heer S. Nijssen gemeente Oostzaan mevrouw A. v/d Weijenberg gemeente Waterland de heer K. Schilder gemeente Edam-Volendam mevrouw A. Grummel gemeente Heemstede de heer J.J. de Kloet gemeente Zandvoort mevrouw T. van der Windt gemeente Bloemendaal de heer J. Zandhuis Omgevingsdienst IJmond de heer E. van Zon Omgevingsdienst IJmond mevrouw G. Veltman Omgevingsdienst IJmond
Cc	Just Zandhuis, Egon van Zon, Greet Veltman, Ryanne Hoes
Datum vergadering	16 april 2025
Tijdstip	11:45 – 12:00 inloop met lunch 12:00 – 12:30 start vergadering 12:30 – 14:30 programma toekomstscenario's, herijking financierings-structuur en GR 14:30 – 15:00 afronding en vervolgspraken
Locatie	Ruimte 0.2 - kantoor Omgevingsdienst IJmond, Beverwijk

De directeur van Omgevingsdienst IJmond nodigt u hierbij uit tot het bijwonen van de vergadering van het Algemeen Bestuur.

Agenda

01.	Opening, mededelingen en vaststellen agenda <u>Afmeldingen</u> Dhr Beemsterboer, dhr. Wit. <u>Mededelingen</u> 1. Voorzittersoverleg OmgevingsdienstNL, d.d. 28 maart 2025	
------------	---	--

	Ingekomen stukken 1. Rekenkameronderzoek ODIJmond 2. Beoordeling 1e voortgangsrapportage robuuste omgevingsdienst	
02.	Notulen AB vergadering 26 maart 2025	
	Besluit: 1. Vaststellen van de notulen van de vergadering van het Algemeen Bestuur, d.d. 26 maart 2025.	
03	Presentatie actualisatie bedrijvenbestand	
04.	Verantwoording prioriteiten 2024 VTH	
	Besluit 1. Kennisnemen van de rapportage prioriteiten 2024 VTH	2025-008
05.	Doorontwikkeling Omgevingsdienst IJmond De vergadering van het Algemeen Bestuur, d.d. 16 april, staat in het teken van het Programma herijking GR & financieringsstructuur en de toekomstscenario's. Voor deze vergadering agenderen wij drie onderwerpen; 1. Herijking Governance, GR en DVO-structuur: Tussenrapportage ontwikkellijn en governance (5a) 2. Herijking financieringsstructuur: Rapportage herijking financiering (5b) 3. Ontwikkelen inventarisatie toekomstscenario's: Advies toekomstscenario's (5c) Tijdens deze AB vergadering nemen we u mee in deze drie onderwerpen en de bijbehorende (tussen-) rapportages d.m.v. 3 presentaties en ruime gelegenheid om met elkaar het gesprek te voeren. Voordat we starten geven wij een korte toelichting op het proces en de planning . Deze AB vergadering is <u>geheel beeldvormend</u> op deze drie onderwerpen.	
	Besluit 1. Kennisnemen van de tussenresultaten doorontwikkeling ODIJmond.	2025-009
05a.	Herijking GR: tussenrapportage ontwikkellijn Governance In de AB vergadering van 26 maart heeft IPR Normag een toelichtende presentatie gegeven op de resultaten in de tussenrapportage: Analyse huidige GR en DVO-structuur met advies en uitgangspunten voor de herijking. Hierbij treft u de tussenrapportage.	
05b.	Herijking financiering: tussenrapportage • Analyse IST-SOLL met financieel effect per deelnemer • Analyse van de mogelijke uitgangspunten en keuzes voor de toekomstige financieringsstructuur • Vervolgproces per deelnemer en collectief Bestuurlijk gesprek: Delen reactie op de financiële impact, vragen en behoefte. Behoeftte aanpassen ambitie en impact daarvan.	
05c.	Advies toekomstscenario's ODIJmond • Inventarisatie en advies Toekomstscenario's	

	Bestuurlijk gesprek: Onder begeleiding van Galan voeren we met elkaar het gesprek: herkennen we de scenario's, zijn deze compleet? Wat spreekt aan? Wat minder?	
05d.	Interne memo aan de colleges, inzake doorontwikkeling Omgevingsdienst IJmond	
	Besluit: 1. Vaststellen van de interne memo aan de colleges, inzake doorontwikkeling ODIJmond 2. De interne memo aan de colleges ter behandeling aanbieden aan de deelnemers GR ODIJmond.	2025-010
05e.	Communicatielijnen doorontwikkeling Omgevingsdienst IJmond	
	Besluit: 1. Kennisnemen van de communicatielijnen resultaten doorontwikkeling ODIJmond. 2. Vaststellen van het voorstel inzake de wijze van en voorstel tot communicatie over bovenstaande resultaten.	2025-011
06f.	Vervolgopdracht externe partijen doorontwikkeling Omgevingsdienst IJmond	
	Besluit: 1. Kennisnemen van het voorstel vervolgopdracht externe partijen doorontwikkeling ODIJmond.	2025-012
07.	Rondvraag en sluiting	

de voorzitter, namens deze,

Just Zandhuis

(e.v. vergadering: 11 juni 2025)



Agenda voorzittersoverleg Omgevingsdiensten

Subtitel:	Toekomst Omgevingsdienst NL naar een vereniging van omgevingsdiensten
Datum	28 maart 2025
Tijd:	14:30 – 16:30 uur
Locatie:	Fletcher Hotel Nieuwegein, Buizerdlaan 10 3435 SB Nieuwegein
Aanwezig:	Dhr. Stolk, Dhr. Welman, Dhr. Vermeulen, Mw. Groeneveld, Mw. Klaasen, Dhr. Spaans, Dhr. Van Vugt, Dhr. van Rooij, Dhr. Poppens, Dhr. Ferwerda, Dhr. Maouche, Dhr. Spelt, Dhr. Sprong, Mw. Smit, Dhr. Fröhlich, Dhr. Van Rooij, Dhr. Depla, Dhr. Inberg, Dhr. Oostrum, Mw. Wiggers, Dhr. Beemsterboer, Dhr. Vlecken, Dhr. Hendrix, Dhr. Vermeulen, Dhr. North, Dhr. Schmaal, Dhr. ten Westeneind, Mw. van de Klift, Dhr. Kobes, Dhr. Kersbergen, Mw. Boschma, Dhr. Vlaander, Mw. Wittenhorst, Dhr. Lenssen, Dhr. Guis en Mw. Van Leest

1. Opening en vaststellen agenda

- *Voorzitter: Patrick Welman. Afgesproken is dat Meindert Stolk en Patrick Welman om de beurt voorzitter zijn. Meindert Stolk heeft de vorige keer als voorzitter opgetreden.*

2. TER BESPREKING

2.1 Bespreken stukken en richting bepalen a.d.h.v. scenario's

- *Notitie ODNL vereniging omgevingsdiensten meegestuurd met 4 bijlagen:*
 - *Bijlage 1 Rollen en verantwoordelijkheden*
 - *Bijlage 2 Financiering*
 - *Bijlage 3 Proces*
 - *Bijlage 4 Concept brief AB's*

2.2 Actualiteiten

3. Rondvraag en sluiting



Annotatie t.b.v. voorzittersoverleg 28 maart 2025

Aanvulling BLAUW zijn ODIJ

Aanleiding

Op 28 maart 2025 is de tweede bijeenkomst van de voorzitters van de Omgevingsdiensten. Belangrijkste agendapunt is de omvorming van de Vereniging van directeuren van Omgevingsdiensten naar de Vereniging van Omgevingsdiensten. Deze annotatie is bedoeld om je voorzitter te informeren en te adviseren.

Waarom een nieuwe rechtspersoon?

Uit de discussie van de afgelopen periode, mede veroorzaakt door de groei die de vereniging doormaakt, is helder geworden dat de huidige vorm van de vereniging niet houdbaar is qua verantwoordelijkheden en aansprakelijkheden. Daarnaast stelt I&W dit als voorwaarde voor een structurele subsidie.

Noodzaak om tot een nieuwe rechtspersoon te komen wordt vanuit ODIJ onderschreven. De rapportage die is opgeleverd geeft meerdere opties, maar concludeert dat een 'vereniging van OD's' de gewenste vorm is. Wij zien een groot risico als de rechtsvorm niet wordt aangepast, de huidige vorm 'vereniging van directeuren' past niet bij de ontwikkeling die wordt ingezet en de risico's die de vereniging op dit moment al neemt.

Waarom een vereniging van omgevingsdiensten?

Uit onderzoek is verder naar voren gekomen dat deze vorm het beste past en tegemoetkomt aan de nieuwe werkelijkheid. Andere vormen zijn onderzocht maar passen niet bij onze taak als uitvoerende organisaties.

Welke procedure moet doorlopen worden en is dit ingewikkeld?

Het AB van elke omgevingsdienst moet akkoord gaan nadat de zienswijzeprocedure is doorlopen bij de gemeenteraden c.q. de staten. Hoewel het een omslachtige procedure is, is het wel noodzakelijk maar hoeft het niet ingewikkeld te zijn. Is immers een kleine wijziging t.o.v. de huidige situatie en een enorme verbetering voor de democratische legitimatie.

Deze procesgang is noodzakelijk. Verzoek aan ODNL en het voorzittersoverleg is om hier echt regie op te voeren en vooraf een gedegen aanpak op te stellen. Voorkomen moet worden dat het meerdere keren wordt aangeboden richting gemeenteraden c.q. de staten, doordat er tussentijds wijzigingen ontstaan.

Wordt het duurder voor elke Omgevingsdienst?

Daaraan verandert niets t.o.v. de huidige situatie. Via Omgevingsdienst NL ontvangen de diensten bovendien grote vergoedingen voor hun werkzaamheden.



Dit is vanuit ODIJmond gezien nog maar de vraag. Er is nog steeds onduidelijkheid of de wijze waarop de deelnemersbijdrage berekend wordt vast staat voor meerdere jaren. De afgelopen jaren zijn hier ook wijzigingen doorgevoerd. Voorbeeld van een terugkerende discussie is of omzet of medewerkers, gerelateerd aan VTH-bouw taken, (dit doet niet elke dienst en ODNL focust vooralsnog op milieu) meegerekend moeten worden in de bijdrage.

Tweede punt van zorg is de rijksbijdrage. Tot op heden hebben wij geen inzicht in de voorwaarde, looptijd en onderliggende garanties. Hier zien wij ook een risico, want weer wordt een bureau opgebouwd, met hoge lasten. Governance technisch staan de diensten (dus de deelnemers) aan de lat voor risico's.



Wij zijn dit aan het agenderen richting ODNL. Je hoeft dit niet actief te agenderen maar weet dat het speelt. De afspraak dat kosten gelijk blijven lijkt ons voorbarig.

Mandaat aan de directeur van de OD of bestuurder in de ALV?

De taken van de vereniging wijzigen niet, dat blijven zogenaamde doe-taken. De verandering naar een vereniging van omgevingsdiensten dient vooral het doel de democratische legitimatie te versterken. De AB's dienen daarom verantwoordelijkheid te kunnen nemen voor de vereniging, zonder de vereniging politiek te maken. Mandaat aan de directeur lijkt dan voor de hand te liggen. In het mandaat kan dan opgenomen worden dat DB/AB actief vooraf betrokken wordt bij besluitvorming rond begroting en jaarrekening en als er nieuwe taken worden ingebracht in de vereniging.

Dit staat los van de formele omvorming van de vereniging en bovendien een verantwoordelijkheid van elke individueel bestuur. Dit kan dus ook niet afgedwongen worden.

ODIJ blijft van mening dat ODNL een doe-organisatie is en moet blijven. Een doe-organisatie die taken uitvoert namens de diensten. De democratische legitimatie is dan afdoende geborgd via de DB/AB structuur van de individuele leden. Een aandachtspunt is de directe rijksfinanciering voor de 'Kassiersfunctie'. Dit betekent kort gezegd dat ODNL geld doorsluis naar de individuele diensten, terwijl het rijk (I&W) de voorwaarden stelt. De vraag is of dit een wenselijke constructie is. Het lijkt eerder een noodgreep omdat SPUK-financiering (Rijk direct op de dienst) ter discussie staat.

De Kassiersfunctie vergroot de kasstroom en de administratieve last voor ODNL, dit vergroot het risico. Ook brengt het meer kosten met zich mee voor administratie en de accountant. Het risico is ook dat ODNL, doordat zij de voorwaarden van de financiering richting diensten namens I&W moet controleren, zich scheef gaat houden tot diezelfde diensten/leden die in de ALV zitten.

ODIJ zou liever zien dat er kritisch naar alternatieven voor de Kassiersfunctie wordt gekeken. Als die stromen er niet zijn, verkleint het risico, zijn rollen zuiverder en is de discussie over democratische legitimatie richting ODNL naar onze mening minder relevant.

Advies; Scenario 2; leg het volledige mandaat bij de directeuren.





Reactie t.a.v. scenario 1:

Hier wordt bepleit dat de voorzitters van de OD besturen zitting nemen in de ALV voor behandeling begroting, jaarrekeningen en statutenwijziging. Met name voor begroting en jaarrekening vragen wij af hoe dit in de praktijk werkt?

- Welke informatiepositie hebben de voorzitters nodig om dit kunnen doen?
- Werkt het in de praktijk dat de directeuren zicht hebben op de planning, voortgang en realisatie vanuit de praktijk maar niet sturen op de financiële kaders.
- Kan dit in de governance? Wisselen of de dienst (vereniging van diensten) wisselend wordt vertegenwoordigd door de voorzitter en de directeur? Wat zijn de effecten?



Waar liggen de bestuurlijke gevoelheden?

We zien dat VNG en IPO de afgelopen jaren wel zijn opgetreden als belangenbehartigers van de bevoegde gezagen, maar dat de bestuurders van de diensten zich lang niet altijd vertegenwoordigd hebben gevoeld. Het is de VNG en IPO onvoldoende gelukt om de bestuurders aangehaakt te krijgen. Dit heeft echter niets met de vereniging te maken. Om de vereniging niet politiek te maken en de bestaande lijnen met VNG en IPO niet te doorkruisen, is het om deze reden ook verstandig om de directeuren in de ALV te hebben en niet de bestuurders. Anders ontstaat er naast de lijnen IPO en VNG, een nieuwe bestuurlijke lijn die tot verwarring kan leiden.

Daarnaast is er vrees bij de bestuurders dat de ministeries door middel van bijdragen en subsidies teveel invloed krijgen op de diensten terwijl het eigen bestuur verantwoordelijk is. Door middel van besluiten in de ALV over begroting c.q. begrotingswijzigingen kan hier op gestuurd worden.

Wij herkennen het beeld dat VNG en IPO hun rol nog onvoldoende weten in te vullen op dit dossier. Echter is dat dan ook niet hetgeen wat moet worden opgelost i.p.v. het organiseren van een nieuwe 'hulpstructuur'.

Hoe worden de bestuurders van de omgevingsdiensten wel betrokken bij de landelijke ontwikkelingen?

Dat gebeurt op verschillende manieren:

1. De directeuren informeren hun eigen bestuur vooraf over de reguliere P&C-documenten en nieuwe ontwikkelingen.
2. De VNG en IPO moeten veel beter zorgen voor een communicatie met de achterban.
3. Twee keer per jaar zorgen we voor een bestuurlijke bijeenkomst van de bestuurders van de omgevingsdiensten om enerzijds bij te praten en anderzijds om de koers van de vereniging te bespreken.

Voor ons blijft t.a.v. 3 de vraag of dit nodig is.



Notitie

Omgevingsdienst NL naar een vereniging van omgevingsdiensten.
Toelichting gekozen aanpak statutenwijziging Omgevingsdienst NL.
Tbv Overleg begeleidingsgroep 14 maart en Voorzittersoverleg 28 maart 2025

Aanleiding

Onlangs zijn afspraken gemaakt over de voortzetting van de VTH-versterking, de "Samenwerkingsafspraken versterking VTH-stelsel". Daarin spreken de IBP-partners commitment uit om de VTH versterking voort te zetten en de rol van Omgevingsdienst NL te versterken. Deze afspraken volgen op het IBP-VTH programma dat 30 september j.l. is afgerond en tot doel heeft de aanbevelingen van de Commissie van Aartsen uit te voeren.

In het kader van het IBP-VTH is onderzocht of Omgevingsdienst NL een aantal activiteiten voor de versterking van het VTH stelsel gaat uitvoeren die alle partijen in het stelsel betreffen. De focus ligt dan vooral op een centrale landelijke kennisorganisatie VHT. Andere activiteiten zijn het uitvoeren van visitaties, het aanbieden van opleidingen via de Omgevingsdienst NL Academie en het versterken van data en informatievoorziening.

Naar aanleiding van deze ontwikkeling is geconstateerd dat een grotere bestuurlijke betrokkenheid gewenst is en een nieuwe rechtsvorm voor Omgevingsdienst NL daarbij noodzakelijk is. Het bureau Cooperación (Rob de Greef), is gevraagd een advies te geven over de best passende rechtsvorm. In zijn advies constateert hij dat de taken die Omgevingsdienst NL nu en op termijn uitvoert zogenoemde doe-taken zijn. De Greef adviseert een vereniging van omgevingsdiensten omdat andere, verdergaande rechtsvormen zoals een ZBO, niet passend/noodzakelijk zijn bij de taken die worden uitgevoerd. Een vereniging heeft de voorkeur op andere privaatrechtelijke rechtsvormen vanwege het democratische karakter van een vereniging. Voorwaarde is dat in de statuten de omgevingsdiensten voldoende controle- en sturingsinstrumenten hebben. Op dit moment zijn de directeurs van de omgevingsdiensten lid van de vereniging Omgevingsdienst NL.

Op 29 januari heeft overleg plaatsgevonden met de voorzitters van de Algemeen Besturen van de Omgevingsdiensten over deze ontwikkelingen. De belangrijkste reacties uit deze vergadering zijn als volgt samen te vatten:

- Er is steun voor de koers van Omgevingsdienst NL
- Het is belangrijk dat er een heldere verdeling van rollen, taken en verantwoordelijkheden is waarbij continuïteit geborgd is. De rolverdeling tussen bestuurders en directeurs moet daarbij helder zijn.

- 
- Democratische legitimatie is belangrijk, van belang dat de rol van staten en raden duidelijk is. Indien sprake is van een statutenwijziging zal dit voor zienswijzen langs de raden en staten moeten.
 - De financiële consequenties dienen inzichtelijk te zijn, wat zijn de kosten van het lidmaatschap. De omvang van de begroting vraagt om een bestuurlijke verantwoordingslijn.
 - Waken voor een te zwaar bestuurlijk construct, de bestuurlijke betrokkenheid moet in balans zijn met het karakter van Omgevingsdienst NL: een doe-organisatie.
 - IPO en VNG in positie als het gaat om belangenbehartiging/beleid.
 - De vorm van een vereniging van omgevingsdiensten is een logische vorm en wordt in beginsel ondersteund.
 - Er is behoefte aan een concreet voorstel voor de tussenliggende fase totdat een nieuwe vereniging is gevormd.



In deze notitie wordt de aanpak naar een vereniging van omgevingsdiensten en de noodzakelijke statutenwijziging toegelicht. Verder is een aantal zaken uitgewerkt in de volgende bijlagen:

1. Rollen en verantwoordelijkheden

In deze bijlage worden de rollen en verantwoordelijkheden beschreven en scenario's voor de taakverdeling tussen bestuurders en directeuren uitgewerkt.

2. Toelichting financiering vereniging

In deze bijlage wordt een toelichting gegeven op de inkomsten van de vereniging (op basis van de begroting 2025) en de contributielast van de individuele Omgevingsdiensten.

3. Stappenplan

Deze bijlage bevat de belangrijkste stappen in het proces, inclusief de wensen- en bedenkingenprocedure. In deze bijlage wordt een indicatie gegeven van belangrijke overlegdata in het besluitvormingsproces. Een en ander is vanzelfsprekend afhankelijk van draagvlak voor de voorgestelde richting.

4. Conceptbrief aan AB's

Dit betreft de conceptbrief die na vaststelling van de statutenwijziging door de ALV aan de AB's kan worden toegestuurd ten behoeve van besluitvorming over lidmaatschap.

Gekozen aanpak statutenwijziging

De statutenwijziging is nodig om invulling te geven aan de voorgenomen keuze om de vereniging van directeuren te wijzigen in een vereniging van omgevingsdiensten. Voor de wijziging naar een vereniging van omgevingsdiensten hoeft alleen artikel 6.2 te worden gewijzigd. Voorgesteld wordt de statuten verder te handhaven. Voor het



regelen van overige zaken in relatie tot de wijziging van de vereniging is geen statutenwijziging nodig. Een actualisatie van de statuten (die wel wenselijk is), kan gedaan worden zodra de vereniging van omgevingsdiensten een feit is. Daarnaast is het goed om uitwerking van de rol van de directeuren niet in de statuten zelf uit te werken, om te voorkomen dat veranderende omstandigheden leiden tot statutenwijziging. Door een zo beperkt mogelijke statutenwijziging wordt verondersteld dat complexiteit en vertraging in het besluitvormingsproces zoveel mogelijk wordt vermeden.

De wijziging van artikel 6.2 houdt in dat de zin 'Leden van de vereniging kunnen alleen zijn directeuren van een omgevingsdienst.' wordt gewijzigd in: 'Leden van de vereniging kunnen alleen omgevingsdiensten zijn.'



Overige zaken kunnen op een andere wijze worden vastgelegd. Adviesbureau Cooperación heeft recent geadviseerd de mogelijkheid van een convenant tussen de omgevingsdiensten en Omgevingsdienst NL te betrekken in de uitwerking van de scenario's voor de rolverdeling tussen de voorzitters en de directeuren.

- Scenario 1 volgt de lijn uit het eerder besproken memo: de voorzitters nemen zitting in de ALV's waar de begroting, jaarrekening en/of statutenwijzigingen aan de orde zijn en de directeuren nemen op grond van mandaat zitting in eventuele andere ALV's.
- Scenario 2 legt het volledige mandaat bij de directeuren.

De scenario's zijn nader uitgewerkt in bijlage 1. Rollen en verantwoordelijkheden. Welk scenario gekozen wordt, heeft geen invloed op de hierboven voorgestelde statutenwijziging.

Hoe om te gaan met de tussenfase

Totdat de vereniging van omgevingsdiensten een feit is, is het wenselijk te handelen naar de bedoeling van de toekomstige vereniging. Afhankelijk van het gekozen scenario kan gekozen worden voor een informele rol van de voorzitters bij besluitvorming begroting 2026.



Bijlage 1. Rollen en verantwoordelijkheden

Deze bijlage bij de Notitie Toelichting gekozen aanpak statutenwijziging Omgevingsdienst NL bevat een beschrijving van de rol en verantwoordelijkheden van Omgevingsdienst NL, besturen omgevingsdiensten, IenW, IPO en VNG. Vervolgens worden twee scenario's uitgewerkt met betrekking tot de rolverdeling tussen de voorzitters van OD-besturen en de OD-directeuren in relatie tot de ALV. Hierbij gaat het om borging van de democratische controle. Het is van belang dat de OD-besturen (en de achterliggende provincie- en gemeentebesturen) voldoende controle- en sturingsinstrumenten hebben. Tegelijk vraagt het uitvoerende karakter van de vereniging met name om sturing op uitvoerend niveau.

Rol en taken Omgevingsdienst NL

- Omgevingsdienst NL versterkt de VTH uitvoering door samenwerking tussen OD's te bevorderen.
- Omgevingsdienst NL beperkt zich tot zogenoemde doe-taken: kennisdeling en ontwikkeling binnen het VTH-stelsel, verbeteren van datakwaliteit en gegevensuitwisseling, ondersteuning en opleiding van VTH-professionals via de Omgevingsdienst NL-academie.
- Omgevingsdienst NL neemt geen taken over van omgevingsdiensten of andere stelselpartners, zij richt zich op coördinatie en ondersteuning.
- Omgevingsdienst NL maakt geen beleid en neemt geen politieke standpunten in, wel zorgt zij dat uitvoeringskennis op alle momenten in de beleidscyclus ingebracht wordt.
- Omgevingsdienst NL draagt vanuit haar 'doe-taken' bij aan de kwaliteit van de diensten, zij heeft geen verantwoordelijkheid in de realisatie van robuustheid van individuele diensten.

Rol en verantwoordelijkheid OD-besturen

- De besturen/eigenaren moeten verantwoordelijkheid kunnen nemen voor de besluiten van de vereniging. De governance dient daar op ingericht te zijn.
- Het betreft dan ten minste de meest impactvolle besluiten: vaststellen van de begroting en de jaarrekening, en voorstellen voor statutenwijzigingen.
- De omgevingsdiensten worden op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen vertegenwoordigd door de voorzitters van de OD-besturen.
- Roubustheid is een verantwoordelijkheid van de individuele OD-besturen.

Rol en verantwoordelijkheid IenW, IPO en VNG

- IPO en VNG zijn wel verantwoordelijk voor de belangenbehartiging en het VTH-beleid van de bevoegde gezagen, gemeenten en provincies, maar hebben geen directe rol in de governance van de vereniging.
- Het Rijk verstrekt subsidies aan Omgevingsdienst NL. Het Ministerie van IenW heeft geen rol in de governance van de vereniging.



Rolverdeling voorzitters en directeuren

Met betrekking tot de rolverdeling tussen de voorzitters van OD-besturen en de OD-directeuren in relatie tot de ALV worden met het oog op borging van de democratische controle hieronder twee scenario's uitgewerkt, langs de lijn van hetgeen besproken is in het voorzittersoverleg (zie bijgevoegd conceptverslag). Vooraf wordt opgemerkt dat op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen de voorzitters de OD's vertegenwoordigen in de ALV, ongeacht welk van de scenario's gekozen wordt. Dit betekent dat de voorzitter formeel gesproken altijd aanwezig kan zijn in een ALV, ongeacht of de OD-directeur is gemandateerd.

Scenario 1

- De voorzitters van de OD-besturen nemen zitting in de ALV's met het oog op behandeling van begroting, jaarrekening en/of statutenwijziging.



Scenario 2

- De directeuren nemen altijd namens de voorzitters zitting in de ALV, dus ook de ledenvergaderingen waar begroting, jaarrekening en/of statutenwijziging aan de orde zijn.
- De directeuren hebben mandaat op grond van mandaatbesluit.

Beide scenario's houden de mogelijkheid open om een convenant te sluiten voor organisatorische afspraken tussen de OD's en de vereniging.

Casus extra werkzaamheden

In het proces van afstemming door de voorbereidingsgroep werd gevraagd hoe het in zijn werk gaat wanneer IenW de vereniging tussen de ALV ter behandeling van de begroting en de ALV ter behandeling van de jaarrekening vraagt, extra werkzaamheden op te pakken. Dit is afhankelijk van de omvang van de daaraan verbonden subsidie. Is deze van beperkte omvang dan is het aan het bestuur van de vereniging om daarover te besluiten. Is het subsidiebedrag groot dan vraagt het om een begrotingswijziging waar de ALV een besluit over moet nemen.

Samenstelling bestuur

Het bestuur van de vereniging heeft de verantwoordelijkheid besluitvorming voor de ALV voor te bereiden en vanuit de kaders van de begroting sturing te geven aan de uitvoering. In beide scenario's wordt ervan uitgegaan dat het bestuur samengesteld wordt uit directeuren die benoemd worden door de ALV. Dit vanuit de gedachte dat de bestuurlijke betrokkenheid in balans dient te zijn met het karakter van Omgevingsdienst NL.



Bijlage 2. Toelichting financiering

Deze bijlage bij de Notitie Toelichting gekozen aanpak statutenwijziging Omgevingsdienst NL bevat een toelichting op de financiering van de vereniging aan de hand van een overzicht van de begroting voor 2025 en een overzicht van de contributie per OD.

Overzicht begroting 2025

Begroting 2025 x € 1.000	kosten	baten	toelichting op de baten
Borging activiteiten IBP			
- KIS: Kennisinfrastructuur	4.370	4.370	subsidie I&W
- Digitale infra KIS	3.975	3.975	subsidie I&W (fase 2)
- Versterking VTH en visitaties	2.320	2.320	subsidie I&W
Subtotaal borging IBP	10.665	10.665	
Subsidie stromen			
- Robuustheid	7.000	7.000	subsidie I&W
- Ondersteuning meetdiensten	1.848	1.848	subsidie I&W
- Versterking strafrecht	500	500	subsidie I&W
- BES vth versterking	1.759	1.759	subsidie BZK
- MVO 25-29	2.155	2.155	subsidie I&W
- Port aanpak energie	313	313	subsidie BZK
- Prof. Energie org.	13	13	subsidie RVO (KGG)
Subtotaal subsidie stromen	13.589	13.589	
Vereniging			
- ODNL academie	1.699		Bijdrage OD's obv verdeelsleutel
- vaste bijdrage		647	
- opleidingen		1.052	via nacalculatie
- Bureau	2.060	1.960	Contributie
- Rente en ov. Inkomsten		101	
Subtotaal vereniging	3.759	3.760	
Totaal	28.013	28.014	

Toelichting

- Het overzicht laat zien dat de subsidiestromen met 13,5 mln (de zogenaamde kassiersrol) ongeveer de helft van de totale begroting van 28 mln beslaan.
- Uit het overzicht blijkt dat de inkomsten voor ruim de helft bestaan uit contributie van de leden (1,9 mln). De contributie is opgenomen in de reguliere begroting van de OD's en is daarmee gedekt. De tweede grote inkomstenbron betreft de ODNL Academie.

Overzicht contributie 2025

Contributie 2025	*	Vast	Variabel	% variabel	Totaal
Grondslag					
Omgevingsdienst Achterhoek	€ 10.544	€ 35.000	€ 14.127	1,4%	€ 49.127
Omgevingsdienst Brabant Noord	€ 36.527	€ 35.000	€ 48.940	5,0%	€ 83.940
Omgevingsdienst DCMR Milieudienst Rijnmond	€ 82.824	€ 35.000	€ 110.970	11,3%	€ 145.970
Omgevingsdienst De Vallei	€ 16.270	€ 35.000	€ 21.799	2,2%	€ 56.799
Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechts	€ 16.201	€ 35.000	€ 21.706	2,2%	€ 56.706
Omgevingsdienst Fryske Uffieringstsjinst Milje	€ 20.134	€ 35.000	€ 26.976	2,8%	€ 61.976
Omgevingsdienst Groningen	€ 25.033	€ 35.000	€ 33.540	3,4%	€ 68.540
Omgevingsdienst Haaglanden	€ 28.258	€ 35.000	€ 37.861	3,9%	€ 72.861
Omgevingsdienst IJmond	€ 14.313	€ 35.000	€ 19.177	2,0%	€ 54.177
Omgevingsdienst IJsselmeer	€ 15.352	€ 35.000	€ 20.569	2,1%	€ 55.569
Omgevingsdienst Midden- en West Brabant	€ 43.327	€ 35.000	€ 58.051	5,9%	€ 93.051
Omgevingsdienst Midden-Holland	€ 25.097	€ 35.000	€ 33.626	3,4%	€ 68.626
Omgevingsdienst Noord-Holland Noord	€ 27.692	€ 35.000	€ 37.102	3,8%	€ 72.102
Omgevingsdienst Veluwe	€ 15.410	€ 35.000	€ 20.647	2,1%	€ 55.647
Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied	€ 83.249	€ 35.000	€ 111.539	11,4%	€ 146.539
Omgevingsdienst Regio Arnhem	€ 24.083	€ 35.000	€ 32.267	3,3%	€ 67.267
Omgevingsdienst Regio Nijmegen	€ 28.097	€ 35.000	€ 37.645	3,8%	€ 72.645
Omgevingsdienst Regio Utrecht	€ 17.251	€ 35.000	€ 23.113	2,4%	€ 58.113
Omgevingsdienst Rivierenland	€ 23.080	€ 35.000	€ 30.923	3,2%	€ 65.923
Omgevingsdienst Drenthe	€ 25.189	€ 35.000	€ 33.749	3,4%	€ 68.749
Omgevingsdienst RUD Limburg-Noord	€ 2.726	€ 35.000	€ 3.652	0,4%	€ 38.652
Omgevingsdienst RUD Utrecht	€ 19.012	€ 35.000	€ 25.473	2,6%	€ 60.473
Omgevingsdienst RUD Zeeland	€ 13.964	€ 35.000	€ 18.709	1,9%	€ 53.709
Omgevingsdienst Zuid-Limburg	€ 17.796	€ 35.000	€ 23.844	2,4%	€ 58.844
Omgevingsdienst Twente	€ 17.313	€ 35.000	€ 23.196	2,4%	€ 58.196
Omgevingsdienst West-Holland	€ 21.698	€ 35.000	€ 29.072	3,0%	€ 64.072
Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid	€ 30.408	€ 35.000	€ 40.741	4,2%	€ 75.741
Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant	€ 30.591	€ 35.000	€ 40.987	4,2%	€ 75.987
Totaal	€ 731.439	€ 980.000	€ 980.000	100,0%	€ 1.960.000

* Betreft de primitieve cq initiële begroting 2024, zoals gepubliceerd op internet; wordt nog aangepast obv begroting 2025



Bijlage 3. Stappenplan

In deze bijlage bij de Notitie Toelichting gekozen aanpak statutenwijziging Omgevingsdienst NL worden de stappen in het proces van wijziging van de vereniging van directeuren naar een vereniging van OD's op een rij gezet.

1. Overleg begeleidingscommissie (14 maart) ter bespreking van de Notitie met bijlagen om te komen tot een voorstel voor het voorzittersoverleg, ten aanzien van:
 - a. Scenario keuze en governance afspraken.
 - b. Zaken die in convenant dienen te worden geregeld.
2. Opdracht aan extern juridisch adviseur (Cooperación) voor het opstellen van:
 - a. Concept convenant per scenario voor de organisatorische afspraken tussen de OD's en Omgevingsdienst NL (betekent: opleveren van 3 concept convenanten).
 - b. Modelbepalingen voor de mandaatbesluiten van de OD's.
 - c. Verifiëren juridische vereisten voor de stappen met juridische status.
3. Voorzittersoverleg (28 maart) om het voorstel van de begeleidingscommissie te bespreken om te komen tot governance afspraken.
4. Bestuursvergadering Omgevingsdienst NL (10 april), te agenderen:
 - a. Scenario keuze en governance afspraken
 - b. Instemmen met passende concept convenant en agendering in ALV (mits een van de voorgestelde concept convenanten past bij het gekozen scenario)
 - c. Instemmen met voorstel-modelbepalingen voor de mandaatbesluiten van de OD's en agendering in ALV
 - d. Instemmen met verzenden brief aan AB's
5. Consultatieronde met betrekking tot het concept convenant. De voorzitters worden bij dit proces betrokken.
6. ALV (24 april):
 - a. Vaststellen gewijzigde statuten
 - b. Instemmen met verzenden brief aan AB's
 - c. Instemmen met opstellen individuele mandaatbesluiten OD's conform voorstel-modelbepalingen
 - d. Instemmen met inhoud concept convenant en opdrachtverlening tot sluiten convenant.
7. Brief verzenden aan AB's met het verzoek te besluiten lid te worden en de raden en staten te verzoeken om wensen en bedenkingen.
NB. Voor enkele OD's (ODU en ODG) geldt dat de procedure tot aanpassing GR dient te zijn afgerond voordat lidmaatschap mogelijk is.
8. Individuele OD's doorlopen procedure wensen en bedenkingen.
 - a. Startdata verzamelen; monitoren.
9. Bestuursvergadering Omgevingsdienst NL (22 mei):
 - a. Passeren akte statutenwijziging bij notaris
 - b. Nadere procesafspraken convenant.

- 
- 
10. AB's besluiten na einde termijn (doorgaans 12 weken) over lidmaatschap vereniging.
 11. AB's vragen lidmaatschap aan.
 12. AB's stellen uniform mandaatbesluit vast.
 13. Omgevingsdienst NL en OD's sluiten convenant.
 14. Bestuursvergadering Omgevingsdienst NL (25 september).
 15. ALV (23 oktober) over begroting 2026.
 16. Bestuursvergadering Omgevingsdienst NL (6 november).
 17. ALV tweedaagse (20-21 november).
 18. Bestuursvergadering Omgevingsdienst NL (11 december).
- 



Bijlage 4. Concept brief aan AB's

In deze bijlage bij de Notitie Toelichting gekozen aanpak statutenwijziging Omgevingsdienst NL is de concept brief opgenomen aan de AB's met het verzoek te besluiten lid te worden en de raden en staten te verzoeken om wensen en bedenkingen.

Organisatie
T.a.v.
Postbus
Postcode, plaatsnaam

Datum:

Onderwerp: Verzoeken om te komen tot lidmaatschap vereniging van Omgevingsdiensten

Contactpersoon: hwittenhorst@omgevingsdienst.nl

Uw kenmerk:

Ons kenmerk: (gelieve bij correspondentie dit nummer vermelden)

Geachte ... <richten aan AB-voorzitter>

Tijdens de Algemene Ledenvergadering van Omgevingsdienst NL in november 2024 is gesproken over de voorgenomen wijziging van de juridische status van de vereniging. De Algemene Ledenvergadering heeft besloten om deze voorgenomen wijziging te bespreken met de voorzitters van de Algemene Besturen (AB's) van de Omgevingsdiensten.

Op 29 januari jl. heeft een overleg plaatsgevonden met de voorzitters van de Omgevingsdiensten, in aanwezigheid van Omgevingsdienst NL, IPO en VNG. Ter voorbereiding op dit overleg is een memo opgesteld, waarin de ontwikkeling van Omgevingsdienst NL is geschetst en steun is gevraagd voor de verdere uitwerking van de governance en de oprichting van een vereniging van Omgevingsdiensten.

Vervolgens heeft op 28 maart een overleg met de voorzitters plaatsgevonden. In dit overleg zijn afspraken gemaakt over de positie van de bevoegde gezagen en eigenaren. Dit betreft met name de rollen, taken en verantwoordelijkheden. Een beschrijving van uitgewerkte governance afspraken vindt u als bijlage bij deze brief.

Verzoek

Ik verzoek u vriendelijk om deze brief, inclusief het memo en het conceptverslag van het overleg van 28 maart met de voorzitters in te brengen in de eerstvolgende AB-vergadering, met het verzoek te besluiten lid te worden van de vereniging van Omgevingsdiensten en de raden en staten te verzoeken om wensen en bedenkingen.



Wij hopen u met deze brief voor nu voldoende te hebben geïnformeerd. Mocht dit niet het geval zijn of heeft u aanvullende vragen, dan kunt u contact opnemen met [contactpersoon en contactgegevens].

Met vriendelijke groet,

<ondertekening Ruben Vlaander>

<voorzitter Omgevingsdienst NL>



datum: 3 april 2025
onderwerp: Brief informatie opzet
rekenkameronderzoek Omgevingsdienst
IJmond¹
onze referentie: Z/2024/467408 D/2025/718102
voor informatie: J. de Langen
direct nummer: +31642929027
aantal pagina's: 4
bijlagen: 1

Geachte leden van het Algemeen Bestuur, Dagelijks Bestuur en de directie van de Omgevingsdienst IJmond,

Hierbij ontvangt u ter kennisname de onderzoeksopzet van het rekenkameronderzoek naar de Omgevingsdienst (OD) IJmond.

Vorige maand bent u door ons op de hoogte gebracht van het op handen zijnde onderzoek van samenwerkende rekenkamers² naar de OD IJmond. Daarbij is u de onderzoeksopzet in het vooruitzicht gesteld.

De samenwerkende rekenkamers hebben de opdracht voor de uitvoering van het onderzoek gegund aan TwynstraGudde. De onderzoeksopzet is opgenomen in hun offerte en is als bijlage aan deze brief toegevoegd.

Het onderzoek gaat nu daadwerkelijk van start. Op het moment dat u deze brief ontvangt is een startgesprek met de onderzoekers gepland of heeft dit reeds plaatsgevonden. In het startgesprek worden/zijn concrete afspraken gemaakt over de aanpak van het onderzoek.

Bij het startgesprek is ook de directie van de OD IJmond betrokken. De samenwerkende rekenkamers hechten aan een goede en vruchtbare samenwerking met de directie van de OD IJmond. Wij vertrouwen erop dat het de instemming heeft van de Gedeputeerde Staten en de colleges van B&W dat het inwinnen van de door de rekenkamers gewenste informatie in het kader van dit onderzoek bij Provincie en gemeenten simultaan kan plaatsvinden aan het verkrijgen van informatie van de directie en ambtelijke organisatie van OD IJmond als uitvoeringsorganisatie.

In de Provincie en elk van de gemeenten waarvan de rekenkamer participeert in dit onderzoek is een ambtelijk contactpersoon aangewezen. Deze persoon vervult een belangrijke schakelfunctie tussen de onderzoekers en de organisatie. Wij zullen deze ambtelijke contactpersonen lopende het onderzoek goed op de hoogte houden van de stand van zaken.

¹ Met deze brief worden in ieder geval de Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten van Noord-Holland en de colleges van B&W en de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten geïnformeerd, maar ook het bestuur en de directie van de Omgevingsdienst IJmond.

² De deelnemende rekenkamers in deze samenwerking zijn de Randstedelijke Rekenkamer en de rekenkamers van Haarlem, Velsen, Heemstede, Heemskerk, Bloemendaal, Zandvoort, Landsmeer en Oostzaan.

Zoals gezegd, ontvangt u hierbij de onderzoeksopzet zoals die is opgenomen in de offerte van TwynstraGudde³. Deze offerte bevat de nodige gedetailleerde informatie. Voor de overzichtelijkheid is hieronder een korte samenvatting van de opzet en planning van het onderzoek opgenomen.

Het onderzoek in het kort

Aanleiding

Het stelsel van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) was de afgelopen jaren meermaals onderwerp van een aantal kritische onderzoeken, evaluaties en rapporten. Een belangrijk startpunt hiervoor was het onderzoek van de Commissie van Aartsen (2021). Van Aartsen constateerde dat het VTH-stelsel onvoldoende functioneerde door versnippering, gebrek aan onafhankelijkheid en onvoldoende middelen. In navolging hiervan is het Interbestuurlijk Programma VTH (IBP-VTH) gestart. Het IBP-VTH is gestructureerd rondom zes pijlers, elk met een specifieke focus en werkgroepen die zich richten op verbetering van verschillende aspecten van het VTH-stelsel. Een belangrijk thema (pijler 1) is de robuustheid van de omgevingsdiensten. Vanuit het IBP-VTH zijn criteria, kpi's en randvoorwaarden vastgesteld voor 'robuuste omgevingsdiensten'. De OD's zijn door het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) verzocht zichzelf te toetsen op deze criteria om vervolgens met een plan van aanpak te komen voor hoe er per 1 april 2026 voldaan gaat worden aan de criteria. Uit een toets van de plannen vanuit het ministerie van IenW is geconstateerd dat de robuustheid van de ODIJ, net als van een aantal andere omgevingsdiensten, 'rood' scoort.

Om uzelf een beeld te vormen van het traject richting robuustheid dat de ODIJ nu doorloopt en om overlap te vermijden, hebben de samenwerkende rekenkamers medio januari 2025 een gesprek gevoerd met de ODIJ. Hierin is toegelicht dat er drie lijnen worden doorlopen: 1. De landelijke ontwikkeling met betrekking tot robuustheid (het IBP IVH). 2. De historische lijn van de ODIJ zelf (financiële achterstanden, verdringing van oude door nieuwe taken, onduidelijkheid over de bekostiging van basistaken en plustaken). 3. Toekomstscenario's (waaronder opties van samenwerking en fusie).

Doelstelling onderzoek

Met dit onderzoek willen de samenwerkende rekenkamers inzichtelijk krijgen of het proces dat in 2024-2026 wordt ontrold om te komen tot een robuuste ODIJ op de middellange (3-5 jaar) en de lange termijn, een solide proces is waarin de juiste bouwstenen worden gebruikt. Één of de onderzoeken die in dat kader en in die periode zijn/worden uitgevoerd een adequaat en volledig beeld geven van de oorzaken van het huidige gebrek aan robuustheid en van de oplossingsrichtingen.

Met dit onderzoek willen de rekenkamers tevens inzichtelijk maken op welke wijze de onderscheiden gemeenten en de provincie kunnen bijdragen aan het versterken van de robuustheid van de ODIJ. Daarbij is de rol van alle betrokken bestuursorganen relevant (algemeen en dagelijks bestuur van de ODIJ, Gedeputeerde Staten (GS) en Provinciale Staten (PS) van de provincie Noord-Holland en de colleges en gemeenteraden van de deelnemende gemeenten). Het doel is inzichtelijk te maken hoe de informatiestromen en sturingsinstrumenten in het (recente) verleden zijn gebruikt in relatie tot het geconstateerde gebrek aan robuustheid. Ook moet inzichtelijk worden hoe de informatiestromen en het gebruik van sturingsinstrumenten in de toekomst kunnen worden aangewend voor een effectievere aansturing van de ODIJ en hoe deze kunnen bijdragen aan de versterking van de robuustheid.

Onderzoeksvragen

De samenwerkende rekenkamers stellen twee hoofdvragen:

³ Uit deze versie van de offerte is de financiële informatie weggelaten. De gemeenteraden en Provinciale Staten worden de uitgaven van hun rekenkamers op de gebruikelijke wijze via de jaarrekening geïnformeerd.

1. Worden in de huidige aanpak, om de robuustheid van de ODIJ op de (middel)lange termijn op het gewenste niveau te krijgen, de juiste bouwstenen gebruikt om vertrouwen te mogen hebben in het resultaat? Zo niet, wat ontbreekt?
2. Hoe is de sturing, inclusief de informatievoorziening, tussen de betrokken bestuursorganen en de ODIJ vormgegeven en uitgevoerd, in welke mate heeft dat bijgedragen aan het huidige tekort aan robuustheid van de ODIJ en op welke wijze kunnen de bestuursorganen op een effectieve manier de ODIJ aansturen en bijdragen aan het versterken van diens robuustheid?

Deze hoofdvragen worden beantwoord met behulp van een aantal deelvragen, die samenhangen met het in beeld brengen van de huidige situatie van de ODIJ, het proces om te komen tot versterking van de robuustheid en het in kaart brengen van de informatievoorziening en de daarmee samenhangende sturingsmogelijkheden, om ten slotte de vraag naar de te leren lessen te beantwoorden; lessen die kunnen bijdragen aan de versterking van de robuustheid, de sturing en informatievoorziening en de relatie hiertussen. Zoals gebruikelijk bij een rekenkameronderzoek wordt in de beginfase een normenkader opgesteld om te helpen om op basis van de verzamelde informatie tot gekwalificeerde oordelen te komen.

Aanpak en planning



Resultaat

Het eindproduct van het onderzoek zal uit drie onderdelen bestaan: de nota van bevindingen, waarin de hoofd- en deelvragen van het onderzoek worden beantwoord en de informatie op de normen wordt getoetst. In het rapport wordt ook een inleidend hoofdstuk opgenomen, waarin de context en werking van OD's en het VTH-stelsel worden geschetst, inclusief actuele (wettelijke) ontwikkelingen die van invloed zijn op de omgevingsdienst op de middellange termijn. Een onderdeel is ook een vergelijking op prestaties en kosten van de ODIJ met andere diensten.

Het tweede onderdeel van het rapport is de bestuurlijke nota. Daarin worden de belangrijkste (algemene) conclusies uit het onderzoek weergegeven en worden hieraan aanbevelingen gekoppeld. De aanbevelingen worden waar mogelijk gekoppeld aan best practices. De bestuurlijke nota is zelfstandig leesbaar en bevat een samenvatting, bestuurlijke reacties en nawoord.

En als derde bevat het rapport een factsheet per deelnemer, waarin de belangrijkste inzichten en specifieke lessen worden opgenomen die betrekking hebben op de deelnemer

Ten slotte, wij streven ernaar om met dit onderzoek en dit rapport een bijdrage te leveren aan het proces om te komen tot een robuuste omgevingsdienst. Daarbij kijken we in het bijzonder naar de informatiestromen en sturingsinformatie. In het onderzoek doen we recht aan de onderzoeken en processen die in dit kader reeds in gang zijn gezet. We vermijden zoveel mogelijk doublures en streven ernaar om waardevol te zijn in eventuele toevoegingen. Een sterke omgevingsdienst is immers in ons aller belang.

Namens de samenwerkende rekenkamers,

Met vriendelijke groet,



F.C.A. van der Knaap
Voorzitter Rekenkamer Heemskerk



> Retouradres Postbus 20901 2500 EX Den Haag

Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst IJmond
t.a.v. de voorzitter
per e-mail

**DG Milieu en
Internationaal**
Dir. Omgevingsveiligheid &
Milieurisico's

Rijnstraat 8
Den Haag
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Contactpersoon
postbusVTH@minienw.nl

Datum 1 april 2025
Betreft Beoordeling 1^e voortgangsrapportage robuuste
omgevingsdienst

Onze referentie
IENW/BSK-2025/62375

Bijlage(n)
3

Geachte mevrouw Klaassen,

Allereerst wil ik u hartelijk bedanken voor het aanleveren van de voortgangsrapportage in verband met het proces om te komen tot een robuuste omgevingsdienst. Een omgevingsdienst die voldoet aan de robuustheidscriteria is de basis voor een sterk VTH-stelsel. Hoewel een goede taakuitvoering over meer gaat dan voldoen aan de robuustheidscriteria, zijn deze criteria randvoorwaardelijk. Uw voortgangsrapportage is door het ministerie grondig geanalyseerd en beoordeeld met ondersteuning van Ambiéent Advies B.V. In deze brief wordt een nieuwe inschatting gegeven over de haalbaarheid om op 1 april 2026 robuust te zijn en ga ik kort in op het bijbehorende vervolgproces.

Inschatting haalbaarheid robuuste Omgevingsdienst op 1 april 2026

De inschatting van de haalbaarheid is gebaseerd op uw voortgangsrapportage over de periode 1 april 2024 tot en met 30 november 2024. Als u aanvullende informatie heeft aangeleverd naar aanleiding van de concept-managementsamenvatting met de voorlopige inschatting over de haalbaarheid die u op 31 januari 2025 is toegezonden, is die informatie ook betrokken bij de beoordeling. Op basis van de aangeleverde informatie is bezien of de taxatie van zowel de individuele randvoorwaarden en kritische prestatie indicatoren (kpi's), als ook het oordeel over de haalbaarheid kon worden bijgesteld. De methode die gebruikt is om de haalbaarheid in te schatten met zowel aandacht voor de individuele taxatie van de kpi's als het komen tot een algemene taxatie per omgevingsdienst staat beschreven in de rapportage opgenomen in bijlage 1.

Oordeel (oranje): het is de vraag of uw omgevingsdienst op 1 april 2026 robuust is.

Toelichting

Uw voortgangsrapportage, die op 29 december 2024 is aangeleverd en de aanvulling op 7 februari jl., bevatte voldoende informatie om een goede analyse te maken van de haalbaarheid om op 1 april 2026 te voldoen aan de robuustheidscriteria. Hierbij is ook gekeken naar de punten die o.b.v. de zelftoets reeds voldeden. Op grond van uw aangeleverde informatie, is de conclusie dat ik niet kan inschatten of uw omgevingsdienst wel of niet tijdig robuust zal zijn. Hiermee is de beoordeling bijgesteld ten opzichte van de beoordeling van het plan van aanpak. De gedetailleerde analyse van elke randvoorwaarde en kpi, met daarbij de duiding en eventuele informatie die nog ontbreekt, vindt u in bijlage 2.

Deze conclusie komt grotendeels overeen met het oordeel dat u zelf in de voortgangsrapportage aangeeft. Op de meeste punten heb ik uw oordeel uit de voortgangsrapportage overgenomen. De kpi met betrekking tot de omzetnorm en de kpi over het hebben van een innovatieagenda heb ik zelfs positiever beoordeeld dan u zelf. Ik zie dat u vooruitgang heeft geboekt.

Op de volgende kpi's neem ik uw eigen beoordeling niet over:

- Kpi 2 kwaliteit. Uit bijlage 3.3 van het Addendum dat met de voortgangsrapportage is meegestuurd, blijkt dat u aan nagenoeg alle vigerende kwaliteitscriteria voldoet. In het herijkingsproces van de Gemeenschappelijke Regeling (GR) worden o.a. afspraken gemaakt rondom het voldoen aan de kwaliteitscriteria. Omdat vooralsnog de afspraken op hoofdlijnen zijn en de GR uiteindelijk in het najaar van 2026 bestuurlijk zal worden vastgesteld is het onzeker of u tijdig zult voldoen aan de kwaliteitscriteria 3.0. Ik scoor u op dit onderdeel daarom 'oranje' en niet groen zoals u zelf doet. Het voldoen aan de kwaliteitscriteria is een wettelijke verplichting die reeds bestond voor het opstellen van de robuustheidscriteria. Ik wil u dan ook vragen in de volgende voortgangsrapportage aandacht te besteden aan de manier waarop u ervoor zorgt aan dit criterium te voldoen.
- Kpi 5 sturing. U laat zien middelen en instrumenten in te zetten om uw personeel op te leiden en u geeft uzelf daarom 'groen'. Kpi 5 verlangt echter dat u een opleidingsprogramma heeft dat een overzicht biedt van welke opleidingen nodig zijn, welke u gaat inzetten en welke middelen u hiervoor nodig heeft. Ik zie dat u met beperkte inspanningen de middelen en instrumenten die u nu inzet kunt vertalen naar een opleidingsprogramma, maar omdat dit programma nog ontbreekt, is het oordeel op dit onderdeel 'oranje'.

Ten aanzien van de randvoorwaarden en kpi's die nog niet voldoen zijn de volgende aandachtspunten van belang:

- U geeft in de op 7 februari jl. verstrekte informatie aan dat innovatie wordt meegenomen in het herijken van de financieringsstructuur. Deze zal eind 2025 onderdeel zijn van de Kadernota 2027. Uit dit proces zal blijken hoe u omgaat met de eis voor innovatiebudget. Ik zie hiermee nog niet dat u voornemens bent zich in te gaan zetten te voldoen aan de norm om 1% van de begroting structureel te reserveren voor innovatie. In afwachting van de uitkomsten van het proces, beoordeel ik u vooralsnog 'oranje'.
- In uw proces tot herijking van de GR worden afspraken gemaakt rondom het terugnemen van milieutaken. De planning laat zien dat eind 2025 de concept-GR gereed is, waarna deze rond april 2026 zal worden voorgelegd aan het bestuur, colleges, raden en staten met als doel deze in het najaar vast te stellen. Niet alleen is onduidelijk of de afspraken toereikend zijn, ook lijkt het erop dat u op dit punt net niet tijdig zal voldoen.
- U geeft aan serieus aan de slag te zijn met Business Intelligence. Dit lijkt echter nog niet vertaald te zijn naar een BI-strategie. Tot u in de volgende voortgangsrapportage aantoont hoe u deze strategie wilt invullen, scoort u hier voorlopig nog 'oranje'.

- U geeft aan voor 2025 3 fte voor BI te hebben begroot en heeft hiervoor een wervingsprocedure lopen. Vanwege de afhankelijkheid van het tijdig vullen van de vacatures, scoort u vooralsnog 'oranje'.

Monitoring en bijsturing

Het is van belang dat uw omgevingsdienst op 1 april 2026 robuust is. Dit is een afspraak die onderdeel is van de samenwerkingsafspraken ondertekend door de partijen uit het VTH-stelsel. Op dit moment is nog niet zeker of uw dienst op 1 april 2026 robuust is. Ik maak mij zorgen over de opgave waarvoor uw organisatie staat in relatie tot het tijdspad. Om de inschatting van de haalbaarheid te bespreken en van u te vernemen welke stappen u gaat zetten om op 1 april 2026 robuust te zijn zal de directeur-generaal Afke van Rijn met u in gesprek gaan. Voor het maken van een afspraak wordt u in april 2025 benaderd.

U wordt verzocht in uw volgende voortgangsrapportage een update te geven over de status van alle randvoorwaarden/kpi's. Dit geldt ook voor de randvoorwaarden en kpi's die al voldoen. Het maakt hierbij niet uit of ze voldoen op basis van de zelftoets, het plan van aanpak of de 1^e voortgangsrapportage. Tevens wordt u nogmaals gevraagd de eventueel ontbrekende informatie aan te leveren. Om het rapporteren voor u gemakkelijker en efficiënter te maken, is de voortgangsrapportage enigszins aangepast en gepersonaliseerd. Tevens is een toelichting op elke randvoorwaarde of kpi opgenomen zodat u kunt inzien wat er nodig is om te voldoen. De volgende rapportage over de periode 1 december 2024 tot en met 31 mei 2025 ontvang ik graag uiterlijk 30 juni 2025.

U heeft nog een jaar de tijd om aan alle robuustheidscriteria te voldoen; dit betekent dat het mijn verwachting is dat bij de volgende tussenrapportage alle informatie beschikbaar is om een goede inschatting te maken van de haalbaarheid. Ervaring leert dat bestuurlijk afstemming tussen alle opdrachtgevers en eigenaren tijd vergt. Bij de beoordeling van de volgende voortgangsrapportage zal de beschikbare tijd om nog maatregelen door te voeren en voor bestuurlijke afstemming te zorgen een belangrijk onderdeel vormen bij de inschatting van haalbaarheid.

Tot slot

Een goed functionerend stelsel van vergunningverlening, toezicht en handhaving beschermt het milieu en zorgt voor een veilige en schone leefomgeving. De inzet van robuuste omgevingsdiensten is daarbij onontbeerlijk. Een robuuste omgevingsdienst voldoet, op z'n minst, aan de randvoorwaarden en kritische prestatie-indicatoren die door alle stelselpartijen (IPO, VNG, Omgevingsdienst NL en IenW) gezamenlijk zijn vastgesteld. Ik ben mij ervan bewust dat het voor zowel uw organisatie als de betrokken gemeenten en provincie(s) een intensief traject is. Het doet mij deugd te zien dat de omgevingsdiensten zich onder andere via dit traject inspannen om ervoor te zorgen dat zij (nog) beter toegerust zijn om hun belangrijke taken te vervullen.

**DG Milieu en
Internationaal**
Dir. Omgevingsveiligheid &
Milieurisico's

Ik wens u veel succes met de uitvoering van de in het plan van aanpak
opgenomen maatregelen en zie graag uw volgende voortgangsrapportage uiterlijk
30 juni 2025 tegemoet.

Onze referentie
IENW/BSK-2025/62375

*Algemene voorwaarden indien
van toepassing*

Hoogachtend,
DE STAATSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT - OPENBAAR
VERVOER EN MILIEU,



C.A. Jansen

Bijlagen

1. Rapportage Monitoring robuustheid omgevingsdiensten - Analyse eerste voortgangsrapportages
2. Analyse randvoorwaarden/kpi voor uw omgevingsdienst
3. Format tweede voortgangsrapportage

Monitoring robuustheid omgevingsdiensten

Analyse eerste voortgangsrapportages



Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

7 maart 2025

Colofon

Rapporttitel

- Monitoring robuustheid omgevingsdiensten | *beoordeling eerste voortgangsrapportages*

Opdrachtgever

- Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Adviseur(s)

- Marieke Prins, 06 - 18 20 95 98, m.prins@ambient.nl
- Casper van de Sande, 06 - 42 46 44 23, c.vandesande@ambient.nl
- David van den Burg, 06 - 14 30 66 79, d.vandenburg@ambient.nl

Kwaliteitscontrole

- David van den Burg

Ons projectnummer

- P24137-01

Datum

- 7 maart 2025

Versie

- Definitief

Ambiënt Advies BV

Arthur van Schendelstraat 550, 3511 MH Utrecht

Postbus 255, 3500 AG Utrecht

Website: www.ambient.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Opdracht	5
1.3	Aanpak	5
1.4	Leeswijzer	5
2	Robuustheidscriteria	6
2.1	Proces om te komen tot de robuustheidscriteria	6
2.2	Omschrijving randvoorwaarden/kpi's	6
3	Methode om de robuustheidscriteria te analyseren	13
3.1	Taxatie individuele randvoorwaarden/kpi's.....	13
3.2	Algemene taxatie	14
Bijlage 1.	Tijdschema	16
Bijlage 2.	Algemene taxatie per omgevingsdienst	18
Bijlage 3.	Methode algemene taxatie.....	23

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Pijler 1, één van de zes pijlers van het op 30 september 2023 beëindigde Interbestuurlijk Programma Versterking VTH (IBP VTH), richtte zich op robuuste omgevingsdiensten en financiering. De commissie Van Aartsen concludeerde dat omgevingsdiensten onvoldoende robuust zijn om vanuit professionele distantie te handelen. Het bestuurlijk overleg IBP VTH heeft op 22 juni 2023 ingestemd met het voorstel van pijler 1 dat een robuuste omgevingsdienst voldoet aan vier criteria: effectiviteit, ontwikkelvermogen, wendbaarheid en efficiency. Daarnaast moeten zij zorgdragen voor de nadere uitwerking van deze criteria naar een zestal kritische prestatie-indicatoren (kpi's). Op 4 juli 2023 is de Tweede Kamer¹ geïnformeerd over deze robuustheidscriteria (zie hoofdstuk 2).

Deze kpi's geven de ondergrens aan. Alle omgevingsdiensten moeten hier op uiterlijk 1 april 2026 aan voldoen. Uiterlijk 1 oktober 2023 hebben alle omgevingsdiensten een 'zelftoets' uitgevoerd, aan de hand van een door het IBP VTH ontwikkeld toetsingskader. Met het voldoen aan de zes kpi's zijn er een zestal randvoorwaarden aanwezig die nodig zijn om goed te kunnen functioneren. Ook deze randvoorwaarden zijn opgenomen in het toetsingskader. Uit de door het IBP VTH beoordeelde zelftoetsen blijkt dat er twee omgevingsdiensten zijn die voldoen (omgevingsdienst Brabant Noord en omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied)². De overige 26 omgevingsdiensten hebben op 1 april 2024 een plan van aanpak aangeleverd waarmee ze moeten aantonen welke maatregelen ze treffen om op 1 april 2026 aan de ondergrens te voldoen. Als stelselverantwoordelijke is het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (I&W) verantwoordelijk voor het bepalen van de haalbaarheid van de plannen van aanpak als ook voor het monitoren en bijsturen van de voortgang. Elke omgevingsdienst die niet al op basis van de zelftoets voldeed, levert hiervoor elke zes maanden een voortgangsrapportage aan, en op 1 april 2026 een eindrapportage.

Het ministerie van I&W heeft zich bij het analyseren van de plannen van aanpak laten ondersteunen door TwynstraGudde (TG), die hiervoor een monitoringsinstrument heeft ontwikkeld. Ook heeft TG een rapportageformulier voor de voortgangsrapportages ontwikkeld. IenW heeft op 20 september 2024 elke omgevingsdienst geïnformeerd over de taxatie van het plan van aanpak. Daarna zijn er in oktober en november gesprekken gevoerd tussen I&W en het dagelijks bestuur van elke omgevingsdienst over de haalbaarheid van het plan van aanpak, als ook over de monitoring en bijsturing. De Tweede Kamer is op 14 oktober 2024³ geïnformeerd over de voortgang van het proces om te komen tot robuuste omgevingsdiensten. Op basis van de plannen van aanpak was de verwachting dat (zonder koerswijziging) 12 van de 28 omgevingsdiensten op 1 april 2026 robuust zullen zijn.

Uiterlijk 31 december 2024 moesten de omgevingsdiensten hun eerste voortgangsrapportage aanleveren waarin de voortgang (en bijbehorende acties) van de periode vanaf 1 april tot en met 30 november 2024 gerapporteerd wordt. Bijlage 1 bevat een overzicht van de planning van het proces om te komen tot robuuste omgevingsdiensten als ook de stappen die er tot nu toe gezet zijn.

¹ Kamerstukken 22 343 en 28 663 nr. 360

² Kamerstukken 22 243 en 28 663 nr. 390

³ Kamerstukken 22 343 en 28 663 nr. 401

1.2 Opdracht

Het ministerie van I&W heeft Ambient Advies BV verzocht om ondersteuning bij de analyse en de inschatting van de haalbaarheid om op 1 april 2026 robuust te zijn aan de hand van de eerste voortgangsrapportages. Ambient is gevraagd hiervoor het door TG ontwikkelde monitoringsinstrument te gebruiken en indien nodig het aan te passen. Ambient is gevraagd om per omgevingsdienst de voortgangsrapportage te analyseren en te komen tot een advies zodat I&W een inschatting kan maken van de haalbaarheid (taxatie). Ook is Ambient gevraagd om voor elke omgevingsdienst een conceptbrief op te stellen die IenW gebruikt om de omgevingsdienst te informeren over het resultaat van de taxatie van de eerste voortgangsrapportage.

1.3 Aanpak

Ambient heeft gebruik gemaakt van de door TG opgestelde analyse van de plannen van aanpak als ook het TG ontwikkelde monitoringsinstrument. Er is per kpi geanalyseerd of de voortgangsrapportage en bijgeleverde informatie, uitgaande van het oordeel van TG, leidt tot een ander inschatting van de haalbaarheid. Indien er geen informatie is aangeleverd op een bepaalde kpi, dan blijft de taxatie van TG staan. De analyse resulteert per omgevingsdienst in een inschatting van de haalbaarheid per kpi en een toelichting. Indien de inschatting is dat de kpi niet op 1 april 2026 zal voldoen of het is onzeker is of de kpi tijdig behaald wordt, bevat de toelichting een beschrijving van de ontbrekende (benodigde) informatie.

Vervolgens is er per omgevingsdienst op basis van de inschatting van de individuele randvoorwaarden en kpi's een algemene inschatting van de haalbaarheid gemaakt met een toelichting op de onderdelen die (nog) niet voldoen. Ambient heeft het bestaande monitoringsinstrument daartoe uitgebreid met een methode om te komen tot deze taxatie (zie hoofdstuk **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**).

De door Ambient uitgevoerde analyse en voorlopige inschatting van de haalbaarheid op basis van de voortgangsrapportages is in een werksessie op 22 januari 2025 met de accounthouders van IenW voor de omgevingsdiensten getoetst en waar nodig bijgesteld.

Dit heeft geresulteerd in een taxatie per OD op zowel de individuele kpi's als een taxatie over het totaal. De algemene taxatie van alle OD's is opgenomen in **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.** en zal door de staatssecretaris gebruikt worden om de Tweede Kamer te informeren over de voortgang. Per omgevingsdienst is er een conceptbrief opgesteld met daarin de algemene taxatie en de aandachtspunten op basis van de individuele taxatie per kpi, zodat het voor een omgevingsdienst duidelijk is welke stappen er nog nodig zijn om op 1 april 2026 robuust te zijn. Het ministerie van I&W is eindverantwoordelijk voor de inhoud van de brief.

1.4 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft de robuustheidscriteria. Hoofdstuk **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.** bevat de methode die gebruikt is om de haalbaarheid in te schatten met zowel aandacht voor de individuele taxatie van de kpi's als het komen tot een algemene taxatie per OD.

2 Robuustheidscriteria

2.1 Proces om te komen tot de robuustheidscriteria

In het bestuurlijk overleg IBP VTH van 22 juni 2023 zijn de zes kritische prestatie-indicatoren en zes randvoorwaarden vastgesteld. Tevens is een toetsingskader vastgesteld om in te schatten of het haalbaar is dat een omgevingsdienst op 1 april 2026 robuust is. Deze kpi's en randvoorwaarden zijn door de werkgroep 'Robuuste omgevingsdiensten' van pijler 1 van het IBP VTH voorgesteld. De zes kpi's zijn aan de Tweede Kamer gecommuniceerd op 4 juli 2023. In het BO IBP VTH van 22 juni 2023 is daarnaast aan pijler 1 verzocht de kpi's die betrekking hebben op financiering, nader uit te werken. De werkgroep robuustheidscriteria van pijler 1 heeft een nadere invulling van kpi's 3, 4 en 5 op 19 oktober 2024 in een schriftelijke ronde aan het BO IBP VTH voorgelegd, waarna deze zijn vastgesteld. Op basis van de randvoorwaarden en kpi's heeft TG in samenwerking met een begeleidingscommissie bestaande uit een vertegenwoordig van IenW, Omgevingsdienst NL, IPO, VNGH en het IBP VTH, een monitoringsinstrument ontwikkeld.

2.2 Omschrijving randvoorwaarden/kpi's

Uit zowel de eindnotitie van pijler 1 van het IBP VTH als de beslisnota aan het BO IBP VTH d.d. 13 september 2023 valt af te leiden wat er met elke randvoorwaarde/kpi wordt bedoeld. Deze omschrijving is de basis geweest voor het analyseren van de plannen van aanpak als ook de eerste voortgangsrapportage. Hieronder volgt per randvoorwaarde/kpi een omschrijving.

Randvoorwaarden

1. Alle gemeenten en provincies nemen deel aan de omgevingsdienst en hebben alle basistaken volledig overgedragen.

Zowel gemeenten als provincies hebben werkzaamheden die tot het basistakenpakket (btp) behoren. Dit is vastgelegd in artikel 13.12 van het Omgevingsbesluit in combinatie met bijlage VI. Het basistakenpakket is onder de Omgevingswet op een aantal onderdelen gewijzigd ten opzichte van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). Klik [hier](#) voor meer informatie over het basistakenpakket. Zo behoren bijvoorbeeld de VTH-taken van alle in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) aangewezen milieubelastende activiteiten (MBA's) tot het basistakenpakket.

Voor de provincie bijvoorbeeld betekent dit dat de VTH-taken van de aanleg en het gebruik van open bodemenergiesystemen (OBES) met de komst van de Omgevingswet tot het basistakenpakket behoren.

2. De governance is ingericht en er is onafhankelijkheid, en de directeur heeft mandaat.

De governance is ingericht, er is sprake van goed opdrachtgeverschap en opdrachtnemerschap (goede relatie en heldere afspraken), onafhankelijkheid en gezag. Het accounthouderschap is ingevuld, de directeur heeft een stevige positie en mandaat (goed leiderschap).

3. De OD is voor wat betreft de omzet in staat onderscheid te maken tussen taken (basistaken, milieugerelateerde taken en niet-milieugerelateerde taken).

Voor de minimale omvang (KPI 1) telt uitsluitend de omzet van de basis- en milieugerelateerde plustaken. Er moet daarom een duidelijk onderscheid zijn tussen deze taken en de niet-milieugerelateerde plustaken op de begroting. Plustaken die niet-milieugerelateerd zijn, zijn gebruiksvergunning en de gemeentelijke BRIKS-taken (Bouwen, Reclame, Inrit, Kap en Sloop).

KPI 1 – Omvang

De omvang van het regionaal werkprogramma gecombineerd met het percentage medewerkers in eigen dienst.

- 1A. De omvang van het regionaal werkprogramma is minimaal € 16,5 miljoen (inclusief overhead en prijspeil 2023).

Voor het vaststellen van de ondergrens van het regionale werkprogramma is gekeken naar de benodigde minimale capaciteit in het primaire proces (inclusief juridische ondersteuning, ketentoezicht, BOA, specialismen crisisbeheersing en piketdienst). Op basis daarvan is de minimale omzet bepaald. Deze omzet betreft alleen de basistaken en de milieugerelateerde plustaken (zie ook randvoorwaarde 3). Omdat voldoende overhead bijdraagt aan de robuustheid en om de discussie over de opbouw van de overhead te voorkomen, is de ondergrens voor de omzet inclusief overhead.

Bijlage 4 van de eindnotitie van pijler 1 van het IBP VTH beschrijft een leidraad ter inspiratie voor het komen tot de minimale benodigde capaciteit. Hieruit valt ook op te maken welke werkzaamheden toebehoren tot de milieutaken.

- 1B. Minimaal 80% van de medewerkers is in vaste dienst van de organisatie.

Minimaal 80% van het totale personeelsbestand is in vaste dienst van de organisatie. Oftewel: er is maximaal 20% inhuur. Waar aanvankelijk deze kpi zich richtte op de medewerkers die onderdeel zijn van het primaire proces, is in het toetsingskader dit onderscheid niet langer aanwezig en wordt er gekeken naar het percentage van het totaal aantal fte's.

KPI 2 – Kwaliteit

De dienst voldoet aan geldende kwaliteitscriteria VTH voor zowel de basistaken als de plustaken: kritieke massa, procescriteria, competenties.

Deze kpi richt zich op de vigerende kwaliteitscriteria VTH voor zowel de basis- als plustaken. Per 1 januari 2026 zijn dat de kwaliteitscriteria 3.0. Een dienst moest zich ervan bewust zijn dat het voldoen aan de kwaliteitscriteria een continu proces is, aangezien regelmatig de kwaliteitscriteria worden geactualiseerd. Zo gold bijvoorbeeld ten tijde van de zelftoets de kwaliteitscriteria 2.3. Het is goed mogelijk dat de dienst hier wel aan voldeed, maar nog niet getoetst heeft aan de kwaliteitscriteria 3.0 die nu gelden. De dienst moet op 1 april 2026 aan de dan geldende kwaliteitscriteria voldoen.

KPI 3 - Innovatie

De dienst heeft voldoende aandacht, capaciteit en budget voor innovatie, hetgeen blijkt uit aanwezigheid van een (meerjarige) innovatieagenda en vrij besteedbaar budget voor innovatie.

3A. Er is een innovatie-agenda

De omgevingsdienst heeft een innovatieagenda met daarin een visie op innovatie, met daaraan gekoppeld een meerjarig innovatieprogramma (met projecten) dat jaarlijks wordt geëvalueerd en geactualiseerd.

3B. Voor de uitvoering van de innovatie-agenda wordt ten minste 1% van de begroting ter beschikking gesteld.

Deze kpi richt zich op het borgen van het innovatiebudget om de innovatieagenda uit te voeren. Het innovatiebudget is op de volgende wijze geborgd:

- Het innovatiebudget betreft een aparte post in de meerjarenbegroting.
- Het budget is structureel (meerjarig) geraamd en vrij te besteden door de dienst.
- Het innovatiebudget is bedoeld ter financiering van projecten uit de innovatieagenda.
- De projecten kennen een begin- en een einddatum. Het innovatiebudget is niet bedoeld ter dekking van structurele activiteiten of ter dekking van de structurele lasten die voortvloeien uit de innovatie.
- Afhankelijk van de aard van de innovatie kan het budget worden ingezet voor eigen personeel, inhuur of de implementatiekosten van investeringen.
- De wijze waarop het budget is gefinancierd (deelnemersbijdrage, cofinanciering) is vrij.
- De omvang van het budget is voldoende om minimaal de ambities uit de innovatieagenda te realiseren en **bedraagt tenminste 1% van de begrotingsomvang**.

KPI 4 - Continuïteit

De dienst kan risico's en veranderingen in de omvang van het overgedragen takenpakket opvangen door het aanhouden van buffers (weerstandsvormogen). Dit blijkt uit afdoende algemene reserve voor geïdentificeerde risico's en onverwachte operationele tegenvallers en expliciete afspraken over uitname.

4A. Uitbreiding met niet-milieutaken gerelateerde plustaken mogelijk?

Zijn er in verband met het efficiënter kunnen werken (o.a. door robuustere overhead) mogelijkheden voor de uitbreiding met niet-milieugerelateerde plustaken, waarbij de uitgebreide taken voldoen aan de kwaliteitscriteria? Het gaat hierbij niet alleen om de programmatische mogelijkheid (deelnemers *kunnen* meer niet-milieugerelateerde taken afnemen), maar vooral of het aannemelijk is dat deelnemers meer niet- milieugerelateerde taken *willen* afnemen.

Let op: dit gaat dus over de **niet-milieugerelateerde taken!**

4B. Zijn afspraken toereikend in GR van terugnemen (milieu-gerelateerde) plustaken?

Zijn er afspraken in de Gemeenschappelijke Regeling over het terugnemen van niet-milieugerelateerde taken en zijn deze afspraken toereikend? Deze kpi verlangt dat er inzicht gegeven wordt in de aard van de afspraken. Een afspraak is toereikend als vanwege de afspraak, bij het terugnemen van milieugerelateerde plustaken, de omgevingsdienst nog altijd robuust is.

4C. Is de weerstandsratio $\geq 0,8$?

De omgevingsdienst dient, conform de voorschriften uit de BBV, bij de begroting en jaarrekening het weerstandsvermogen in beeld te brengen. De hoogte van de weerstandsratio voldoet aan de volgende eisen:

- De weerstandsratio van de omgevingsdienst heeft minimaal een waarde van 0,8 en een streefwaarde van 1,0.
- Hiervan kan worden afgeweken als expliciet (in de GR of in beleidsregels) is vastgelegd dat (bepaalde) risico's worden opgevangen door deelnemers.
- De omgevingsdienst heeft afspraken vastgelegd op welke wijze het weerstandsvermogen wordt aangevuld, als de weerstandsratio in enig jaar lager dan onder het minimumniveau komt.
- Er vindt jaarlijks een actualisatie van de bepaling van het weerstandsvermogen plaats, waarbij ook de mogelijke financiële impact van risico's wordt geactualiseerd.

4D. Fusie-perspectief

Feitelijk is dit niet een kpi. Het is immers geen norm waar men aan moet voldoen. Wel kan het zijn dat een fusie een oplossing is als het voldoen aan de robuustheidscriteria niet te bereiken is met uitbreiding van taken of opplussen van capaciteit. Daarom wil men inzicht in de mogelijkheden voor fusies, gelet op het voldoen aan de omzetnorm voor basis- en milieugerelateerde plustaken en de vereiste congruentie met het werkgebied. In het toetsingskader is daarom ruimte om aan te geven of er fusiemogelijkheden zijn, of er al gesprekken gevoerd zijn en of met de beoogde fusie voldaan gaat worden aan de robuustheidscriteria.

Let op: deze kpi is niet van invloed op het zelfstandig voldoen aan de robuustheidscriteria!

4E. Intensieve samenwerking met andere OD's?

Net als bij het fusieperspectief is dit geen kpi die genormeerd is en waar men aan moet voldoen. In sommige gevallen kan een omgevingsdienst door samenwerking met andere OD's voldoen aan bepaalde robuustheidscriteria. Op het gebied van innovatie wordt bijvoorbeeld vaak samengewerkt, maar ook door te focussen op bepaalde kennisgebieden is het mogelijk zelfstandig te voldoen aan de kwaliteitscriteria. Het ministerie van IenW wil graag inzicht in de aanwezige samenwerking met andere OD's.

Let op: deze kpi is niet van invloed op het zelfstandig voldoen aan de robuustheidscriteria!

KPI 5 - Sturing

De dienst kan de relatie leggen tussen werk, mensen en geld. Er wordt informatie-gestuurd gewerkt. Dat komt tot uitdrukking in het percentage van de uitvoeringsformatie VTH voor businessintelligence en opleidingsbudget van 3% van de loonsom.

5A-1. Is er een Business Intelligence-strategie?

Business Intelligence verwijst naar de strategieën, technologieën en methoden die worden gebruikt om gegevens te verzamelen, verwerken, analyseren en presenteren om beter geïnformeerde beslissingen te nemen. Het omvat het transformeren van gegevens in bruikbare informatie en kennis, waardoor er inzicht ontstaat in trends, prestaties en de

impact van acties. Van belang is dat iedere omgevingsdienst in staat is om gegevens te vertalen naar informatie, en dat de diensten over een dashboard beschikken waarmee de organisatie in samenhang kan sturen op productie (pdc), resultaten (naleefgedrag, klachten, tevredenheid), personele inzet (kwaliteitscriteria, formatie, bezetting, productiviteit) en kosten (kengetallen, kostprijs).

Deze kpi verlangt dat de omgevingsdienst beschikt over een strategie voor Business Intelligence die het volgende beschrijft:

- De nul-situatie: hoe de organisatie gegevens verzamelt, analyseert en benut om beslissingen te nemen.
- De ambities, het beoogde resultaat en hoe dat te realiseren.
- Een jaarprogramma met financiële onderbouwing.
- Actualisatie, minimaal eens in de 4 jaar.

Er wordt dus niet gezocht naar het beschrijven van alle middelen die de dienst inzet en die onder BI vallen; echter deze kpi verlangt de aanwezigheid van een BI-strategie zoals hierboven beschreven.

5A-2. Heeft de omgevingsdienst ten minste drie medewerkers (3 fte) in dienst die hun tijd besteden aan Business Intelligence?

Een omgevingsdienst heeft minimaal 3 medewerkers (3 fte) in dienst voor businessintelligence, waaronder een projectleider/programmamanager.

5B-1. Is er een opleidingsprogramma?

Elke omgevingsdienst heeft een opleidingsprogramma met daarin opgenomen het reguliere onderhoud van kennis, kunde en vaardigheden én de benodigde investeringen in opleiding en training ten behoeve van nieuwe kennis, kunde en vaardigheden.

5B-2. Besteedt de omgevingsdienst ten minste 3% van het loonkostenbudget aan opleidingen?

De **opleidingsuitgaven** voor het onderhoud van kennis, kunde en vaardigheden bedraagt **tenminste 3% van de het loonkostenbudget**. De begroting dekt de benodigde middelen voor de uitvoering van het opleidingsprogramma. De gehanteerde definities voor de opleidingsuitgaven en het loonkostenbudget zijn conform het A&O fonds gemeenten.

- Loonkostenbudget: het loonkostenbudget is de totale begrote loonsom (salarislasten + IKB + werkgeverslasten) voor het ambtelijk apparaat zoals opgenomen in de begroting. Om het percentage vast te stellen wordt budget voor inhuur van extern personeel niet tot de begrote salarislasten gerekend.
- Opleidingsuitgaven: onder opleidingsuitgaven vallen in beginsel alle begrote kosten die voor rekening van de omgevingsdienst komen, dus inclusief die van studiemateriaal, examens en de salariskosten van ambtenaren die zich uit hoofde van hun functie met scholing bezighouden. Hieronder vallen niet de kosten van doorbetaling van salaris in geval van scholing tijdens het werk. Ook de tijdsinzet van medewerkers voor het volgen van een opleiding valt niet onder opleidingsuitgaven.

In de praktijk zien we dat personeel niet alleen wordt opgeleid door het volgen van externe opleidingen, maar ook intern opgeleid wordt. Dit kan zich zowel uiten in verschillende vormen van kennisdeling als in het opzetten van traineeprogramma's. In lijn met de definitie van opleidingsuitgaven is de tijd die de medewerker die geschoold wordt geen onderdeel van de opleidingsuitgaven. De benodigde tijd van de medewerker die de andere medewerker schoolt (en dus niet kan besteden aan het primaire proces), kan wel meegerekend worden tot de opleidingsuitgaven.

KPI 6 - Congruentie

De dienst past bij de identiteit van het werkgebied en er is sprake van samenhang (coherentie) in het takenpakket en logica in het geografisch werkgebied. De maatschappelijke opgave staat centraal.

Is het werkgebied congruent met het karakter van het werkgebied en de maatschappelijke opgaven?

In de oorspronkelijke opzet van de omgevingsdiensten was het voornemen om het werkgebied van een omgevingsdienst te laten samenvallen met een veiligheidsregio. De werkgroep robuuste omgevingsdiensten van pijler 1 heeft dit echter losgelaten omdat congruentie met de veiligheidsregio niet bij alle regio's leidt tot het kunnen voldoen aan de normen voor robuustheid. Congruentie is daarom uitsluitend een optie voor een omgevingsdienst om robuust te worden indien ook aan de andere eisen wordt voldaan. Congruentie met de veiligheidsregio wordt in dat kader niet per se als de heilige graal gezien.

3 Methode om de robuustheidscriteria te analyseren

Bij elke omgevingsdienst is aan de hand van de eerste voortgangsrapportage voor de drie randvoorwaarden en zes kpi's de haalbaarheid ingeschat. De randvoorwaarden/kpi's zijn individueel getaxeerd en uiteindelijk is bij elke omgevingsdienst een algemene taxatie gegeven.

3.1 Taxatie individuele randvoorwaarden/kpi's

Ambient heeft op basis van de informatie uit de eerste voortgangsrapportage alle randvoorwaarden/kpi's geanalyseerd op hun haalbaarheid om op 1 april 2026 aan te voldoen. Hierbij is zowel het door de omgevingsdienst ingevuld rapportageformulier (indien aanwezig) gebruikt als de aanvullende informatie die verstrekt is. Bij sommige omgevingsdiensten is de aanvullende informatie eerder verstrekt. Namelijk tijdens het overleg dat IenW met het dagelijks bestuur had in het najaar van 2024 over de taxatie op basis van het plan van aanpak. Deze informatie is vervolgens opgenomen in het verslag van dat overleg. Als er geen nieuwe informatie is aangeleverd, heeft Ambient gebruik gemaakt van de duiding van TG.

In principe zijn de randvoorwaarden/kpi's die op basis van de zelftoets al voldeden, niet geanalyseerd. Dit tenzij een dienst in de eerste voortgangsrapportage nieuwe ontwikkelingen rapporteert die aanleiding geven tot het herzien van de taxatie.

Bij de taxatie is de systematiek die TG heeft gebruikt voor het analyseren van de plannen van aanpak gecontinueerd. Dit leidt tot de volgende kleuren:

Taxatie	Omschrijving
Wit	Voldoet op basis van de zelftoets sept. 2023
Groen	- De geformuleerde maatregel in het PvA lijkt afdoende te zijn om het gestelde doel te realiseren; en - De OD lijkt binnen de eigen invloedssfeer in staat te zijn de maatregelen op tijd te realiseren.
Oranje	- Acties zijn op dit moment nog globaal beschreven; of - De OD geeft aan dat uitwerking van de maatregel in de (verdere) toekomst pas plaatsvindt.
Rood	- Actie ontbreekt in het plan of de actie is onvoldoende uitgewerkt; of - De haalbaarheid van de actie wordt betwijfeld door de beperkte invloedssfeer van de OD en het is op dit moment nog te onduidelijk of er grote (bestuurlijke of financiële) afhankelijkheid is; of - Een OD geeft aan niet te willen of te kunnen voldoen aan het criterium.

Aandachtspunten

Ambient heeft zich gehouden aan de in hoofdstuk 2 opgenomen beschrijving per randvoorwaarde/kpi. Dit heeft bij een aantal randvoorwaarden/kpi's geleid tot een wijziging in de taxatie op basis van het plan van aanpak.

- Randvoorwaarde 1: overdracht van alle basistaken. Er is scherper getoetst op de overdracht van niet alleen de gemeentelijke basistaken, maar ook van de provinciale.

- KPI 5A: BI-strategie. Er is scherper getoetst op de definitie voor Business Intelligence, in lijn met hoe het IBP VTH die beoogd heeft.
- KPI 5B: Opleidingsbudget. Er is scherper getoetst aan de definitie voor opleidingsuitgaven zoals opgenomen in A&O fonds gemeenten, in lijn met hoe het IBP VTH die beoogd heeft.

Ambient heeft van elke randvoorwaarde/kpi de haalbaarheid ingeschat op basis van de beschikbare informatie die door de OD's verstrekt is bij de eerste voortgangsrapportage. Hierbij is alle informatie betrokken, dus ook informatie die de OD eigenlijk bij een andere randvoorwaarde/kpi opgenomen had, of zelfs als de informatie van een andere omgevingsdienst kwam. Dit heeft bijvoorbeeld geleid tot de volgende aanpassingen:

- Randvoorwaarde 3: scheiden van taken voor wat betreft omzet. In sommige gevallen bleek uit informatie die bij KPI 1 (omvang omzet) verstrekt was (vaak de begroting), dat er toch niet aan deze voorwaarde voldaan werd.
- Randvoorwaarde 1: overdracht basistaken. Uit de voortgangsrapportages van overige omgevingsdiensten die zich binnen dezelfde provincie bevinden, kon informatie gehaald worden over de overdracht van de provinciale basistaken.

3.2 Algemene taxatie

De algemene taxatie is de basis voor de informatie (zie **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**) die de staatssecretaris aan de Tweede Kamer stuurt. Deze algemene taxatie geeft aan of verwacht kan worden dat de omgevingsdienst op 1 april 2026 robuust is. Hierbij is onderscheid tussen de omgevingsdiensten die op dit moment al voldoen (op basis van de zelftoets of inmiddels op basis van de eerste voortgangsrapportage) en de omgevingsdiensten die op dit moment nog niet voldoen. Van deze laatste categorie is er onderscheid gemaakt in drie kleuren:

Taxatie	Omschrijving
	De OD voldoet op dit moment aan de robuustheidscriteria
Groen	Het is (op dit moment) aannemelijk dat de OD op 1 april 2026 aan de robuustheidscriteria zal voldoen.
Oranje	Het is (op dit moment) de vraag of de OD op 1 april 2026 aan de robuustheidscriteria zal voldoen.
Rood	Het is (op dit moment) niet aannemelijk of de OD op 1 april 2026 aan de robuustheidscriteria zal voldoen.

De algemene taxatie gaat gepaard met een algemene toelichting als ook een toelichting op de individuele randvoorwaarden/kpi's die (nog) niet voldoen (rood/oranje).

Ambient heeft een methode ontwikkeld in aanvulling op het monitoringsinstrument voor de taxatie van de individuele randvoorwaarden/kpi's zodat op basis van deze individuele taxatie een algemene taxatie per omgevingsdienst geformuleerd kan worden (zie Bijlage 3). De methode voor de algemene taxatie is gebaseerd op uitgangspunten die IenW gezamenlijk met Ambient geformuleerd heeft tijdens de werksessie.

De volgende basisuitgangspunten zijn geformuleerd:

- Er wordt niet afgeweken van de taxatie op basis van het plan van aanpak, tenzij nieuwe informatie geleid heeft tot het anders oordelen van een of meerdere randvoorwaarden/kpi's.
- Indien ze aan alle randvoorwaarden/kpi's voldoen (groen), én ze voldoen op dit moment al, dan is de omgevingsdienst robuust.
- Indien ze aan alle randvoorwaarden/kpi's voldoen (groen), omdat de verwachting is dat er op 1 april 2026 aan voldaan gaat worden, is de algemene taxatie groen.
- Indien er meer dan twee randvoorwaarden/kpi's niet voldoen (rood), dan is het de algemene taxatie rood.
- Indien er twee randvoorwaarden/kpi's rood zijn én een van de twee is de randvoorwaarde met betrekking tot overdracht van de provinciale basistaken, dan is het de algemene taxatie niet rood (zie de uitleg bij specifiek uitgangspunten). Dit tenzij KPI 1 (omzetnorm) niet voldoet, dan is de algemene taxatie wel rood.
- Indien er maar één randvoorwaarde/kpi niet voldoet (rood), is de algemene taxatie niet rood. Dit tenzij het KPI 1 (omzetnorm) is die niet voldoet of de randvoorwaarde met betrekking tot overdracht van de gemeentelijke basistaken (zie uitleg bij specifieke uitgangspunten), dan is de algemene taxatie wel rood.
- Indien kpi 1 (omzetnorm) of de randvoorwaarde met betrekking tot overdracht van de gemeentelijke basistaken oranje is, dan is de algemene taxatie op zijn minst oranje.

Specifieke uitgangspunten:

- Bij een aantal omgevingsdiensten zijn niet alle provinciale basistaken overgedragen omdat de provincie ervoor gekozen heeft deze bij een of maximaal twee omgevingsdiensten te beleggen. Dat heeft direct als gevolg dat de diensten die deze provinciale basistaken niet krijgen, per definitie al niet voldoen aan randvoorwaarde 1 (overdracht basistaken). Een dergelijke beslissing van de provincie ligt buiten de invloedssfeer van de omgevingsdienst. De randvoorwaarde zelf voldoet niet, maar wordt niet meegenomen in het komen tot de algemene taxatie. Dit is overigens niet het geval als blijkt dat de gemeentelijke basistaken niet zijn overgedragen. Indien dit het geval is, weegt de individuele taxatie zwaar mee bij de algemene taxatie.

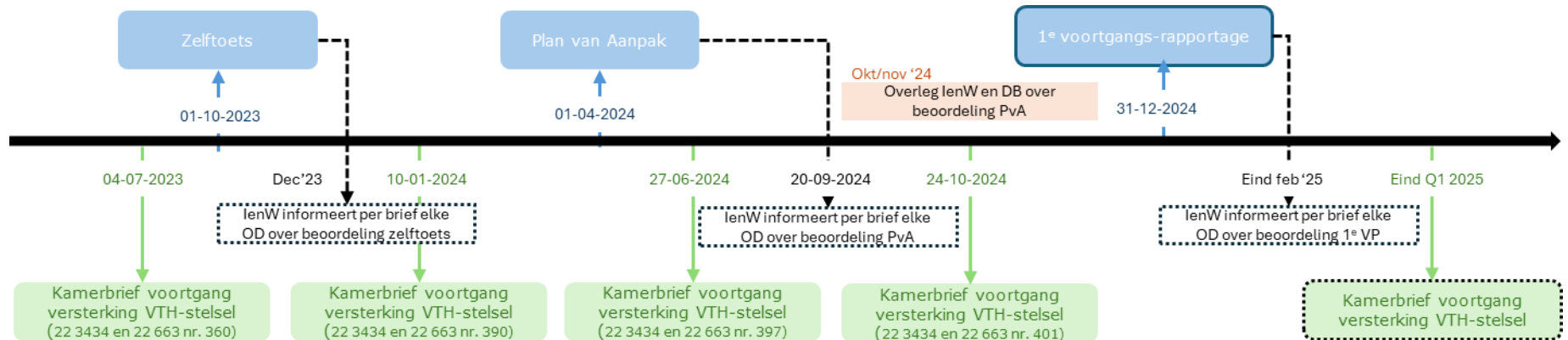
Tot slot bevat het stroomschema houvast indien er zowel randvoorwaarden/kpi's al voldoen (groen) of nog niet voldoen (oranje). Er is geen kwantitatieve vergelijking gemaakt. Het aantal groene of oranje oordelen is daarmee niet leidend. Dit doet geen recht aan de randvoorwaarden/kpi's die op basis van de zelftoets al voldoen en ook niet aan de inschatting van de haalbaarheid. Een randvoorwaarde/kpi kan oranje zijn omdat men weliswaar de juiste maatregelen treft, maar het vooralsnog onduidelijk is of deze tijdig gereed zijn. Van primair belang is of het aannemelijk is dat de omgevingsdienst op 1 april 2026 robuust kan zijn. Dit laatste is een *expert judgement call* waarbij meespeelt of de dienst binnen haar eigen invloedssfeer 1) de juiste maatregelen treft en 2) deze tijdig kan treffen.

Bijlage 1. Tijdschema

Overzicht proces robuuste omgevingsdiensten



Overzicht stappen tot heden



Bijlage 2. Algemene taxatie per omgevingsdienst

Legenda en overzicht

Kleur	Toelichting	Taxatie: Uiterlijk 1-4-2026 robuust	
		PvA	1 ^e VP
	Taxatie: voldoet aan de robuustheidscriteria	2	3
	Taxatie: het is (op dit moment) aannemelijk dat de OD op 1 april 2026 aan de robuustheidscriteria zal voldoen	10	12
	Taxatie: het is (op dit moment) de vraag of de OD op 1 april 2026 aan de robuustheidscriteria zal voldoen	6	9
	Taxatie: het is (op dit moment) niet aannemelijk of dat OD op 1 april 2026 aan de robuustheidscriteria zal voldoen	9	3

Overzicht omgevingsdiensten die op dit moment voldoen aan de robuustheidscriteria

Naam Omgevingsdienst		Taxatie: uiterlijk 1-4-2026 robuust		Toelichting taxatie	Toelichting rode en oranje vlakken uit de onderliggende duiding per OD
		PvA	1 ^e VP		
ODBN	Brabant Noord			De Minister van IenW heeft ODBN op 24 juni 2024 per brief laten weten dat de omgevingsdienst voldoet aan de robuustheidscriteria.	Niet van toepassing omdat de dienst al voldeed op basis van de zelftoets van september 2023.
ODNZKG	Noordzee-kanaalgebied			De Minister van IenW heeft ODNZKG op 24 juni 2024 per brief laten weten dat de omgevingsdienst voldoet aan de robuustheidscriteria.	Niet van toepassing omdat de dienst al voldeed op basis van de zelftoets van september 2023.
ODZOB	Zuid Oost Brabant			Op basis van de eerste voortgangsrapportage kan worden geconcludeerd dat de ODZOB voldoet aan de robuustheidscriteria.	Niet van toepassing omdat in de onderliggende duiding geen rode en oranje vlakken voorkomen.

Overzicht omgevingsdiensten die op dit moment nog niet voldoen aan de robuustheidscriteria

Naam Omgevingsdienst		Taxatie: uiterlijk 1-4-2026 robuust		Toelichting taxatie	Toelichting rode en oranje vlakken uit de onderliggende duiding per OD
		PvA	1 ^e VP		
DCMR	Rijnmond			Op een enkele kanttekening na is het aannemelijk dat DCMR op 1 april 2026 zal voldoen aan de robuustheidscriteria.	DCMR is voornemens om in de begroting voor 2026 afspraken te maken over het innovatiebudget, maar het is onduidelijk of dit minstens 1% van de begroting zal zijn. DCMR geeft aan te voldoen aan het opleidingsbudget door kosten voor een aantal activiteiten op het gebied van kennisontwikkeling en training mee te rekenen. Deze kosten vallen echter niet binnen de definitie van opleidingsuitgaven zoals bepaald in het A&O fonds gemeenten. Hiermee lijken ze niet te voldoen aan de norm om 3% van de loonsom aan opleidingsbudget te reserveren.

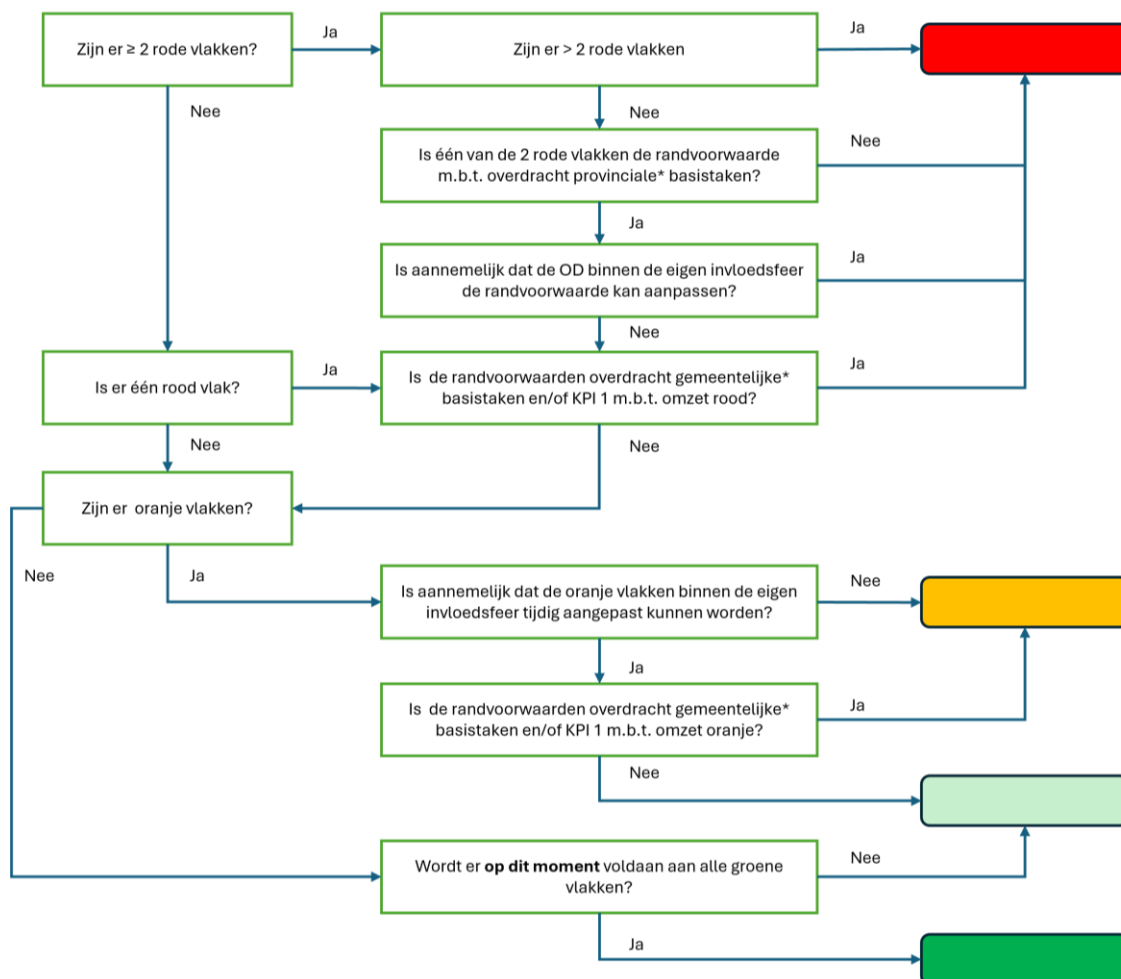
Naam Omgevingsdienst		Taxatie: uiterlijk 1-4-2026 robuust PvA 1 ^e VP		Toelichting taxatie	Toelichting rode en oranje vlakken uit de onderliggende duiding per OD
FUMO	Friesland			Op een aantal kanttekeningen na is het aannemelijk dat de FUMO op 1 april 2026 zal voldoen aan de robuustheidscriteria.	Er ligt een concept-plan om te voldoen aan de kwaliteitscriteria, maar dit moet nog aangevuld worden om te voldoen aan de kwaliteitscriteria 3.0. Gegeven de definitie van opleidingsuitgaven uit het A&O fonds gemeenten en daarmee het feit dat de uren die medewerkers inzetten om opleidingen te volgen niet mogen worden meegerekend, is onduidelijk of de dienst voldoende opleidingsbudget reserveert. Tot slot moet de Business Intelligence (BI) strategie nog worden uitgewerkt en kan het niet onomstotelijk worden vastgesteld of er binnenkort minstens 3 fte capaciteit aanwezig is.
ODA	Achterhoek			De ODA heeft, met name op een aantal belangrijke kpi's zoals de omzetnorm, te weinig voortgang laten zien. Hiermee is het niet aannemelijk dat de ODA op 1 april 2026 zal voldoen aan de robuustheidscriteria.	Niet alle basistaken zijn overgedragen omdat de provincie haar basistaken bij de ODRN en ODRA belegt. Echter, de ODA is bezig met een verkenning die mogelijk leidt tot een herverdeling van de provinciale basistaken. Vanwege de beperkte invloed die de ODA heeft op de overdracht van provinciale basistaken, telt het rode vlak op deze randvoorwaarde niet mee bij de algemene taxatie. Er is geen informatie aangeleverd waaruit blijkt dat er voor wat betreft omzet onderscheid gemaakt wordt in taken. Daarnaast is onvoldoende aannemelijk dat de ODA met de verkennende gesprekken beoogt om te gaan voldoen aan de omzetnorm. Er is onvoldoende duidelijkheid over de inhoud van de afspraken over het terugnemen van taken waardoor niet duidelijk is of deze toereikend zijn. De informatie over de mogelijke uitbreiding van taken richt zich op milieutaken in plaats van de niet-milieugerelateerde taken. Daarnaast worden er weliswaar op een aantal kpi's goede stappen gezet, maar is er onvoldoende zicht op de planning om te bepalen of men tijdig een innovatie-kalender en BI-strategie bestuurlijk heeft vastgesteld dan wel tijdig beschikt over minstens 3 fte op BI. Tot slot is onbekend wat de hoogte is van het innovatie-budget dat wordt opgenomen in de begroting van 2026 en of dit minstens 1% van de begroting betreft.
ODDV	De Vallei			Omdat het niet aannemelijk is dat de ODDV op 1 april 2026 voldoet aan de omzetnorm is het niet aannemelijk dat de ODDV op 1 april 2026 zal voldoen aan alle robuustheidscriteria.	De ODDV heeft verkenningen uitgevoerd naar fusies als mogelijkheid om te voldoen aan de omzetnorm, maar ziet hier vooralsnog geen mogelijkheden. De ODDV heeft aangegeven te focussen op het voldoen aan alle robuustheidscriteria behalve de omzetnorm. Ook zijn niet alle basistaken overgedragen omdat de provincie haar basistaken bij de ODRN en ODRA belegt. Vanwege de beperkte invloed die de ODDV heeft op de overdracht van provinciale basistaken, telt het rode vlak op deze randvoorwaarde niet mee bij de algemene taxatie.
ODG	Groningen			Op één kanttekening na is het aannemelijk dat de ODG	Er zijn geen deelnemers die niet-milieugerelateerde taken bij de ODG afnemen en

Naam Omgevingsdienst		Taxatie: uiterlijk 1-4-2026 robuust PvA 1 ^e VP		Toelichting taxatie	Toelichting rode en oranje vlakken uit de onderliggende duiding per OD
				op 1 april 2026 zal voldoen aan de robuustheidscriteria.	uit navraag door ODG blijkt hier ook geen behoefte aan te zijn. Omdat de ODG voldoet aan de KPI 1 normomzet, geeft de dienst aan niet in te zetten op uitbreiding van niet-milieugerelateerde plustaken. Deze redenering wordt begrepen, waardoor het niet voldoen aan de kpi of er mogelijke uitbreiding kan plaatsvinden met niet-milieugerelateerde plustaken niet meegewogen is bij de algemene taxatie.
ODH	Haaglanden			Op een aantal kanttekeningen na is het aannemelijk dat de ODH op 1 april 2026 zal voldoen aan de robuustheidscriteria.	Uit de voortgangsrapportage blijkt dat ODH een analyse uitvoert die inzicht geeft in het onderscheid aan taken voor wat betreft de omzet; de planning is echter onduidelijk. Ook is onduidelijk of het opleidingsbudget voldoet aan de norm.
ODIJ	IJmond			Vanwege een groot aantal kanttekeningen is het de vraag of de ODIJ op 1 april 2026 zal voldoen aan de robuustheidscriteria.	Op dit moment is er zicht op de benodigde toename aan fte om te voldoen aan de omzetnorm en loopt er een traject samen met de deelnemers om de formatie en omzet te herijken. De herijkte financieringsstructuur zal eind 2025 vertaald worden naar de Kadernota 2027. De aangepaste DVO en GR liggen eind 2025 voor ter besluitvorming en worden in het najaar van 2026 vastgesteld. De planning maakt dat het de vraag is of er op 1 april 2026 voldaan gaat worden aan de norm. Ook bij andere kpi's speelt deze vraag omdat ze in hetzelfde zorgvuldige proces worden meegenomen. Het gaat om de eis voor innovatiebudget, voldoen aan de kwaliteitscriteria en afspraken over uittreding. De dienst heeft veel oog voor opleiden, maar dit is nog onvoldoende vertaald naar een opleidingsprogramma. Dit geldt ook voor het hebben van een Business Intelligence strategie. Als de werving op BI succesvol is, zal ODIJ voldoen aan de norm voor fte op BI.
ODIJS	IJsselland			Vanwege een aantal kanttekeningen is het de vraag of de ODIJS op 1 april 2026 zal voldoen aan de robuustheidscriteria.	ODIJS geeft hoge prioriteit aan het werven van vaste medewerkers om zodoende minimaal 80% personeel in vaste dienst te krijgen. Ook zet ze met de door het AB eind 2024 vastgestelde ontwikkelroute in op het oplossen van de ontoereikende deskundigheid, zodat voldaan wordt aan de kwaliteitscriteria. Vanwege het beoogde tijdspad van drie jaar is het de vraag of de dienst op 1 april 2026 zal voldoen.
ODMH	Midden Holland			Het is aannemelijk dat ODMH per 1 april 2026 aan de robuustheidscriteria zal voldoen.	Niet van toepassing omdat in de onderliggende duiding geen rode en oranje vlakken voorkomen.
ODNHN	Noord-Holland Noord			Vanwege een aantal kanttekeningen is het de vraag of ODNHN op 1 april 2026 zal voldoen aan de robuustheidscriteria.	ODNHN motiveert dat ze, gegeven het voldoen aan de normomzet, geen noodzaak zien tot het onderzoeken van de mogelijkheid tot het uitbreiden met niet-milieugerelateerde taken. Daarnaast zijn de budgetten nog niet gealloceerd voor zowel het opleidingsbudget, innovatie en Business Intelligence.

Naam Omgevingsdienst		Taxatie: uiterlijk 1-4-2026 robuust PvA 1 ^e VP		Toelichting taxatie	Toelichting rode en oranje vlakken uit de onderliggende duiding per OD
ODR	Rivierenland			Vanwege één kanttekening is het de vraag of de ODR op 1 april 2026 zal voldoen aan de robuustheidscriteria.	Niet alle basistaken zijn overgedragen omdat de provincie haar basistaken bij de ODRN en ODRA belegt. Vanwege de beperkte invloed die de ODR heeft op de overdracht van provinciale basistaken, telt het rode vlak op deze randvoorwaarde niet mee bij de algemene taxatie. De ODR heeft er met het AB voor gekozen om in te zetten op een uitbreiding van de dienstverlening om te voldoen aan de omzetnorm. Het is vooralsnog te vroeg om te bepalen of activiteiten die tot een structurele verhoging van de omzet moeten leiden hun vruchten gaan afwerpen.
ODRA	Arnhem			Op één kanttekening na is het aannemelijk dat de ODRA op 1 april 2026 zal voldoen aan de robuustheidscriteria.	De ODRA geeft aan dat de BI-strategie vooralsnog op hoofdlijnen is. Er wordt gewerkt aan een concrete uitwerking met planning.
ODRN	Nijmegen			Vanwege een aantal kanttekeningen is het de vraag of de ODRN op 1 april 2026 zal voldoen aan de robuustheidscriteria.	De ODRN zet concrete stappen richting de beoogde norm van 80% personeel in vaste dienst, maar het is de vraag of dit voor 1 april 2026 lukt. ODRN wil voldoen aan de weerstandsratio van 0,8 maar dit voornemen moet nog bestuurlijk geborgd worden.
ODT	Twente			Op een enkele kanttekening na is het aannemelijk dat de ODT op 1 april 2026 zal voldoen aan de robuustheidscriteria.	ODT heeft stappen gezet voor een volledig mandaat, maar het mandaat ontbreekt nog voor enkele onderdelen. Er is eind oktober 2024 een offerte goedgekeurd door het MT om te voldoen aan de kwaliteitscriteria. Het is de vraag of hiermee tijdig voldaan gaat worden. Er wordt half januari 2025 een eerste concept van een BI-strategie opgeleverd.
ODU	Utrecht (ODRU/RUD UT)			Vanwege een aantal kanttekeningen is het de vraag of de ODU op 1 april 2026 zal voldoen aan de robuustheidscriteria.	De ODU heeft veel informatie aangeleverd en zet de juiste stappen. De vraag is echter of dit tijdig leidt tot het voldoen aan de robuustheidscriteria. Dit speelt bij de 80% personeel in eigen dienst en het voldoen aan de kwaliteitscriteria, wat sterk afhankelijk is van het opleidingsprogramma. Het opleidingsprogramma is weer afhankelijk van goed zicht op de opleidingsbehoefte die pas eind 2025 gereed is. Het projectplan is nog in ontwikkeling.
ODV	Veluwe			Op enkele kanttekeningen na is het aannemelijk dat de ODV op 1 april 2026 zal voldoen aan de robuustheidscriteria.	Niet alle basistaken zijn overgedragen omdat de provincie haar basistaken bij de ODRN en ODRA belegt. Vanwege de beperkte invloed die de ODV heeft op de overdracht van provinciale basistaken, telt het rode vlak op deze randvoorwaarde niet mee bij de algemene taxatie. In de begroting voor 2025 is geen onderscheid gemaakt in taken. De programmabegroting voor 2026 zal dat wel gaan doen. ODV gaat nog een toetsing op de kwaliteitscriteria door een externe partij laten uitvoeren. Op basis van de uitkomst van de analyse wordt een permanent her- en bijscholingsplan opgesteld. Het is nog niet duidelijk of dit er tijdig voor zal zorgen dat alle medewerkers voldoen aan de kwaliteitscriteria.
ODWH	West Holland			Op één kanttekening na is het aannemelijk dat de	ODWH kan meer niet-milieugerelateerde taken uitvoeren en voert hier momenteel gesprekken

Naam Omgevingsdienst		Taxatie: uiterlijk 1-4-2026 robuust PvA 1 ^e VP		Toelichting taxatie	Toelichting rode en oranje vlakken uit de onderliggende duiding per OD
				ODWH op 1 april 2026 zal voldoen aan de robuustheidscriteria.	over met de deelnemers. De gesprekken vallen samen met de Kadernota 2026 (ravijnjaar) waardoor de deelnemers zich vooralsnog terughoudend opstellen.
OZHZ	Zuid-Holland Zuid			Op een aantal kanttekeningen na is het aannemelijk dat de OZHZ op 1 april 2026 zal voldoen aan de robuustheidscriteria.	Uit de voortgangsrapportage blijkt dat de dienst, bezig is met een gedetailleerde meting naar de kwaliteitscriteria en dat het lijkt dat er op minder punten voldoen wordt aan de kwaliteitscriteria voor basis- en plustaken dan eerst gedacht. De weerstandratio is onvoldoende, maar er zijn afspraken gemaakt met de deelnemers om die weer op niveau te brengen.
OFGV	Flevoland, Gooi en Vechtstreek			Vanwege een aantal kanttekeningen is het de vraag of de OFGV op 1 april 2026 zal voldoen aan de robuustheidscriteria.	De besluitvorming over de overdracht van gemeentelijke basistaken is nog niet volledig afgerond en onduidelijk is of de provinciale basistaken zijn overgedragen. Er is op dit moment nog geen sprake van een uitgewerkte BI-strategie, maar daartoe worden er stappen ondernomen.
OMWB	Midden West Brabant			Het is aannemelijk dat OMWB per 1 april 2026 aan de robuustheidscriteria zal voldoen.	Niet van toepassing omdat in de onderliggende duiding geen rode en oranje vlakken voorkomen.
ODD	Drenthe			Het is aannemelijk dat ODD per 1 april 2026 aan de robuustheidscriteria zal voldoen.	Niet van toepassing omdat in de onderliggende duiding geen rode en oranje vlakken voorkomen.
RUDLN	Limburg Noord			De RUDLN heeft onvoldoende voortgang laten zien op de in het Plan van Aanpak opgenomen maatregelen. Hierdoor is het niet aannemelijk dat de dienst op 1 april 2026 robuust is.	Er zijn geen ontwikkelingen gemeld ten aanzien van de in het Plan van Aanpak opgenomen maatregelen. Niet alle basistaken zijn overgedragen omdat de provincie haar basistaken heeft belegd bij de ODZL. Vanwege de beperkte invloed die de RUDLN heeft op de overdracht van provinciale basistaken, telt het rode vlak op deze randvoorwaarde niet mee bij de algemene taxatie. In juli 2025 zal er een bedrijfsplan op hoofdlijnen worden opgeleverd die daarna nog bestuurlijk moet worden vastgesteld. Hiermee is het niet aannemelijk dat de RUDLN op 1 april 2026 robuust is.
RUDZ	Zeeland			Vanwege een aantal kanttekeningen is het de vraag of de RUDZ op 1 april 2026 zal voldoen aan de robuustheidscriteria.	Er blijven zorgen over de langetermijnfinanciering van de omzet van de basistaken en milieugerelateerde plustaken. Daarnaast zijn de plannen om te komen een innovatie-agenda, het innovatiebudget, het opleidingsprogramma en de BI-strategie inclusief voldoende fte op BI nog onvoldoende concreet.
ODZL	Zuid Limburg			Vanwege een aantal kanttekeningen is het de vraag of de ODZL op 1 april 2026 zal voldoen aan de robuustheidscriteria.	Momenteel zijn nog niet alle gemeentelijke basistaken overgedragen. Onduidelijk is of de provinciale basistaken zijn overgedragen. ODZL gaat niet in op de mogelijke uitbreiding van niet-milieugerelateerde plustaken, enkel op de uitbreiding van milieuplustaken. Ook op andere punten, zoals de innovatieagenda en BI, moet er nog verdere uitwerking plaatsvinden.

Bijlage 3. Methode algemene taxatie



*indien de gemeentelijke basistaken niet volledig zijn overgedragen, weegt de individuele taxatie zwaar mee bij de algemene taxatie. Indien de provinciale basistaken niet zijn overgedragen aan de desbetreffende omgevingsdienst, weegt de individuele taxatie niet mee bij de algemene taxatie omdat de omgevingsdienst hier over het algemeen weinig invloed op heeft (zie ook paragraaf 2.2).

Taxatie 1e voortgangsrapportage (april 2024 - november 2024)			Toelichting taxatie 1e voortgangsrapportage		
OD	KPI/ randvoorwaarde	Criterium	Staat in PVA	Haalbaarheid voor 1-4-2026	Toelichting welke informatie gereisd heeft tot wijziging oordeel haalbaarheid (niet aan de orde)
ODU	Randvoorwaarde	n.v.t.	3 Alle gemeenten en provincies nemen deel en alle basistaken zijn overgedragen	Voldoet o.b.v. zelftoets sept 2023	1
ODU	Randvoorwaarde	n.v.t.	4 De governance is ingericht en er is onafhankelijkheid en de directeur heeft mandaat	Voldoet o.b.v. zelftoets sept 2023	1
ODU	Randvoorwaarde	n.v.t.	5 De OD is v.w.b. de omzet in staat onderscheid te maken tussen taken	Voldoet o.b.v. zelftoets sept 2023	1
ODU	Omvang	KPI 1	6 Omzet en basistaken incl. milieutaken > € 16,5 mln		
ODU	Omvang	KPI 1	7 > 80% in vaste dienst van het totaal aantal fte		1
ODU	Kwaliteit	KPI 2	8 Voldaan aan de kwaliteitscriteria basis- en plustaken: kritieke massa, procescriteria, competenties		
ODU	Innovatie	KPI 3	9 Komt er een innovatie-agenda?		1
ODU	Innovatie	KPI 3	10 Innovatiebudget > 1% begroting?		
ODU	Continuïteit	KPI 4	11 Uitbreiding met niet-milieutaken gerelateerde plustaken mogelijk?	n.v.t.	Voldoet o.b.v. zelftoets sept 2023
ODU	Continuïteit	KPI 4	12 Afspraken toereikend in GR van terugnemen (milieugerelateerd) plustaken		1
ODU	Continuïteit	KPI 4	13 Weerstandratio > 0,8?	1	1
ODU	Continuïteit	KPI 5	14 Fusie-perspectief		Deze KPI wordt niet beoordeeld op robuustheid.
ODU	Continuïteit	KPI 5	15 Intensieve samenwerking met andere OD's?	1	Deze KPI wordt niet beoordeeld op robuustheid.
ODU	Sturing	KPI 5	16 Opleidingsprogramma		
ODU	Sturing	KPI 5	17 Opleidingsbudget > 3% loonsom	1	1
ODU	Sturing	KPI 5	18 Businessintelligence (BI) strategie		
ODU	Sturing	KPI 5	19 Capaciteit BI > 3 fte		
ODU	Congruentie	KPI 6	20 Congruentie en samenhang werkgebied	n.v.t.	Voldoet o.b.v. zelftoets sept 2023
Inschattting of OD per 1 april 2026 robuust is					
ODU	Inschattting of OD per 1 april 2026 robuust is				
Toelichting taxatie o.b.v. 1e voortgangsrapportage					
Vanwege een groot aantal kanttekeningen is het de vraag of de ODU op 1 april 2026 zal voldoen aan de robuustheidscriteria.					
Toelichting rode en oranje vlakken uit de onderliggende duiding per OD o.b.v. 1e voortgangsrapportage					
Op dit moment is er zicht op de benodigde toename aan fte om te voldoen aan de omzetnorm en loopt er een traject samen met de deelnemers om de formatie en omzet te herijken. De herijkte financieringsstructuur zal eind 2025 vertaald worden naar de Kadernota 2027. De aangepaste DVO en GR liggen eind 2025 voor ter besluitvorming en worden in het najaar van 2026 vastgesteld. De planning maakt dat het de vraag is of er op 1 april 2026 voldaan gaat worden aan de norm. Ook bij andere kpi's speelt deze vraag omdat ze in hetzelfde zorgvuldige proces worden meegenomen. Het gaat om de eis voor innovatiebudget, voldoen aan de kwaliteitscriteria en afspraken over uitbreiding. De dienst heeft veel oog voor opleiden, maar dit is nog onvoldoende vertaald naar een opleidingsprogramma. Dit geldt ook voor het hebben van een Business Intelligence strategie. Als de werking op BI succesvol is, zal ODU voldoen aan de norm voor fte op BI.					

Omgevings- dienst	KPI/ randvoorwaarde		Criteri
	n. v. t.	Randvoorwaarde	3
	n. v. t.	Randvoorwaarde	4
	n. v. t.	Randvoorwaarde	5
	KPI 1	Omvang	6
	KPI 1	Omvang	7
	KPI 2	Kwaliteit	8
	KPI 3	Innovatie	9
	KPI 3	Innovatie	10
	KPI 4	Continuïteit	11
	KPI 4	Continuïteit	12
	KPI 4	Continuïteit	13
	KPI 4	Continuïteit	14
	KPI 4	Continuïteit	15
	KPI 5	Sturing	16
	KPI 5	Sturing	17
	KPI 5	Sturing	18
	KPI 5	Sturing	19
	KPI 6	Congruentie	20

Legenda
- Volgens de zelftoets september 2023 wordt
- Er wordt op dit moment al voldaan aan de r
- De geformuleerde maatregel in het PvA of v
de OD lijkt binnen de eigen invloedssfeer in
- Acties zijn op dit moment nog globaal in h
- De OD geeft aan dat uitwerking van de maat
- Actie ontbreekt in het PvA of voortgangsra
- De haalbaarheid van de actie wordt betwijf
onduidelijke of grote (bestuurlijke of finan
- Een OD geeft aan niet te willen of te kunn

ium

Beweeg over
de regel in
kolom E en er
verschijnt een
toelichting op
de
randvoorwaar
den /kpi's

Alle basistaken zijn overgedragen
De governance is ingericht, er is onafhankelijkheid en de directeur heeft mandaat
De OD is v.w.b. de omzet in staat om onderscheid te maken tussen taken
Omzet basistaken inclusief milieutaken $\geq$ € 16,5 mln
$\geq 80\%$ in vaste dienst van het totaal aantal FTE
Er wordt voldaan aan de (vigerende) kwaliteits-criteria basis- en plus-taken
Komt er een innovatie-agenda?
Innovatiebudget $> 1\%$ begroting?
Uitbreiding met niet-milieu-gerelateerde plustaken mogelijk?
Afspraken toereikend in GR van terugnemen van (milieu-gerelateerde) plustaken
Weerstands-ratio $\geq 0,8$
Fusie-perspectief
Intensieve samenwerking met andere OD's?
Opleidingsprogramma
Opleidingsbudget $> 3\%$ loonsom
Businessintelligence (BI) strategie
Capaciteit Business Intelligence > 3 FTE
Congruentie en samenhang werkgebied

voldaan aan de kpiI/randvoorwaarde.

randvoorwaarde/kpi.

voortgangsrapportage lijkt afdoende te zijn om het gestelde doel te realiseren; **en**
staat te zijn de maatregel op tijd te realiseren.

et PvA of voortgangsrapportage beschreven; **of**
regel in de (verdere) toekomst pas plaatsvindt.

pportage of de actie onvoldoende is uitgewerkt; **of**
eld door de beperkte invloedssfeer van de OD. Er is op dit moment nog te
iciële) afhankelijkheid; **of**
en voldoen aan het criterium.

Inschatting haalbaar
voor 1 april 2026

VP

Plan van Aanpak (1/4/2024-30/11/2024)

Ga naar tabblad
toelichting
andvoorwaarde
/kpi's voor een
mschrijving

Ga naar tabblad
toelichting
randvoorwaarde
/kpi's voor een
omschrijving



Klik op het pull-down menu om de status in te vullen

N. v. t.
N. v. t.

N. v. t.
N. v. t.

Voldoet o. b. v. de zelftoets sept

Legenda voor OD

Geef per randvoorwaarde/kpi een toelichting op de status (ook degene die al voldoen).
Beschrijf de resultaten van de afgeronde maatregelen, de voortgang van de lopende maatregelen en een planning indien de maatregelen nog niet zijn opgestart.



Geef **ALTIJD**
een
toelichting
(ook als de
status
voldoet)

*Geef hier een update of er sprake is van een fusie-perspectief en wat de status is.
Geef een toelichting op de samenwerking met andere OD's en of deze geïntensiveerd kan*

Voldoet op dit moment

Het is aannemelijk dat op 1 april 2026 voldaan wordt.

Het is de vraag of er op 1 april 2026 voldaan wordt.

Het is niet aannemelijk dat op 1 april 2026 voldaan wordt.

Datum fiattering
door DB of AB dat
de KPI is gehaald

Geef aan
wanneer de
kpi is
vastgesteld of
vastgesteld
gaat worden

Omgevings- dienst	KPI/ randvoorwaarde		Criteri
ODIJ	n. v. t.	Randvoorwaarde	3
ODIJ	n. v. t.	Randvoorwaarde	4
ODIJ	n. v. t.	Randvoorwaarde	5
ODIJ	KPI 1	Omvang	6
ODIJ	KPI 1	Omvang	7
ODIJ	KPI 2	Kwaliteit	8
ODIJ	KPI 3	Innovatie	9
ODIJ	KPI 3	Innovatie	10
ODIJ	KPI 4	Continuïteit	11
ODIJ	KPI 4	Continuïteit	12
ODIJ	KPI 4	Continuïteit	13
ODIJ	KPI 4	Continuïteit	14
ODIJ	KPI 4	Continuïteit	15
ODIJ	KPI 5	Sturing	16
ODIJ	KPI 5	Sturing	17
ODIJ	KPI 5	Sturing	18
ODIJ	KPI 5	Sturing	19
ODIJ	KPI 6	Congruëntie	20

Legenda

- Volgens de zelftoets september 2023 wordt v
 - Er wordt op dit moment al voldaan aan de ra
-
- De geformuleerde maatregel in het PvA of vo
 - de OD lijkt binnen de eigen invloedssfeer in
 - Acties zijn op dit moment nog globaal in he
 - De OD geeft aan dat uitwerking van de maati
-
- Actie ontbreekt in het PvA of voortgangsrap
 - De haalbaarheid van de actie wordt betwijfel
 - onduidelijke of grote (bestuurlijke of financ
 - Een OD geeft aan niet te willen of te kunne

ium

Alle basistaken zijn overgedragen

De governance is ingericht, er is onafhankelijkheid en de directeur heeft mandaat

De OD is v.w.b. de omzet in staat om onderscheid te maken tussen taken

Omzet basistaken inclusief milieutaken $\geq$ € 16,5 mln

$\geq 80\%$ in vaste dienst van het totaal aantal FTE

Er wordt voldaan aan de (vigerende) kwaliteits-criteria basis- en plus-taken

Komt er een innovatie-agenda?

Innovatiebudget $> 1\%$ begroting?

Uitbreiding met niet-milieu-gerelateerde plustaken mogelijk?

Afspraken toereikend in GR van terugnemen van (milieu-gerelateerde) plustaken

Weerstands-ratio $\geq 0,8$

Fusie-perspectief

Intensieve samenwerking met andere OD's?

businessintelligence (BI) strategie

Opleidingsbudget $> 3\%$ loonsom

Businessintelligence (BI) strategie

Capaciteit Business Intelligence > 3 FTE

Congruentie en samenhang werkgebied

voldaan aan de kpiI/randvoorwaarde.

andvoorwaarde/kpi.

oortgangsrapportage lijkt afdoende te zijn om het gestelde doel te realiseren; **en**
staat te zijn de maatregel op tijd te realiseren.

et PvA of voortgangsrapportage beschreven; **of**
regel in de (verdere) toekomst pas plaatsvindt.

pportage of de actie onvoldoende is uitgewerkt; **of**
eld door de beperkte invloedssfeer van de OD. Er is op dit moment nog te
ciële) afhankelijkheid; **of**
en voldoen aan het criterium.

Inschatting haalbaar voor 1 april 2026		Status (1/12/2024– 30/5/2025)
Plan van Aanpak	VP (1/4/2024– 30/11/2024)	
Voldoet o. b. v.		
Voldoet o. b. v. zelftoets sept 2023		
Voldoet o. b. v. zelftoets sept 2023		
Voldoet o. b. v.		
	Deze KPI wordt	N. v. t.
	Deze KPI wordt	N. v. t.
Voldoet o. b. v.		

	Legenda voor OD
Voldoet o. b. v. de zelftoets sept	

Geef per randvoorwaarde/kpi een toelichting op de status (ook degene die al voldoen).
Beschrijf de resultaten van de afgeronde maatregelen, de voortgang van de lopende maatregelen en een planning indien de maatregelen nog niet zijn opgestart.

*Geef hier een update of er sprake is van een fusie-perspectief en wat de status is.
Geef een toelichting op de samenwerking met andere OD's en of deze geïntensiveerd kan*

Voldoet op dit moment

Het is aannemelijk dat op 1 april 2026 voldaan wordt.

Het is de vraag of er op 1 april 2026 voldaan wordt.

Het is niet aannemelijk dat op 1 april 2026 voldaan wordt.

Datum fiattering
door DB of AB dat
de KPI is gehaald

[illegible]

Criterium Randvoorwaarde	
3	Alle gemeenten en provincies nemen deel aan de omgevingsdienst en hebben alle basistaken volledig overgedragen
4	De governance is ingericht en er is onafhankelijkheid, en de directeur heeft mandaat.
5	De OD is voor wat betreft de omzet in staat onderscheid te maken tussen taken (basistaken, milieugerelateerde taken en niet-milieugerelateerde taken).
Criterium Kpi	
	KPI 1 – Omvang
6	De omvang van het regionaal werkprogramma is minimaal € 16,5 miljoen (inclusief overhead en prijspeil 2023).
7	Minimaal 80% van de medewerkers is in vaste dienst van de organisatie.
	KPI 2 – Kwaliteit
8	De dienst voldoet aan geldende kwaliteitscriteria VTH voor zowel de basistaken als de plustaken: kritieke massa, procescriteria, competenties.
	KPI 3 – Innovatie
	<i>De dienst heeft voldoende aandacht, capaciteit en budget voor innovatie</i>
9	Er is een innovatie-agenda
10	Voor de uitvoering van de innovatie-agenda wordt ten minste 1% van de begroting ter beschikking gesteld
	KPI 4 – Continuïteit
	<i>De dienst kan risico's en veranderingen in de omvang van de dienst aanpakken</i>

11	Uitbreiding met niet-milieutaken gerelateerde plustaken mogelijk?
12	Zijn afspraken toereikend in GR van terugnemen (milieu-gerelateerde) plustaken?
13	Is de weerstandsratio $\geq 0,8$?
14	Fusie-perspectief
15	Intensieve samenwerking met andere OD's?
	KPI 5 - Sturing
	<i>De dienst kan de relatie leggen tussen werk, mensen en geld</i>
16	Is er een opleidingsprogramma?
17	Besteed de omgevingsdienst ten minste 3% van het loonkostenbudget aan opleidingen?

18	Is er een Business Intelligence-strategie?
19	Heeft de omgevingsdienst ten minste drie medewerkers (3 fte) in dienst die hun tijd besteden aan Business Intelligence?
KPI 6 – Congruentie	
<i>De dienst past bij de identiteit van het werkgebied en er</i>	
20	Congruentie en samenhang werkgebied

Omschrijving

Zowel gemeenten als provincies hebben werkzaamheden die tot het basistakenpakket (btp) behoren. Dit is vastgelegd in artikel 13.12 van het Omgevingsbesluit in combinatie met bijlage VI. Het basistakenpakket is onder de Omgevingswet op een aantal onderdelen gewijzigd ten opzichte van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). Klik hier voor meer informatie over het basistakenpakket. Zo behoren bijvoorbeeld de VTH-taken van alle in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) aangewezen milieubelastende activiteiten (MBA's)

De governance is ingericht, er is sprake van goed opdrachtgeverschap en opdrachtnemerschap (goede relatie en heldere afspraken), onafhankelijkheid en gezag. Het accounthouderschap is

Voor de minimale omvang (KPI 1) telt uitsluitend de omzet van de basis- en milieugerelateerde plustaken. Er moet daarom een duidelijk onderscheid zijn tussen deze taken en de niet-milieugerelateerde plustaken op de begroting. Plustaken die niet-

Omschrijving

Voor het vaststellen van de ondergrens van het regionale werkprogramma is gekeken naar de benodigde minimale capaciteit in het primaire proces (inclusief juridische ondersteuning, ketentoezicht, BOA, specialismen crisisbeheersing en piketdienst). Op basis daarvan is de minimale omzet bepaald. Deze omzet betreft alleen de basistaken en de milieugerelateerde plustaken (zie ook randvoorwaarde 3). Omdat voldoende overhead bijdraagt aan de robuustheid en om de discussie over de opbouw van de overhead te voorkomen, is de ondergrens voor de omzet inclusief overhead.

Minimaal 80% van het totale personeelsbestand is in vaste dienst van de organisatie. Oftewel: er is maximaal 20% inhuur. Waar aanvankelijk deze kpi zich richtte op de medewerkers die onderdeel zijn van het primaire proces, is in het toetsingskader dit

Deze kpi richt zit op de vigerende kwaliteitscriteria VTH voor zowel de basis- als plustaken. Per 1 januari 2026 zijn dat de kwaliteitscriteria 3.0. Een dienst moest zich ervan bewust zijn dat het voldoen aan de kwaliteitscriteria een continu proces is, aangezien regelmatig de kwaliteitscriteria worden geactualiseerd. Zo gold bijvoorbeeld ten

oor innovatie, hetgeen blijkt uit aanwezigheid van een (meerjarige) innovatieagenda en vrij

De omgevingsdienst heeft een innovatieagenda met daarin een visie op innovatie, met daaraan gekoppeld een meerjarig innovatieprogramma (met projecten) dat jaarlijks wordt geëvalueerd

Deze kpi richt zich op het borgen van het innovatiebudget om de innovatieagenda uit te voeren. Het innovatiebudget is op de volgende wijze geborgd:

- Het innovatiebudget betreft een aparte post in de meerjarenbegroting.
- Het budget is structureel (meerjarig) geraamd en vrij te besteden door de dienst.
- Het innovatiebudget is bedoeld ter financiering van projecten uit de innovatieagenda.
- De projecten kennen een begin- en een einddatum. Het innovatiebudget is niet bedoeld ter dekking van structurele activiteiten of ter dekking van de structurele lasten die voortvloeien uit de innovatie.
- Afhankelijk van de aard van de innovatie kan het budget worden ingezet voor eigen

et overgedragen takenpakket opvangen door het aanhouden van buffers (weerstandsvermogen). Dit

Zijn er in verband met het efficiënter kunnen werken (o.a. door robuustere overhead) mogelijkheden voor de uitbreiding met niet-milieugerelateerde plustaken, waarbij de uitgebreide taken voldoen aan de kwaliteitscriteria? Het gaat hierbij niet alleen om de programmatische mogelijkheid (deelnemers kunnen meer niet-milieugerelateerde taken
Zijn er afspraken in de Gemeenschappelijke Regeling over het terugnemen van niet-milieugerelateerde taken en zijn deze afspraken toereikend? Deze kpi verlangt dat er inzicht gegeven wordt in de aard van de afspraken. Een afspraak is toereikend als vanwege
De omgevingsdienst dient, conform de voorschriften uit de BBV, bij de begroting en jaarrekening het weerstandsvermogen in beeld te brengen. De hoogte van de weerstandsratio voldoet aan de volgende eisen: •De weerstandsratio van de omgevingsdienst heeft minimaal een waarde van 0,8 en een streefwaarde van 1,0. •Hiervan kan worden afgeweken als expliciet (in de GR of in beleidsregels) is vastgelegd dat (bepaalde) risico's worden opgevangen door deelnemers.
Feitelijk is dit niet een kpi. Het is immers geen norm waar men aan moet voldoen. Wel kan het zijn dat een fusie een oplossing is als het voldoen aan de robuustheidscriteria niet te bereiken is met uitbreiding van taken of opplussen van capaciteit. Daarom wil men inzicht in de mogelijkheden voor fusies, gelet op het voldoen aan de omzetnorm voor basis- en milieugerelateerde plustaken en de vereiste congruentie met het werkgebied. In het
Net als bij het fusieperspectief is dit geen kpi die genormeerd is en waar men aan moet voldoen. In sommige gevallen kan een omgevingsdienst door samenwerking met andere OD's voldoen aan bepaalde robuustheidscriteria. Op het gebied van innovatie wordt bijvoorbeeld vaak samengewerkt, maar ook door te focussen op bepaalde kennisgebieden is het mogelijk zelfstandig te voldoen aan de kwaliteitscriteria. Het ministerie van IenW wil graag inzicht
<i>d. Er wordt informatie-gestuurd gewerkt. Dat komt tot uitdrukking in het percentage van de</i>
Elke omgevingsdienst heeft een opleidingsprogramma met daarin opgenomen het reguliere onderhoud van kennis, kunde en vaardigheden én de benodigde investeringen in opleiding en
De opleidingsuitgaven voor het onderhoud van kennis, kunde en vaardigheden bedraagt tenminste 3% van de het loonkostenbudget. De begroting dekt de benodigde middelen voor de uitvoering van het opleidingsprogramma. De gehanteerde definities voor de opleidingsuitgaven en het loonkostenbudget zijn conform het A&O fonds gemeenten. •Loonkostenbudget: het loonkostenbudget is de totale begrote loonsom (salarislasten + IKB + werkgeverslasten) voor het ambtelijk apparaat zoals opgenomen in de begroting. Om het percentage vast te stellen wordt budget voor inhuur van extern personeel niet tot de begrote salarislasten gerekend. •Opleidingsuitgaven: onder opleidingsuitgaven vallen in beginsel alle begrote kosten die voor rekening van de omgevingsdienst komen, dus inclusief die van studiemateriaal, examens en de salariskosten van ambtenaren die zich uit hoofde van hun functie met scholing bezighouden. Hieronder vallen niet de kosten van doorbetaling van salaris in geval van scholing tijdens het werk. Ook de tijdsinzet van medewerkers voor het volgen van een opleiding valt niet onder opleidingsuitgaven.

Business Intelligence verwijst naar de strategieën, technologieën en methoden die worden gebruikt om gegevens te verzamelen, verwerken, analyseren en presenteren om beter geïnformeerde beslissingen te nemen. Het omvat het transformeren van gegevens in bruikbare informatie en kennis, waardoor er inzicht ontstaat in trends, prestaties en de impact van acties. Van belang is dat iedere omgevingsdienst in staat is om gegevens te vertalen naar informatie, en dat de diensten over een dashboard beschikken waarmee de organisatie in samenhang kan sturen op productie (pdc), resultaten (naleefgedrag, klachten, tevredenheid), personele inzet (kwaliteitscriteria, formatie, bezetting, productiviteit) en kosten (kengetallen, kostprijs).

Deze kpi verlangt dat de omgevingsdienst beschikt over een strategie voor Business Intelligence die het volgende beschrijft:

- De nul-situatie: hoe de organisatie gegevens verzamelt, analyseert en benut om beslissingen te nemen.
- De ambities, het beoogde resultaat en hoe dat te realiseren.

Een omgevingsdienst heeft minimaal 3 medewerkers (3 fte) in dienst voor businessintelligence, waaronder een projectleider/programmamanager.

is sprake van samenhang (coherentie) in het takenpakket en logica in het geografisch

Is het werkgebied congruent met het karakter van het werkgebied en de maatschappelijke opgaven?

In de oorspronkelijke opzet van de omgevingsdiensten was het voornemen om het werkgebied van een omgevingsdienst te laten samenvallen met een veiligheidsregio. De werkgroep robuuste omgevingsdiensten van pijler 1 heeft dit echter losgelaten omdat congruentie met

Notulen vergadering van het Algemeen Bestuur

Datum: 26 maart 2025

Aanwezig:

mevrouw S. Klaassen	gemeente Beverwijk
de heer Dinjens	gemeente Velsen (plv.vz)
mevrouw A. Zalinyan	gemeente Heemskerk
de heer N. Bonenkamp	gemeente Landsmeer
de heer M. Hegger	gemeente Purmerend
mevrouw A. v/d Weijenberg	gemeente Waterland
de heer S. Nijssen	gemeente Oostzaan
de heer K. Schilder	gemeente Edam-Volendam
de heer J. Schouten	gemeente Uitgeest
de heer R. Ossendorp	gemeente Wormerland
de heer M. Wit	gemeente Wormerland
directeur J. Zandhuis	Omgevingsdienst IJmond
bestuursadviseur	Omgevingsdienst IJmond
bestuursondersteuner	Omgevingsdienst IJmond

Afwezig:

de heer J. Beemsterboer	Provincie Noord-Holland
mevrouw A. Grummel	gemeente Heemstede
mevrouw Th. Van der Windt	gemeente Bloemendaal
de heer J.J. de Kloet	gemeente Zandvoort
de heer R. Berkhout	gemeente Haarlem

01. Opening en mededelingen

De heer Dinjens opent de vergadering en heet de aanwezigen welkom. Omdat mevrouw Klaassen enigszins verlaat is door verkeersperikelen, treedt (tevens door afwezigheid van de vice-voorzitter), de heer Dinjens in deze vergadering op als plaatsvervangend voorzitter. De heer Bonenkamp deelt mede de vergadering voortijdig te zullen verlaten. De heer Ossendorp stelt de nieuwe, waarnemend portefeuillehouder van gemeente Wormerland voor, te weten de heer Wit (voor de periode dat de heer Schalkwijk afwezig is). Afwezig zijn de heer Beemsterboer, de heer Berkhout, mevrouw Grummel, mevrouw Van der Windt en de heer De Kloet. De heer Beemsterboer heeft een schriftelijke reactie op de agenda gegeven, die opgenomen zal worden in de notulen.

Mededelingen:

1. Brief Rekenkamercommissies 'aankondiging onderzoek'
De heer Hegger informeert naar de energiebesparingsbrief die naar de colleges is gestuurd door de RK. De directeur antwoordt dat er medio april vanuit de provincie een bestuurlijke bijeenkomst voor OD's wordt geïnitieerd hoe de uitvoering hiertoe op te pakken en over het onderzoek naar energiebesparing valt nog weinig te zeggen. De vergadering heeft kennisgenomen van de brief. *Reactie de heer Beemsterboer:* Het voornemen van de RK tot onderzoek is reeds bekend. Vanuit de RK is er op ambtelijk niveau contact gelegd om straks namens PNH input te leveren voor het onderzoek.
2. Brief college Uitgeest i.z. bestuurlijke toekomst
De vergadering heeft kennisgenomen van de brief.

02. Notulen AB vergadering 12 februari 2025

De heer Hegger informeert of de rapportage van IenW al ontvangen is. De directeur antwoordt dat dit volgende week het geval zal zijn en dan ook met de bestuurders zal worden gedeeld middels een toelichting.

Reactie de heer Beemsterboer: akkoord. **Besluit:** De notulen van de AB vergadering van 12 februari 2025 worden ongewijzigd door de vergadering vastgesteld.

03. Inkooptrajecten i.r.t. Europese aanbestedingen

De voorzitter deelt mede dat het DB heeft besloten de stukken transparant genoeg te vinden om daar de risico's voor te willen dragen. De heer Schilder deelt mede dat bij gemeenten veel expertise aanwezig is m.b.t. inkoop en aanbestedingen en biedt ODIJ aan daar – indien gewenst – gebruik van te maken. De directeur antwoordt dat dit voor ODIJ een aantrekkelijk aanbod is en hier zeker naar

gekeken gaat worden, als hier ruimte voor is. **Actiepunt ODIJ.** *Reactie de heer Beemsterboer:* De ODIJ geeft inzicht waar onrechtmatigheid kan optreden in noodzakelijke inkooptrajecten, ofwel waar het onvermijdelijk is. Voor zover hieruit op te maken, blijven de onrechtmatigheden binnen acceptabele limieten. **Besluit 2025-004:** De vergadering van het AB heeft kennisgenomen van het overzicht van de noodzakelijke inkooptrajecten en de hierop benodigde acties.

04. Investerings onderhoud kantoorpand Stationsplein 48 Beverwijk

De voorzitter deelt mede dat dit in het DB is besproken en inmiddels ook is becijferd. De directeur vult aan dat de reden van het delen van deze achtergrondinformatie ligt in het feit dat het een financieel effect heeft en daarom in de Kadernota wordt vermeld en in de begroting 2026 zal worden opgenomen. In de brief aan gemeente Beverwijk wordt het appel gedaan om te onderzoeken of deze investering eventueel later dan dit jaar kan plaatsvinden, omdat er dan meer bekend is t.a.v. de toekomstrichting c.q. huisvesting. De heer Bonenkamp leest in de memo dat de MJOP's uit zowel 2015 als 2020, die door gespecialiseerde, externe bureaus zijn opgesteld, nogal wat tekortkomingen vertonen en informeert i.h.k.v. "driemaal is scheepsrecht", of het bureau dat hiertoe opdracht krijgt, wel over de nodige deskundigheid beschikt om een MJOP op te stellen en niet geheel onbelangrijk of hierover in de afspraken met deze externe partij iets kan worden opgenomen wanneer deze niet voldoet. De directeur antwoordt dat ten aanzien van het weerleggen van het risiconemen, er sowieso iets over zal worden opgenomen. Het VvE-beheer zal straks ook bij een externe partij worden belegd, die namens de ODIJ kennis inbrengt en ODIJ ook ondersteunt in de beoordeling van een nieuw MJOP. Belangrijk is een zorgvuldig proces te doorlopen om dit naar de toekomst toe te voorkomen. *Reactie de heer Beemsterboer:* Onderzoeken wat er mogelijk getemporiseerd kan worden in uitgaven lijkt logisch, gezien de financiële situaties van de deelnemers én de andere stijgende kosten bij ODIJ. Wel zou nadrukkelijk meegewogen moeten worden of uitstel niet leidt tot hogere kosten door inflatie en stijging arbeidskosten van installateurs/monteurs. Daarbij komt ook nog een verhoogd risico op reparatiekosten en verlies aan productiviteit, doordat zaken kapot en/of misgaan door onvoldoende onderhoud of gebrek aan tijdige vervanging. **Besluit 2025-005:** de vergadering van het AB heeft kennisgenomen van de memo VVE-MJOP en van de brief aan gemeente Beverwijk.

05. Programma herijking GR en financieringsstructuur en toekomstscenario's

De directeur deelt mede dat de planning en het tijdsplan in grote lijnen zal worden besproken, omdat in de individuele gesprekken in de gemeenten hierbij reeds uitvoerig is stilgestaan. Alles wat er vandaag en 16 april a.s. ligt en/of wordt gepresenteerd is ter informatie en een opmaat ter oordeelsvorming voor het AB van 9 juli a.s. In de periode van 16 april en 9 juli gaat Galan: - de toekomstscenario's verder detailleren - het aantal scenario's terugbrengen van 7 naar 2 en/of 3 - de scenario's van een financieel effect voorzien - analyse hoe andere OD's en PNH naar het vraagstuk kijken.

16 april ligt er t.a.v. de herijking financieringsstructuur een eerste beeld van de kosten wanneer de opdracht aan middelen wordt gekoppeld en voor 9 juli wordt dit beeld aangescherpt met keuzes en ambitieniveau en zijn de uitgangspunten voor de financieringsstructuur bekend. Voor de GR en DVO structuur ligt er 16 april een knelpuntenanalyse in de huidige situatie, incl. een aantal aanbevelingen van wat er moet worden opgepakt en 9 juli ligt er een eerste voorstel hoe dat eruit zou moeten zien. De directeur geeft de boodschap mee dat er vanaf 16 april ook intern (ambtelijk) met de stukken aan de slag gegaan kan worden om richting 9 juli weloverwogen keuzes te kunnen maken over welke taken wel en niet verplicht in de GR op moeten worden genomen als collectief. 9 juli zal er ook een voorstel voor raadsbehandeling in september voorliggen. Eind december volgt dan besluitvorming met optioneel eventueel nog een ingelaste raadsessie in november. Mevrouw Van de Weijenberg informeert of er ook scenario's worden uitgewerkt wanneer gemeenten 5% moeten gaan bezuinigen. De directeur antwoordt dat de vraag, die is gesteld om na te denken over bezuinigingsscenario's, gedurende het proces wordt opgepakt. En of deze realistisch is en een antwoord geeft op de 5% opties is nu nog niet duidelijk i.r.t. wat er nodig is om financieel en operationeel in control te komen en hoe dit zich verhoudt tot een eventuele bezuiniging. De heer Dinjens doet de aanbeveling om in de presentaties van 9 juli deze 5% bezuinigingswens expliciet mee te nemen c.q. een plek te geven. De heer Hegger doet het verzoek in beeld te brengen wat gemeenten minder-meer kwijt zijn. Daarmee wel de stijging van de kosten in de wettelijke taken toelaten, maar daar dan op bezuinigen waar dat kan. "Als je 5% minder-meer kwijt bent, heb je op

je scenario's een bezuiniging van 5% behaald". De heer Wit doet de aanbeveling de herstructurering binnen de bestaande middelen te realiseren en de achterstanden op een verantwoorde en getemporeerde manier terug te brengen. De heer Bonenkamp antwoordt dat dit in een eerder traject is besproken en vanuit die afweging er gekozen is voor het proces dat we nu doorlopen. De heer Dinjens deelt mede dat het punt dat de heer Wit maakt duidelijk is en door meerdere bestuurders op inhoud wordt gedeeld. Dat ook meerdere gemeenten het signaal dat de kosten omlaag moeten per brief deelden met hun verbonden partijen, maar tegelijkertijd zitten we in een proces waarin we gezamenlijk op zoek zijn naar een keuze die het minst duur is op dit moment; taken bij de ODIJmond onderbrengen of elders (kost meer geld) is de realiteit waar we mee te dealen hebben. De directeur haakt hier procesmatig op in en begrijpt de spagaat waar gemeenten zich in bevinden. De heer Dinjens benadrukt dat alle gemeenten als opdrachtgever voor deze GR en hier ook eigenaar van zijn, allemaal op zoek zijn naar de knop om aan te kunnen draaien om de financiële impact zoveel als mogelijk te minimaliseren. De heer Dinjens geeft de heer Wit mee dat wanneer de resultaten van de drie trajecten zichtbaar zijn, hij ook zal begrijpen waarom de overige bestuurders deze afweging maakten. Wij zitten hier allemaal als gemeente (met een ravijnjaar) in deze gezamenlijke moeilijke positie. De knop geld is gekoppeld aan de knop kwaliteit, gekoppeld aan de knop taken. Langere tijd is er te weinig betaald voor wettelijke taken en nu is inzichtelijk dat wanneer je 5% minder zou willen betalen, je zal moeten besluiten deze wettelijke taken niet (meer) uit te voeren en we daarom nu op zoek moeten naar wat de ruimte hierin is. De heer Wit maakt een opmerking over de forse achterstand in het uitvoeren van de wettelijke taken en het feit dat dat afgelopen jaren niet leidde tot een calamiteit, dat dit niet moet leiden tot een situatie waarbij deze achterstand wordt ingelopen en de opdracht hierop 100% uitvoert, het doorschiet naar de andere kant. De heer Hegger benadrukt dat door enerzijds de verschillende opdrachten die erbij zijn gekomen en anderzijds ook de (maatwerk)opdrachten van de verschillende AB gemeenten aan de ODIJmond, er extra werkzaamheden zijn verricht, waardoor andere zijn blijven liggen in de prioritering. Nu zijn bureaus bezig om voorstellen en scenario's uit te werken en de aanbeveling aan de heer Wit is deze resultaten af te wachten. De afspraak wordt gemaakt dat de ODIJ en de heer Wit een overlegmoment inplannen om bij te praten over het lopende proces. **Actiepunt: ODIJmond.** De heer Schouten is blij met de extra raadsessies die worden ingepland om zijn raad ook bij te praten over het proces. De directeur geeft een korte terugkoppeling over de raadsessies die in IJmond, Zuid-Kennemerland en regio-Zaanstreek Waterland hebben plaatsgevonden, waarbij het hem is opgevallen dat er een goede opkomst was en de erkenning van raadsleden dat het een complex verhaal is en de uitkomst onzeker. Het komt in een ongelegen tijd en ODIJ laat wel zien dat in het proces zorgvuldige stappen worden gezet: een positieve reactie. Vanuit de raden stellen zij de ambtelijke betrokkenheid in het proces op prijs, wat ook geldt voor de momenten waarop raden betrokken worden middels extra individuele ingelaste raadsessies voor de zomer en in september. En de erkenning dat we gezamenlijk in een goed proces zitten om inzicht te krijgen in o.a. de financiën. Er volgt een korte terugkoppeling van de Commissie Toekomstscenario's door de directeur. De commissie heeft de eerste conceptversie van het Galan rapport besproken met een 7-tal scenario's in beeld: een 2-tal over zelfstandige vormen, een 3-tal over samenwerkingsvormen en een 2-tal over fusievormen. Er zijn vragen gesteld over het afwegingskader en om de 7 scenario's terug te brengen naar een aantal voorkeursscenario's, waarvoor het kader nog ontwikkeld wordt. De definitieve versie staat voor het AB van 16 april geagendeerd en zal door Galan in deze vergadering worden toegelicht. Gesprekken over het proces uitwerking toekomstscenario's met Galan naar 9 juli (de 2^e fase) zijn inmiddels opgestart. *Reactie de heer Beemsterboer:* Nuttige en overzichtelijke weergave van de verschillende lopende ontwikkel- en verandertrajecten. Er gebeurt veel en op korte termijn zullen er (ingrijpende) beslissingen genomen moeten worden. Ten aanzien van inventarisatie en beeldvorming zit ODIJ goed op schema. In de tweede helft van dit jaar zal moeten blijken hoe realistisch de planning voor het ingewikkelder deel – de besluitvorming – is. **Besluit 2025-006:** De vergadering van het AB heeft kennisgenomen van het tijdspad doorontwikkeling GR en van de vervolgaanpak toekomstscenario's.

06. Quickscan Interbestuurlijk Programma

De directeur deelt mede dat via een Quickscan in kaart is gebracht wat de 58 opgeleverde producten vanuit het Interbestuurlijke Programma Versterking-VTH voor impact hebben op de eigen organisatie en op welke wijze de eindproducten landen in een meerjarenagenda ODIJ. Het

IBP gaat niet alleen over robuustheid maar ook over kwaliteitsverbetering van het VTH stelsel. In het Bestuurlijk Regionaal Overleg met de gedeputeerden wordt het stuk eveneens besproken en laten OD's zien waar ze staan t.a.v. de kwaliteitsadviezen en gekeken of er punten zijn die in gezamenlijkheid met andere OD's kunnen worden opgepakt.

Reactie de heer Beemsterboer: Beknopt en helder overzicht van de producten en hun relatie tot (ontwikkelingen bij) de ODIJ. Goed dat de ODIJ de deelnemers hiervan op de hoogte houdt.

Besluit 2025-007: de vergadering van het AB heeft kennisgenomen van de Quicksan IBP.

07. Rondvraag en Sluiting

Geen punten voor de rondvraag.

Presentatie IPR-Normag

IPR Normag geeft een presentatie over de analyse van de huidige GR en DVO structuur met advies en uitgangspunten voor de herijking. De detailplanning voor de komende AB vergaderingen van 16 april, 11 juni en 9 juli en welke onderwerpen/ stukken ter bespreking voorliggen, is terug te vinden in de bijlage 2 bij agendapunt 5. De presentatie wordt separaat bij de stukken voor deze vergadering in iBABS gezet.

De plaatsvervangend voorzitter dankt de aanwezigen voor hun inbreng en sluit de vergadering.

Aldus vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur van 16 april 2025, namens,

de plv. voorzitter,

de secretaris/directeur,

S. Dinjens

J. Zandhuis

Besluit Algemeen Bestuur

Agendapunt	04	Besluit nr.	AB 2025-008
Datum vergadering	16 april 2025	Van	Just Zandhuis
Onderwerp	Verantwoording prioriteiten 2024 VTH	Functie	Directeur

Inleiding

In 2024 is vastgesteld dat er over meerdere jaren een achterstand is ontstaan in de uitvoering van de wettelijke en bovenwettelijk milieu VTH taken. De belangrijkste oorzaak is dat door een herijking- en verdringingseffect (zie begrotingswijziging 2025) de opdracht en de daarvoor beschikbare middelen en capaciteit uit balans is geraakt.

Het bestuur besloot om gedurende drie jaren een inhaalslag te maken om de belangrijkste achterstanden in te lopen. Op basis van dit besluit hebben wij de programmering voor 2024 aangepast en 500 bedrijven geselecteerd die met voorrang zijn gecontroleerd. Dit zal ook in 2025 en 2026 gebeuren. Deze inhaalslag (prioriteiten 2024) is uitgevoerd door de prioriteit voor onze eigen medewerkers te verleggen maar ook door gebruik te maken van het inhuren van externe toezichthouders.

Met dit besluit bieden wij ons bestuur een rapportage over prioriteiten 2025 VTH. Hiermee bieden wij ons bestuur inzicht in onze extra inzet om de achterstanden in te lopen op het gebied van de VTH-taken milieu. Naast inzicht in onze extra inzet, biedt de rapportage ook inzicht in de bevindingen tijdens onze controles, waaronder de type overtredingen. Om ook een beeld te kunnen geven van de milieu impact hebben wij de LSHO-score toegevoegd.

Een aantal raden gaven in hun zienswijze over de begrotingswijziging 2025 aan dat zij geïnformeerd wilden worden over de voortgang van het inlopen van de achterstanden. Met deze rapportage bieden wij een document dat invulling geeft aan dit verzoek.

Besluit

1. Kennisnemen van de rapportage prioriteiten 2024 VTH.

Besluit: conform/ aanhouden / aangepast besluit

de voorzitter,

de secretaris / directeur,

S. Klaassen

J. Zandhuis

Prioriteiten VTH-milieu 2024

Rapportage verantwoording



Inleiding

Met deze rapportage geeft ODIJmond verantwoording over de inhaalslag (extra inzet) die de organisatie inzet om de achterstanden op het gebied van milieu VTH taken in te lopen. Hierbij wordt inzicht gegeven in zowel de gepleegde inzet, als welk resultaat dit oplevert. Om ook een beeld te kunnen geven van de milieu impact hebben wij de LSHO-score toegevoegd.

Achtergrond:

In 2024 is vastgesteld dat er over meerdere jaren een achterstand is ontstaan in de uitvoering van de wettelijke en bovenwettelijk milieu VTH taken. De belangrijkste oorzaak is dat door een herijking- en verdringingseffect (zie begrotingswijziging 2025) de opdracht en de daarvoor beschikbare middelen en capaciteit uit balans is geraakt.

Het bestuur van ODIJmond heeft besloten om gedurende drie jaren een inhaalslag te maken om de belangrijkste achterstanden in te lopen. Op basis van dit besluit hebben wij de programmering voor 2024 aangepast en 500 bedrijven geselecteerd die met voorrang zijn gecontroleerd. Dit zal ook in 2025 en 2026 gebeuren. Deze inhaalslag (prioriteiten 2024) is uitgevoerd door de prioriteit voor onze eigen medewerkers te verleggen maar ook door gebruik te maken van het inhuren van externe toezichthouders.

Opbouw rapportage

Middels deze rapportage verantwoorden wij de voortgang van (prioriteiten 2024). Wij presenteren het beeld op totaalniveau maar ook per deelnemer. Daarnaast geven wij een inschatting van de impact en welke vervolgstappen er nodig zijn, bijvoorbeeld; hercontrole of aanpassen vergunningsvoorschriften.

De rapportage heeft de volgende opbouw:

- Uitgangspunten prioritering 2024
- Uitgevoerde controles (per deelnemer & per soort)
- Aantal geconstateerde overtredingen (per deelnemer, per branche, per risico profiel en top 5)
- Achterstanden in beeld
- Conclusie en disclaimer

Uitgangspunten prioritering 2024

Omgevingsdiensten zijn wettelijk verplicht om een ambitieniveau bestuurlijk vast te stellen. In ons beleidskader VTH-milieu 2023-2026, dat op dit moment nog geactualiseerd wordt, is afgestapt van het alleen prognosticeren op basis van type bedrijven. Het bestuurlijk vastgestelde ambitieniveau betreffende controlefrequentie is:

- voormalig type A bedrijven – controle alleen bij melding of klacht of als het valt binnen (inventarisatie)project,
- voormalig type B bedrijven – controle een keer per 4 jaar,
- Voormalig type C bedrijven – controle ieder jaar,

Naast de vastgestelde controlefrequentie baseren wij de frequentie van bedrijfsbezoeken ook op basis van een analyses in het kader van risicogericht (informatie gestuurd en data gedreven) toezicht.

Prioritering 2024

De geselecteerde bedrijven zijn voornamelijk voormalig type C bedrijven (153) waar wij meerjarig niet zijn geweest en voormalig type B bedrijven waar bekend is dat er grotere hoeveelheden brandbare of explosieve stoffen aanwezig zijn. De achterstand bij deze voormalig type B bedrijven is ongeveer 2600 van de in totaal +/- 6000 bedrijven. Vanuit deze controles willen we ook een inzicht opbouwen hoe actueel de vergunningen bij deze bedrijven zijn.

Uitvoering in de praktijk

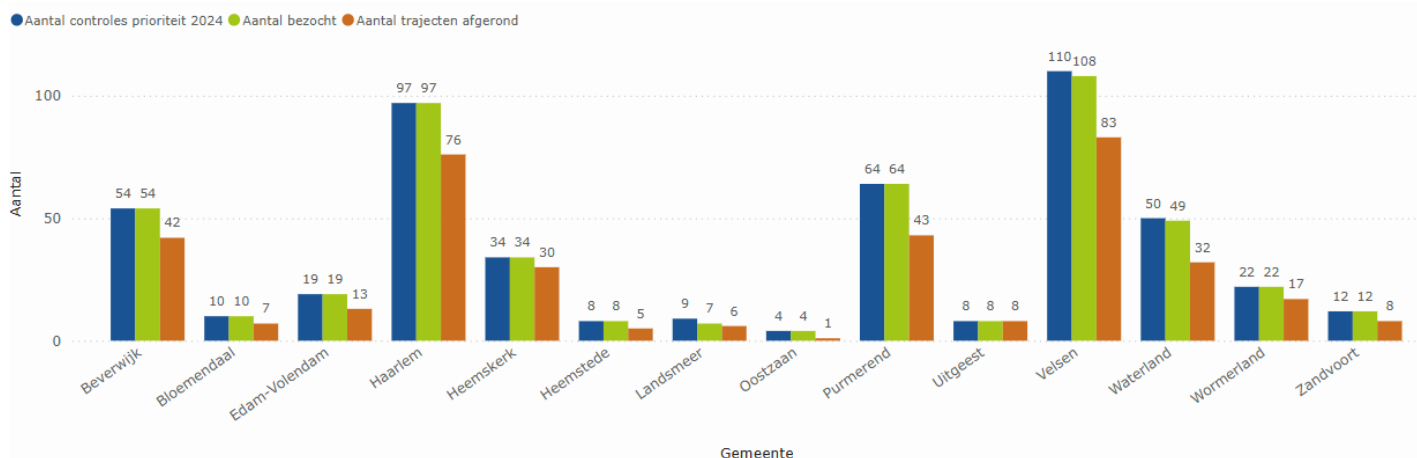
In de praktijk is de gestelde ambitie over meerdere jaren niet gerealiseerd. Er is door de toename van taken bij ODIJmond wel besloten

om meer risicogericht te werken, echter zijn er geen afspraken gemaakt wat dit betekent voor de bestuurlijk vastgestelde ambitieniveaus. Ook is er geen goed inzicht of het risicogericht werken in de praktijk zorgt voor de juiste prioritering in de uitvoering. De sterke klantgerichte focus zorgde ervoor dat 'klantvragen' voorrang krijgen op 'het risico gericht werken'. In de combinatie van een te kleine uitvoeringsorganisatie, focus op klantgerichtheid en een risico & prioriteitenmodel wat nog in ontwikkeling was, sloot de werkelijke inzet in elk geval niet meer aan op het bestuurlijk vastgestelde ambitieniveau. Ook was er tussen deelnemers en dienst en binnen de dienst geen goed zicht meer op waar we stonden.

Preventieve werking toezicht & handhaving

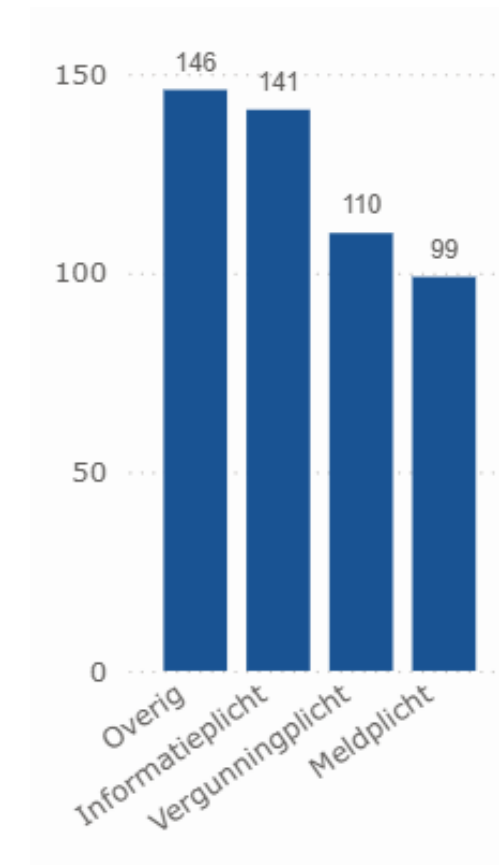
Ook gaat er vanuit het uitvoeren van controles een preventieve werking uit. Doordat ondernemers zich gecontroleerd voelen zijn zij zich bewuster van het feit dat er wetgeving en regels moeten worden nageleefd. Ook dienen bedrijven vanaf een bepaalde omvang wijzigingen in bedrijfsprocessen of uitbreiden van activiteiten actief te melden. Daarbij kan wijziging ook leiden tot andere omvang wat tot de meldplicht leidt. Het valt op dat het aantal meldingen wat ODIJmond ontvangt sterk achter blijft op de landelijke aantallen bij andere omgevingsdiensten, dit kan erop duiden dat ondernemers zich hier onvoldoende van bewust zijn of niet de urgentie voelen.

Alle controles – verdeeld per deelnemer

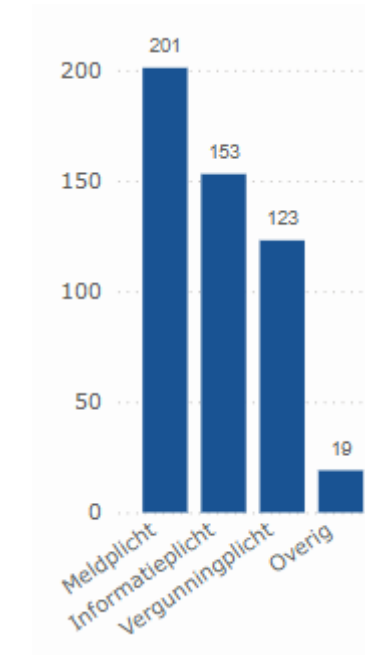
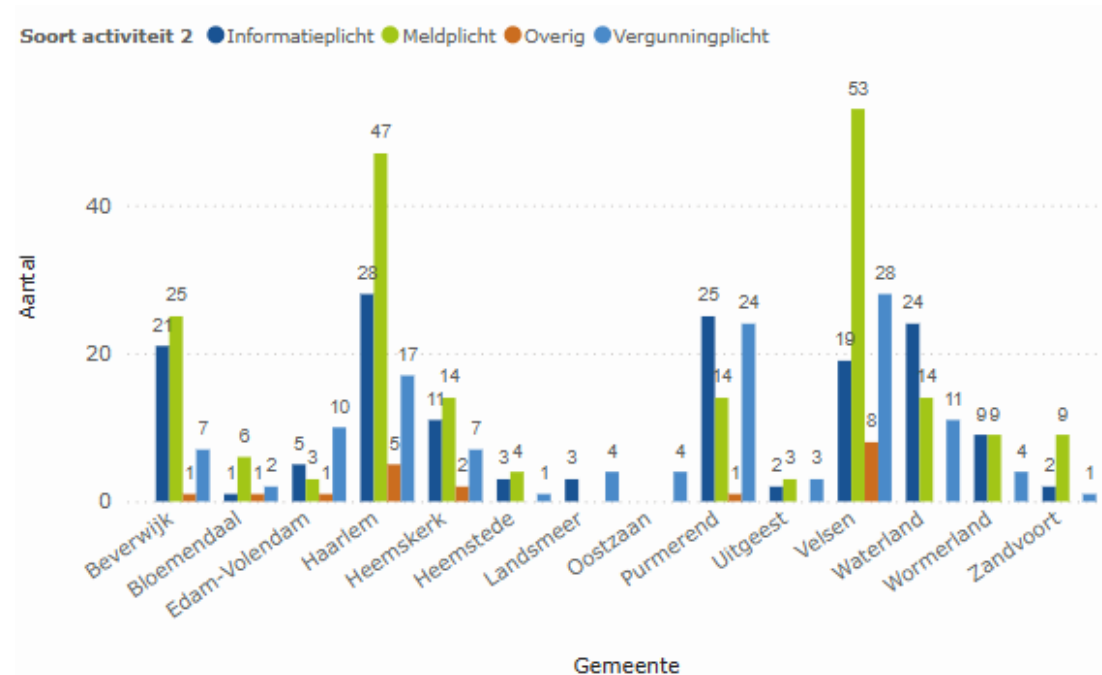


In bovenstaande grafiek zijn: de 500 geplande controles per deelnemer, de 496 uitgevoerde bezoeken en de 371 afgeronde trajecten weergegeven.

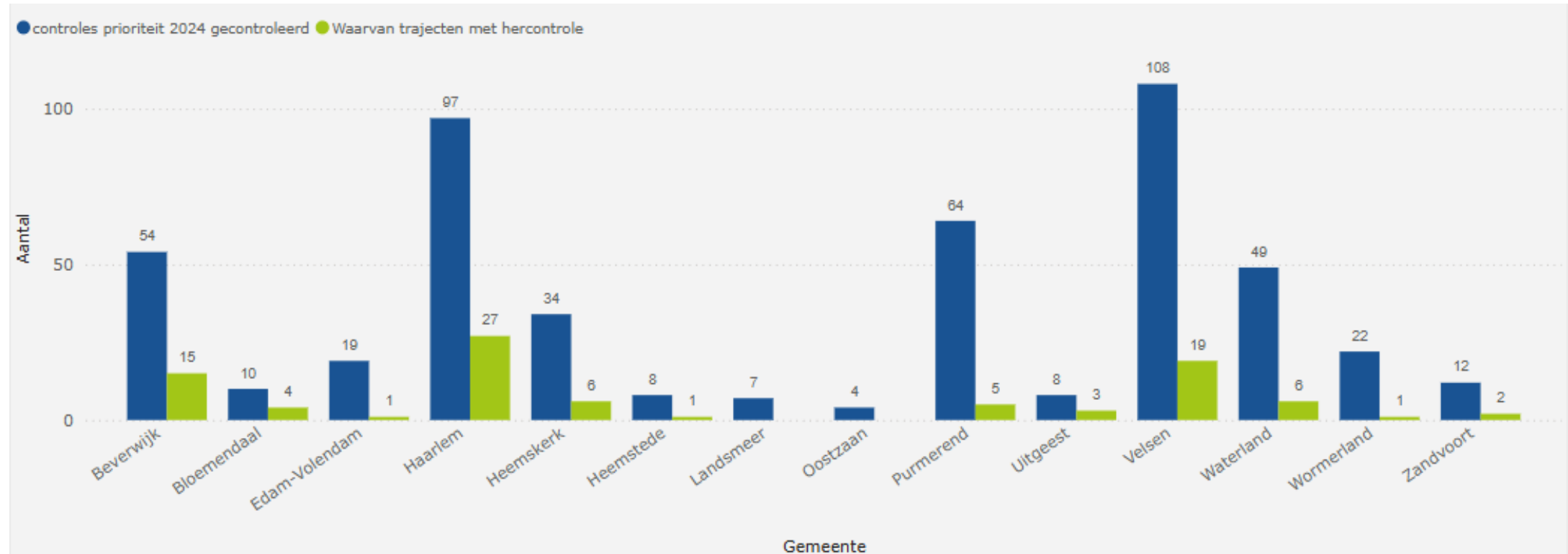
In de rechter grafiek zijn de controles ingedeeld naar bedrijven die vallen onder de meldplicht, de informatieplicht of de vergunningplicht. Om de bedrijven in één van deze categorieën te plaatsen is het noodzakelijk dat in ons bedrijfsbestand bij elke milieubelastende activiteit (mba) is aangegeven welke plicht van toepassing is. De categorie overig bevat die bedrijven waar deze plicht, mede doordat de Omgevingswet 1 januari 2024 in werking is getreden, nog moet worden toegekend aan de mba's.



Type gecontroleerd bedrijf – verdeeld per deelnemer



Analyse – prioriteiten 2024

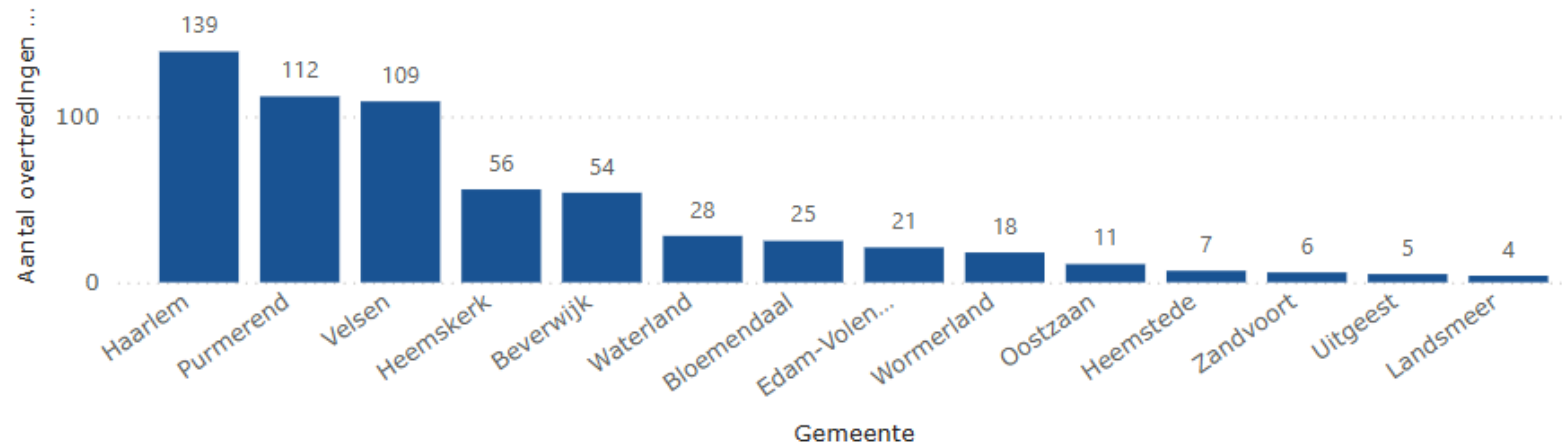


In bovenstaande afbeelding is weergegeven hoeveel van de door ons uitgevoerde controles hebben geleid tot een hercontrole.

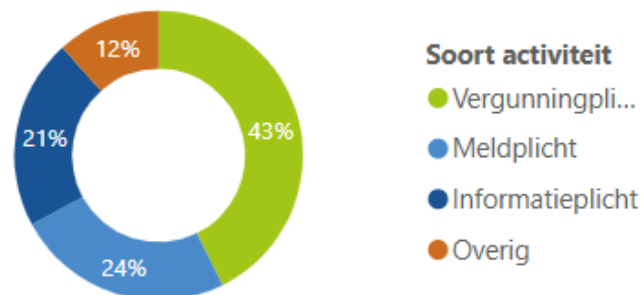
In deel twee van deze rapportage gaan wij specifiek in op wat we tijdens deze controles hebben geconstateerd.

Aantal overtredingen per deelnemer

Aantal overtredingen prio 2024

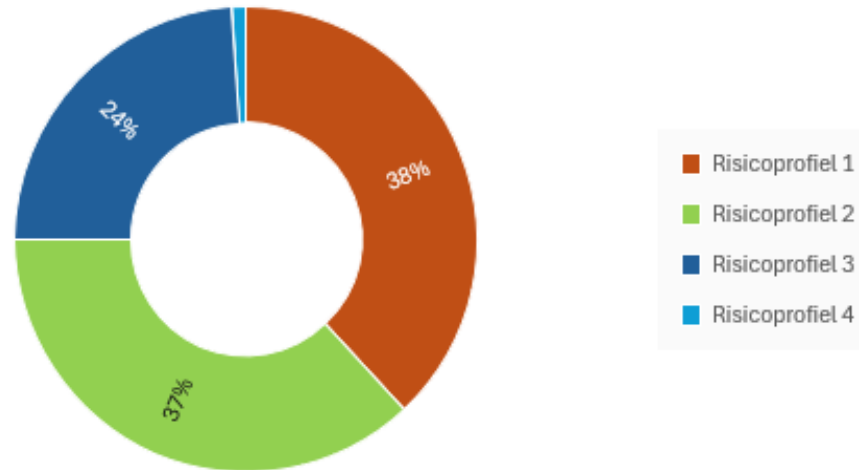


% overtredingen per type bedrijf

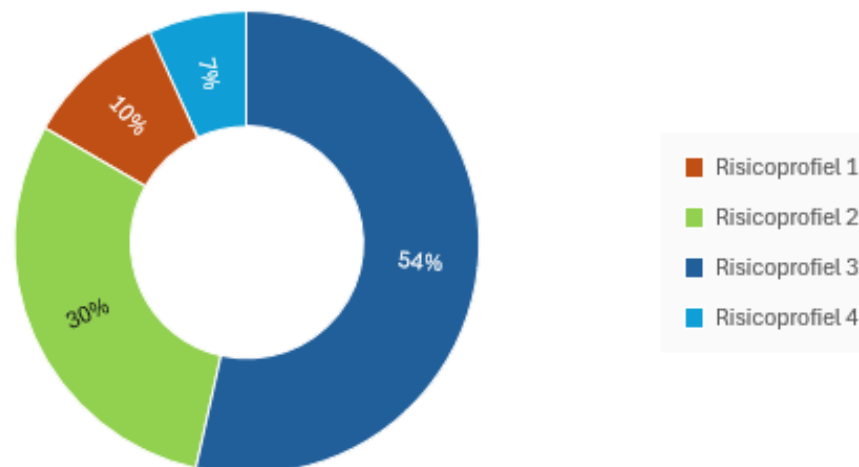


Overtredingen per risicoprofiel

% Overtredingen per LHSO-risicoprofiel,
bedrijven zonder vergunningplicht



% Overtredingen per LHSO-risicoprofiel,
bedrijven vergunningplicht



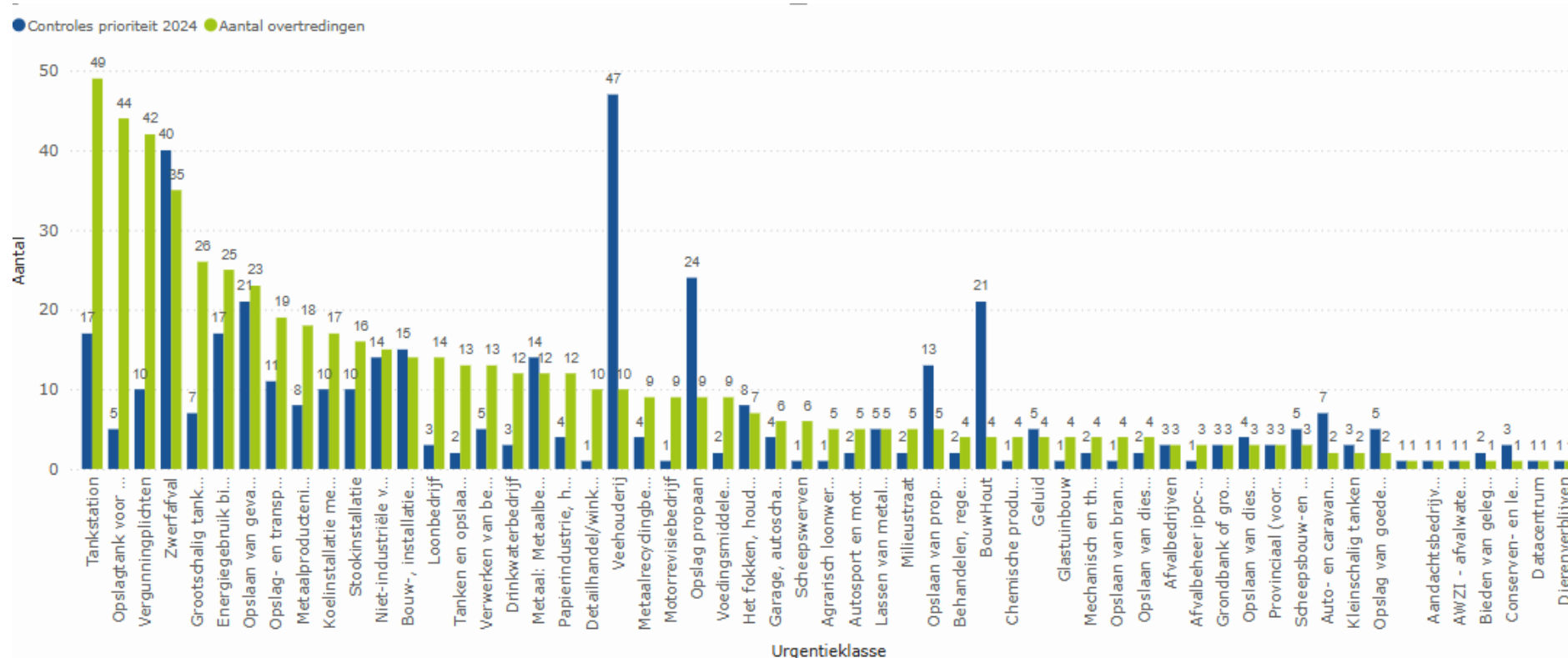
4. Aanzienlijk en/of onomkeerbaar	A4	B4	C4	D4
3. Van belang	A3	B3	C3	D3
2. Beperkt	A2	B2	C2	D2
1. Vrijwel nihil	A1	B1	C1	D1
[gevolgen +/ overtreder →]	A. Goedwillend	B. Onverschillig	C. Calculerend	D. Notoir/crimineel

Figuur 1 Basisinterventiematrix voor het positioneren van de overtreiding naar gevolgen en typering overtreder

Het verschil in percentages tussen vergunningplichtige bedrijven en niet vergunningplichtige wordt veroorzaakt door de milieubelasting van deze bedrijven. Bij vergunningplichtige bedrijven is deze, in bijna alle gevallen, groter en zijn de gevolgen van overtredingen daarom ook meer van belang.

Situaties waarbij de gevolgen aanzienlijk en/of onomkeerbaar zijn komen zowel bij vergunningplichtige als niet vergunningplichtige bedrijven (zeer) weinig voor.

Aantal controles en geconstateerde overtredingen per branche



De uitgevoerde controles en het aantal overtredingen zijn ingedeeld naar branche.

Een controle wordt uitgevoerd bij een specifieke bedrijf. Tijdens een controle kunnen meerdere overtredingen worden geconstateerd.

Top 5 overtredingen

Top 5 aspecten waarop overtredingen zijn geconstateerd:

1. Bodembeschermende maatregelen
2. Gevaarlijke stoffen
3. Stookinstallaties
4. Tankplaatsen
5. koelinstallaties

Prioriteit	Thema's					Hoofdprocessen ²		
	Leefbaarheid			Financiële risico's	Bestuurlijke risico's	VV	T&H	Advies
	Gezondheid	Veiligheid	Duurzaamheid					
ZZS	+	+		+	+	+	+	+
Ondermijning		+		+	+		+	
Afvalstoffen	+			+		+	+	
Afvalwater	+					+	+	
Energiebesparingsplicht	+		+			+	+	
Asbest	+			+	+	+	+	
Luchtkwaliteit	+				+	+	+	+
Klachten	+	+			+		+	
Calamiteiten en incidenten	+	+		+	+		+	
(Verontreinigde) bodemlocaties	+			+	+		+	+

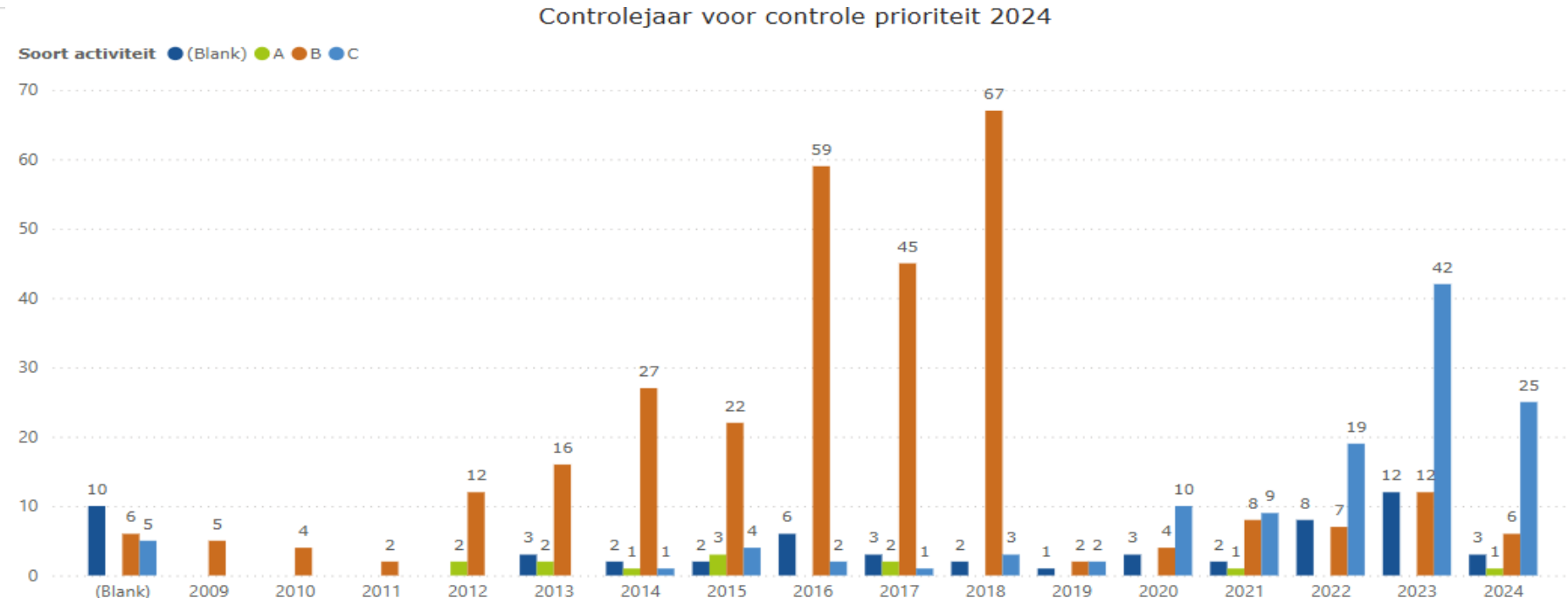
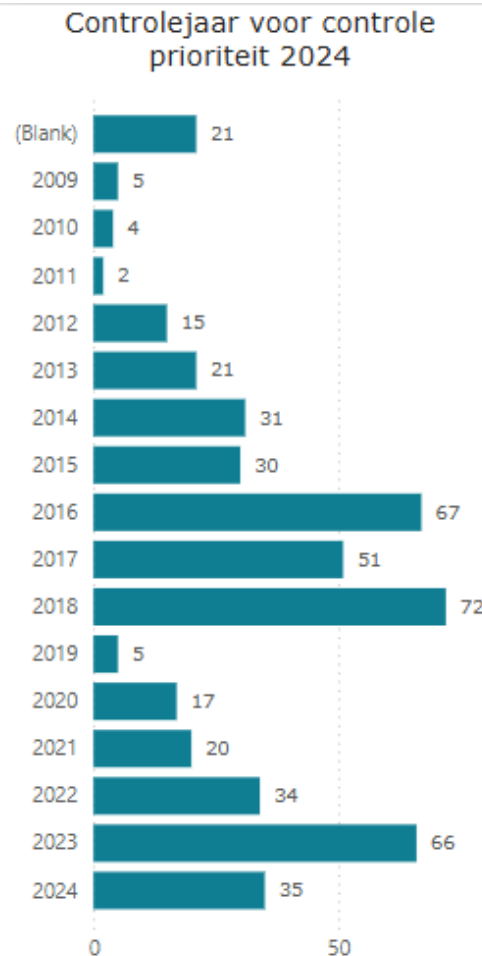
² VV – vergunningverlening, T&H – toezicht en handhaving, Advies – met name ruimtelijke ordening

Deze aspecten wijken niet af van het landelijke beeld. Ook passen zij, naast de prioriteiten die in ons beleidskader staan beschreven (zie bovenstaande afbeelding), binnen het doel van dit kader. Voor dit kader verwijzen wij naar onze website:

<https://www.odijmond.nl/over-ons/rapportages/>

Met frequente controle wordt niet alleen bijgedragen aan het proces T&H maar ook aan VV. Zo draagt frequente controle onder andere bij aan dat bedrijven voldoen aan de meldplicht die zij hebben en dus het doen van die melding.

Achterstand en type bedrijf in beeld



In de grafiek hiernaast is weergegeven in welk jaar de bedrijven, voor de controle in het kader van deze inhaalslag, voor het laatst zijn gecontroleerd.

In de grafiek hierboven is te zien om welk type bedrijf dit dan ging.

Dit beeld laat zien dat de achterstand van de voormalig type B bedrijven grotendeels tussen de 6-8 jaar zit. Daar waar voor deze bedrijven de gewenste cyclus een bezoek van één keer per +/- 4 jaar is.

Ook is te zien dat we bij slechts een klein deel, te weten 42 van de +/- 200 voormalig type C bedrijven, in 2023 aan de jaarlijkse controlefrequentie hebben voldaan. De jaren ervoor lag dit aantal lager.

Conclusie en disclaimer

Uit deze rapportage blijkt dat bij de gecontroleerde bedrijven:

- Het grootste deel van de overtredingen die wij constateerden valt in risicoprofiel 3 van de LHSO. Dit betekent dat de overtreding 'van belang' was. Door de diversiteit aan type bedrijven, branches en de aard van de overtreding hebben we ervoor gekozen de vijf categorieën waarin de meeste overtreding zijn geconstateerd in deze rapportage te vermelden:
 - bodembeschermende maatregelen,
 - gevaarlijke stoffen,
 - stookinstallaties,
 - Tankplaatsen,
 - koelinstallaties.
- Wij hebben met deze inhaalslag inzicht op risico's gekregen, daarop ook inzet gepleegd en waar nodig handhaving ingezet. Als vervolgstap gaan we nu kijken naar de mate waarin de vergunningen bij deze bedrijven voldoende actueel zijn.
- Het grootste deel van de overtredingen die zijn geconstateerd passen in onze prioriteitstelling.
- De top 5 aan overtredingen en het aanpakken daarvan raakt aan de, in ons beleidskader beschreven, inhoudelijke thema's gezondheid, veiligheid, duurzaamheid en daarmee van invloed op de veiligheid en kwaliteit van ons werkgebied.

Deze inhaalslag:

- geeft handvatten en inzichten die wij kunnen inzetten voor het in ons beleidskader genoemde risicogerichte (informatiegestuurd en datagedreven) toezicht,
- draagt bij aan de actualisatie van vergunningen en de actualisatie van het bedrijfsbestand,
- zet een trend die wij in 2025 en verder voortzetten.

Disclaimer:

- Wij willen in deze rapportage ook onder de aandacht brengen dat zich, ondanks dat er afgelopen jaren achterstanden zijn ontstaan, geen grote calamiteiten of incidenten hebben voorgedaan waar het aannemelijk zou zijn dat deze zijn oorsprong vinden in deze achterstand.
- Omdat het uitvoeren en registreren van controles mensenwerk is kunnen er zeer kleine afwijkingen in de getoonde data zitten.

Voorbeelden hiervan zijn:

- kleine overtredingen die tijdens controle direct ongedaan worden gemaakt zijn in enkele gevallen niet geregistreerd als overtreding,
- voor één overtreding kunnen er meerdere aspecten als overtreding zijn aangemerkt welke een logisch gevolg zijn van de initiële overtreding en daarmee samenvallen tot één overtreding.

Besluit Algemeen Bestuur

Agendapunt	05	Besluit nr.	AB 2025-009
Datum vergadering	16 april 2025	Van	Just Zandhuis
Onderwerp	Tussenresultaten doorontwikkeling ODIJmond	Functie	Directeur

Inleiding

Via dit besluit bieden wij via u de tussenresultaten aan voor het proces doorontwikkeling ODIJmond. Specifiek gaat het om de drie documenten:

1. Tussenrapportage ontwikkellijn Governance.
 - Analyse huidige GR- en DVO-structuur met advies en uitgangspunten voor de herijking.
2. Tussenrapportage financieringsstructuur.
 - Analyse IST-SOLL en het financieel effect per deelnemer.
 - Analyse van mogelijke uitgangspunten en keuzes voor de toekomstige financieringsstructuur.
3. Inventarisatie en advies toekomstscenario's.

Behandeling in AB 16 april

De documenten bieden wij aan ter informatie. Via een beeldvormende sessie op 16 april bespreken wij met ons Algemeen Bestuur de tussenresultaten. Het programma wordt voorbesproken met onze accounthouders op 8 april as.

Besluit

1. Kennisnemen van tussenresultaten doorontwikkeling ODIJmond.

Besluit: conform/ aanhouden / aangepast besluit

de voorzitter,

de secretaris / directeur,

S. Klaassen

J. Zandhuis

Tijdspad doorontwikkeling GR ODijmond

2024					2025												2026							
Datum	sep	okt	nov	dec	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	
Fase	1 Voorbereiding INVENTARISATIE en PROCES				2 Beeldvorming UITGANGSPUNTEN FORMULEREN GR, FINANCIERING						3 Oordeelsvorming CONSEQUENTIES ANALYSEREN				4 Besluitvorming GEWENSTE SITUATIE: UITGANGSPUNTEN GR en FINANCIERING TOEKOMST						REGULIERE P&C en FORMEEL BESLUITVORMINGSTRAJECT GR			
P&C cyclus ODIJmond	BEGROTINGSWIJZIGING 2025				KADERNOTA 2026			BEGROTING 2026								KADERNOTA 2027					BEGROTING 2027			
 Herijking GR, DVO en governance	Ambtelijke voorbereiding				AH-overleg 23-01: voor- bereiding AB 12-02			AH-overleg 08-04: voorb. AB 16-04 Werkgroep governance 10-04	WG governance 15-05 AH-overleg 22-05: voorb. AB 11-06 KBG juridisch 27-05	AH-overleg 19-06: voorb. AB 09-07			Werkgroep + klank- bordgroep jur.adv.	AH-overleg: voorb. AB 05-11 W+K groep jur.adv.	AH-overleg: voorberei- ding AB 17-12									
	DB						DB regulier 05-03	DB 09-04	DB regulier 28-05	DB regulier 25-06	DB regulier 09-07			DB regulier 08-10	DB 26-11									
	AB	AB 23-10		AB 18-12		AB 12-02	AB regulier 26-03	AB 16-04		AB 11-06 (scenario's financiering)	AB 09-07: begroting+ scenario's					AB 05-11: toekomst- scenario	AB 17-12: nieuwe fin. structuur, toekomstscenario's en wijziging GR							
	Colleges en GS														Tweetraps- racket 1									
	Raden - Staten					Raads- informatie- brief: start programma	Regioraad: beeldvormend							Per deelnemer raad: scenario's, proces, keuzes					Tweetraps- racket 2			Zienswijzetragect		Toestemming voor wijziging
TUSSENRESULTAAT								Voorstel voor juridisch kader	Vertaling van bestaande GR en DVO's naar nieuwe structuur					Eerste concept GR						Nota van beant- woording	Definitief concept GR Na juli: vastgestelde GR			
 Herijking financierings- structuur	Ambtelijke voorbereiding				AH-overleg 23-01: voor- bereiding AB 12-02	30-01: klankbord- groep jur.adv	Ambt. inzicht IST-Soll + klank- bordgroep fin. WG herijking financiering 20-03	AH-overleg 08-04: voorbereiding AB 16-04	WG herijking financiering 15-05	WG herijking financiering 05-06 AH-overleg 19-06: voorb. AB 09-07				AH-overleg: voorberei- ding AB 05-11	AH-overleg: voorberei- ding AB 17-12									
	DB							DB 09-04		Heidag DB 12-06 voorb. oordeelsv.					DB			Kadernota 2027						
	AB	AB 23-10		AB 18-12		AB 12-02		AB 16-04		AB 11-06 (scenario's financiering)	AB 09-07: begroting+ scenario's				AB 05-11	AB 17-12: nieuwe fin. structuur, toekomstscenario's en wijziging GR				Kadernota 2027				
	Colleges en GS									Brief aan colle- ges: IST-Soll														
	Raden - Staten					Raads- informatie- brief: start programma	Regioraad: beeldvormend							Per deelnemer raad: scenario's, proces, keuzes										
TUSSENRESULTAAT		Opbouwen IST-situatie + uitgangspunten voor Soll-situatie Actualiseren bedrijvenbestand				Eerste inkijk Soll-situatie			Def. Soll-situa- tie, fin. doorkijk en mogelijke keuzes	Vertaling nieuwe financieringsstructuur naar Kadernota 2027					Kadernota 2027			Begroting 2027 Uitwerking Soll in producten-diensten catalogus						
 Toekomst- scenario's	Ambtelijke voorbereiding				AH-overleg 23-01: voor- bereiding AB 12-02			AH-overleg 08-04: voorbereiding AB 16-04		AH-overleg 19-06: voorb. AB 09-07				AH-overleg: voorberei- ding AB 05-11	AH-overleg: voorberei- ding AB 17-12									
	Commissie DB / AB					Analyse en interviews	SWOT, uit- gangspunten, toetsings- kader	Rapport en advies (eind mrt)		Uitwerken voor- keurs- scenario's														
	DB							DB 09-04		Heidag DB 12-06 voorb. oordeelsv.														
	AB							AB 16-04		AB 11-06 (scenario's financiering)	AB 09-07: begroting+ scenario's				AB 05-11	AB 17-12: nieuwe fin. structuur, toekomstscenario's en wijziging GR								
	Colleges en GS																							
TUSSENRESULTAAT		Analysefase				Uitgangspunten en toetsingskader voor toekomstscenario's Inventariseren toekomstscenario's			Vaststellen en uitwerken voorkeursscenario's			Vaststellen voorkeursscenario			4c			Voorkeursscenario + nieuwe financieringsstructuur leidt tot Kadernota 2027						

Toelichting AB

- beeldvorming
- oordeelsvorming
- besluitvorming

	AB 16 april 2025 toelichting	AB 11 juni 2025 toelichting	AB 9 juli 2025 toelichting	Raadssessie per deelnemer toelichting	AB 5 november 2025 toelichting	AB 17 december 2025 toelichting
 Herijking GR, DVO en governance	1a • Analyse huidige GR en DVO-structuur met advies en uitgangspunten voor de herijking.	2a • Beeldvormend gesprek over voortgang verplichte en facultatieve taken plus verwachte consequenties voor de deelnemers.	3a • Verplichte taken en facultatieve taken. 3b • AB besluit: uitgangspunten herijking GR. > Laten vaststellen door colleges na de zomer. Collegebericht naar raden. Tweetrapsrakket deel 1	4a • Presentatie inzicht verplichte taken en facultatieve taken. 4b • Raden ontvangen college-bericht: uitgangspunten herijking GR door colleges. Tweetrapsrakket deel 1		6a • AB besluit: instemmen met concept GR. ▼ • Voorstel voor wijziging GR aanbieden aan colleges. Tweetrapsrakket deel 2 • Start zienswijzentraject raden.
 Herijking financierings- structuur	1b • Analyse IST-Soll. Financieel effect per deelnemer. • Analyse van mogelijke uitgangspunten en keuzes voor de toekomstige financieringsstructuur. • Brief aan colleges: financieel effect per deelnemer (IST-Soll) en vervolg proces.	2b • Uitgangspunten financieringsstructuur bespreken. • Discussie bestuurlijke keuzes/knoppen die gemaakt moeten worden over takenpakket en ambitie. • Update actualisatie bedrijvenbestand	3b • Uitgangspunten financieringsstructuur vaststellen. • Discussie bestuurlijke keuzes/knoppen die gemaakt moeten worden over takenpakket en ambitie.	4b • Presentatie vastgestelde uitgangspunten financieringsstructuur. • Presentatie proces en bestuurlijke keuzes/knoppen takenpakket en ambitie.		6b • Vaststellen kadernota 2027 met bijbehorende financieringsstructuur
 Toekomst- scenario's	1c • Inventarisatie en advies toekomstscenario's.		3c • Toekomstscenario Galan: voorkeursscenario('s) met financieel effect. > Wat presenteren we aan de raad en met welke afwegingen?	4c • Presentatie proces toekomstscenario met voorkeursscenario('s) en financieel effect.	5a • Reflectie proces en terugkoppeling raadssessies • Besluit toekomstscenario (onder voorbehoud raadssessies)	

> terug naar overzicht planning



Begrotingswijziging 2025 incidenteel 2024 en 2025

Kadernota + begroting 2026 incidenteel 2026

Kadernota + begroting 2027 structurele financiering

Inventariseren bestaande GR, DVO's en opdrachten

Analyse knelpunten

Rapportage analyse + uitgangspunten huidige GR en DVO-structuur

Analyse huidige takenpakket en formuleren uitgangspunten

Takenpakket keuze verplicht en facultatief (inbrengen of wijzigingen)

Uitwerken toekomstige GR en DVO-structuur (afhankelijk van toekomstscenario)

Besluitvorming GR en DVO-structuur

Inventarisatie IST-situatie: huidige financiering

Opbouwen SOLL-situatie: balans taken/fin. middelen

Rapportage vergelijking IST en SOLL-situatie inclusief impact

Uitwerken bestuurlijke keuzes (ambitieniveau)

Opstellen uitgangspunten financieringsstructuur

Aanpassen financieringsstructuur op scenario (afhankelijk van toekomstscenario)

(Bestuurlijke) interviews + document studie

Ontwikkelen scenario's

Rapportage hoofdlijnen scenario's + inschatting impact

Voorkeursscenario('s) uitwerken

Definitief scenario uitwerken voor besluitvorming

Algemeen Bestuur (beeld-, oordeels-, besluitvormend)

Regioraad (beeldvormend): Proces en uitgangspunten governance en financiering

Raadsbijeenkomst per deelnemer (beeldvormend):
toekomstscenario en uitgangspunten financiering (ambitie en taken)

Begroting 2027: Zienswijzen Raden en Staten

Herijkte GR: Zienswijzen Raden en Staten

Toestemming wijziging GR (instemmingsrecht)

[illegible]



Omgevingsdienst IJmond

Ontwikkellijn Governance

Tussenrapportage 20 maart 2025

In opdracht van: Omgevingsdienst IJmond
Opsteller(s): Marten Boels, Paul de Bruin en Charley Bus
Projectnummer IPR Normag: 101516
Aantal pagina's: 28

Status rapportage	Datum	Toegestuurd naar
Tussenrapportage	20 maart 2025	OD IJmond tbv koersbepaling vervolg

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopiëren, opnamen, of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van IPR NORMAG

Inhoudsopgave

0 Managementsamenvatting	4
Ongelijke deelname aan de gemeenschappelijke regeling OD IJmond.....	4
Impact op organisatie, beleidseffectiviteit, efficiëntie en daarmee risico's	4
Verbetering mogelijk door het nemen van maatregelen	5
1 Inleiding	8
2 Huidige inrichting van de governance	9
2.1 Verticaal: eigendomsrelatie	9
2.2 Horizontaal: opdrachtgever-opdrachtnemer (OGON)	12
2.3 Uitvoeringsorganisatie OD IJmond	18
3 Analyse en gevolgen voor functioneren OD IJmond	19
3.1 Efficiëntie	20
3.2 Effectiviteit	21
3.3 Operationele risico's	21
3.4 Financiële risico's.....	21
3.5 Strategische risico's	21
3.6 Juridische risico's	21
4 Advies voor verdere uitwerking	23
4.1 Uitgangspunten	23
4.2 Principes.....	25
4.3 Vervolg.....	26
Bijlagen	27
bijlage 1 Aanzet voor flexibiliteitsregeling.....	27

0 Managementsamenvatting

Ongelijke deelname aan de gemeenschappelijke regeling OD IJmond

De wijze van deelname verschilt sterk tussen de deelnemers in OD IJmond. Zowel in de manier waarop deelnemers eigenaar zijn van de regeling (strategisch) als welke taken zijn ondergebracht (tactisch) als de manier waarop deze taken uitgevoerd worden (operationeel).

- 1) Op strategisch niveau verschillen de deelnemers of taken in delegatie of mandaat zijn ondergebracht bij OD IJmond, is er een disbalans in de stemverhoudingen (enkele deelnemers kunnen besluiten nemen bij meerderheid) en is er een brede interpretatie van de taakopvatting van de omgevingsdienst waardoor onduidelijk is welke taken verplicht en welke taken niet verplicht zijn om in de omgevingsdienst onder te brengen. De verhouding tussen verplichte GR-taken en taken op afroep is op dit moment respectievelijk, 55% om 45%.
- 2) Op tactisch niveau ontbreken er afspraken over continuïteit en flexibiliteit in het afnemen van taken door de deelnemers bij OD IJmond. Het collectief draagt het risico van stoppen van taken als verlengd lokaal bestuur, zonder dat er een duidelijke flexibiliteits- of desintegratieregeling is afgesproken. Dit ontbreken van afspraken laat zich zien in de breedte van het huidige takenpakket van OD IJmond: weinig taken worden door alle deelnemers afgenomen, sommige taken slechts door één of enkele deelnemers.
- 3) Op operationeel niveau zijn er door het Strategisch Beleidskader VTH milieu kaders afgesproken tussen de deelnemers over de uitvoering van toezicht- en handhavingstaken (VTH-taken) op het gebied van milieu, voor de komende jaren. Maar wordt deze uniformiteit deels teniet gedaan doordat de deelnemers eigen bestuurlijke afwegingsruimte behouden. De operationele uniformiteit bij de uitvoering van de taken is daardoor niet optimaal ingericht.
- 4) Verder zijn de taken op verschillende manieren vastgelegd (in de GR, in een DVO, in e-mails of mondelinge afspraken), met verschillende looptijden, andere (juridische en operationele) voorwaarden, monitoringsafspraken en rapportagemodellen.

Impact op organisatie, beleidseffectiviteit, efficiëntie en daarmee risico's

De huidige inrichting van de governance heeft gevolgen voor het huidige functioneren en presteren van OD IJmond. Dat heeft zowel impact op de organisatie, op de beleidseffectiviteit als op de efficiëntie van de uitvoering. En brengt risico's met zich mee in de operatie, financiën, strategie en juridisch.

De impact op de organisatie heeft te maken met benodigde flexibiliteit, opbouwen van kennis en expertise en de mate van uitvoeringsvrijheid van OD IJmond. Omdat er slechts een beperkt aantal taken door alle deelnemers afgenomen wordt (45% van de omzet betreffen GR-taken), is de benodigde flexibiliteit van de organisatie groot. Deelnemers kunnen immers taken op afroep eenvoudiger beëindigen. Verder is het opbouwen van kennis en expertise door OD IJmond (één van de door alle deelnemers zeer gewaardeerde eigenschappen) eenvoudiger als er meer stabiliteit in de afspraken komt: over langere termijn kan kennis opgebouwd worden die noodzakelijk is voor een goede taakuitvoering. Tenslotte is de uitvoeringsvrijheid van OD IJmond op dit moment zeer groot, de dienst kan eigenstandig veel besluiten nemen.

De impact op beleidseffectiviteit is fors: de verschillen tussen de deelnemers beperkt de mogelijkheden om gezamenlijk (deelnemers en OD IJmond) te sturen op beleidseffect en de uitvoering van

een gemeenschappelijke opdracht. De toegevoegde waarde vanuit OD IJmond is daarin voor deelnemers verschillend: wat bij deelnemer 1 gewaardeerd wordt, is bij deelnemer 2 een aandachtspunt. Verder wordt de binnen OD IJmond opgebouwde kennis niet altijd benut, omdat deelnemers taken zelf willen uitvoeren. OD IJmond kan door de schaalgrootte die kennis eenvoudiger opbouwen en behouden.

De impact op efficiëntie heeft te maken met het onvoldoende benutten van de schaalgroottevoordelen in de gemeenschappelijke regeling. Omdat de taken zo verschillend afgenomen worden en georganiseerd zijn, is het voor de omgevingsdienst lastig om in de uitvoering tot efficiëntie te komen. Er geldt immers maatwerk voor alle deelnemers, waardoor de uitvoering van de taken ook verschillend is per deelnemer of gebied. Omdat tegelijkertijd onduidelijk is welke taken verplicht en niet verplicht afgenomen moeten worden binnen de gemeenschappelijke regeling, blijven de mogelijke schaalgroottevoordelen onbenut.

Tenslotte leiden de verschillen in afspraken tot verschillende risico's:

- **Operationeel.** Gemeenten kunnen jaarlijks beslissen om facultatieve taken te vergroten, verkleinen of stop te zetten. Dit leidt tot onzekerheid in werkplanning en personeelsbezetting en daarmee ook een risico op onder- of overcapaciteit bij OD IJmond. Dit wisselende takenpakket kan ook leiden tot minder continuïteit en expertiseverlies binnen specifieke taken, met risico's voor de kwaliteit van uitvoering.
- **Financieel.** Het budget voor niet verplichte taken is direct gekoppeld aan de afname door gemeenten. Verminderde afname kan resulteren in financiële tekorten en dekkingstekorten van de overhead. Doordat taken op kleine(re) schaal worden uitgevoerd en specifieke expertise kunnen vergen, kunnen overheadkosten per taak disproportioneel hoog uitvallen, wat de financiële haalbaarheid van de taken voor OD IJmond beperkt.
- **Strategisch.** Versnippering leidt tot uiteenlopende verwachtingen en prioriteiten tussen gemeenten, wat de strategische samenhang binnen OD IJmond belemmert of kan gaan belemmeren. Medewerkers kunnen bovendien minder gemotiveerd raken door de beperkte schaal en wisselende taken, wat leidt tot verloop en hogere kosten voor werving en training.
- **Juridisch.** Onduidelijkheid over de reikwijdte van taken en afspraken maakt een duidelijke juridische vertaling in de GR en dienstverleningsovereenkomsten lastig. Onduidelijke vastlegging van taken en afspraken leidt tot discussies in praktijk tussen OD en deelnemers, waardoor beslistermijnen mogelijk niet worden gehaald. Onduidelijkheid over bevoegdheden kan in praktijk leiden tot verkeerde toepassing met herstel in bezwaar en beroep. Onduidelijke juridische vastlegging van de taken en bevoegdheden in een DVO met gevolg een verkeerde financiële afrekening op basis van de DVO. Misbruik van stemrecht door hoofdelijke oproeping bewust in te zetten (en daarmee besluiten af te dwingen).

Verbetering mogelijk door het nemen van maatregelen

Voor OD IJmond zijn verschillende opties mogelijk om de basis op orde te krijgen en uit te bouwen om zo toe te werken naar een robuuste gemeenschappelijke regeling.

1) Uniformiteit in deelname aan de gemeenschappelijke regeling

Het uniformeren van de deelname van alle deelnemers in de gemeenschappelijke regeling betekent:

- a. Deelname in de gemeenschappelijke regeling of via delegatie of via mandaat voor alle deelnemers. Andere omgevingsdiensten werken ook op deze wijze, en werken

overigens allen via mandaat. Gemeenten kunnen dezelfde juridische basis hanteren voor het mandaat of delegaat. Dit voorkomt interpretatieverschillen en versterkt de rechtszekerheid.

- b. Vastleggen van verplichte taken niet verplichte taken in de regeling. Voor verplichte taken geldt het principe van ‘gedwongen winkelnering’, hetgeen betekent dat alle deelnemers deze taken af moeten nemen binnen de gemeenschappelijke regeling.
- c. Herinrichting van de stemverhoudingen zodat deze recht doet aan de mate waarin de deelnemer taken uitvoert binnen OD IJmond (keuze hoe dat gedaan moet worden)
- d. Inrichting flexibliteit- en/of desintegratieregeling bij het afbouwen van verplichte en niet verplichte taken (keuze om daar verschillend mee om te gaan of niet)

Verwacht effect is versterking van het verlengd lokaal bestuur, verminderen/voorkomen van financiële en juridische risico's bij het uittreden van deelnemers, evenwichtiger spreiding van risico's tussen deelnemers.

- 2) **Keuze te maken in de verplichte en niet verplichte taken:** Welke taken zijn voor alle deelnemers verplicht uit te voeren binnen OD IJmond? En welke taken zijn dat niet? En op welke manier worden deze taken verrekend?
- a. Voor de verdere uitwerking stellen we voor om uit te gaan van een verbreding van de verplichte taken ten opzichte van de huidige situatie. En de consequenties daarvan inzichtelijk te maken, zowel voor de omgevingsdienst als de deelnemer. Concreet betekent dit:
 - i. Alle deelnemers nemen het basis- en het basisplustakenpakket af.
 - ii. Alle deelnemers nemen de adviestaken af op het basis- en basisplustakenpakket.
 - iii. Alle deelnemers nemen het bouw- en woningtoezicht af.
 - b. Voor de verdere uitwerking stellen we voor om de hoeveelheid en diepgang van de niet-verplichte taken ook te reduceren. Dat betekent het kritisch tegen het licht houden van alle niet-verplichte taken die de omgevingsdienst op dit moment voor enkele deelnemers uitvoert. En de consequentie van het niet langer uitvoeren van deze taak inzichtelijk te maken.

Het is duidelijk dat dit voor verschillende deelnemers een grote verandering betekent. Tegelijkertijd is het ook de manier om de Omgevingsdienst toekomstbestendig te maken als zelfstandig functionerende dienst.

Verwacht effect is een versterking van de samenwerking, verbetering van de beleidseffectiviteit, vergroten van de efficiency en afbouwen van operationeel en strategisch risico.

3) Inrichting van een robuuste opdrachtgever-opdrachtnemer structuur

- a. Aansluiting van de plan-do-check-act-cyclus (Big 8) op bestuurlijk, gemeenschappelijk en bilateraal niveau. Dit betekent de inrichting van een opdrachtgeversplatform, waarin samenwerking tussen de deelnemers op de opdracht voor OD IJmond gefaciliteerd wordt.
- b. Meer collectiviteit en uniformiteit bij de uitvoering van verplichte taken en van niet verplichte taken. Keuze om bepaalde taken collectief af te nemen, zodat schaalvoordelen en uniformiteit ontstaan danwel gewaarborgd worden.

- c. OD IJmond kan op een gestandaardiseerde manier rapporteren aan de deelnemers, wat transparantie en vergelijkbaarheid bevordert. En het gezamenlijke opdrachtgeversgesprek verbeterd: we spreken dezelfde taal over hetzelfde onderwerp. Dit helpt bij het monitoren en evalueren van de uitvoering en prestaties.

Verwacht effect is het waarborgen van de efficiëntie van OD IJmond, toename van de beleids-effectiviteit, mogelijke besparingen in de uitvoering, eenvoudiger en eenduidiger rapportages en opdrachtformulering.

- 4) **Uniformeren van de afspraken door een dienstverleningsovereenkomst-structuur** vast te leggen. Deze structuur richt zich op het uniform beschrijven van de taken (producten en diensten), de wijze waarop deze uitgevoerd worden door OD IJmond, hoe monitoring plaatsvindt, rapportages opgesteld worden, met wie deze afgestemd worden én hoe verrekening van de dienstverlening plaatsvindt. Deze uniformering geldt ook voor de niet-facultatieve taken.

Bij de uitwerking wordt ook gekeken naar logische, geografische indelingen. Het werkpakket kan namelijk sterk per regio verschillen.

Verder betreft het ook een eenduidige wijze waarop (beleidsinhoudelijk) instructies met betrekking tot een taak worden gegeven. Bijvoorbeeld door het proces waarmee instructies tot stand komen bij de gemeente meer te uniformeren (qua route, planhorizon). Ook is het gewenst dat gemeenten zo mogelijk ook zo eenduidig mogelijke (inhoudelijk) instructies geven. Dit vergt voorafgaande bestuurlijke afstemming.

Verwacht effect is een optimalisatie van de huidige opdrachtgever-opdrachtnemerrelatie, verbetering van de effectiviteit en betere vastlegging van welke producten en diensten door welke deelnemer op welke manier afgenomen worden.

1 Inleiding

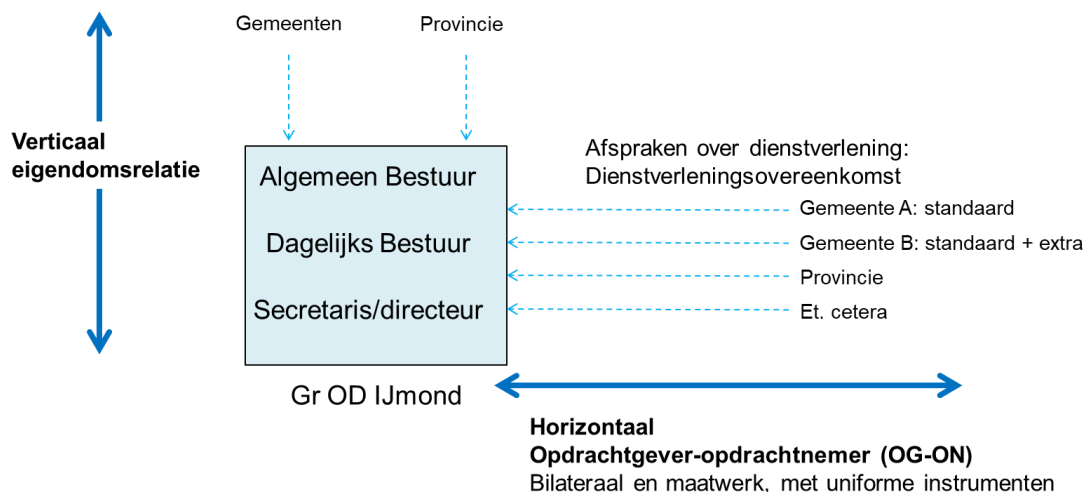
Omgevingsdienst IJmond (verder OD IJmond) heeft vanuit de ontstaansgeschiedenis een duidelijke groei doorgemaakt. Van de oprichtende drie, later vier gemeenten naar de huidige veertien deelnemers en provincie Noord-Holland. Deze groei is mede mogelijk gemaakt door de hoge mate van flexibiliteit en klant- en servicegerichtheid in de uitvoering van de taken. In de huidige situatie (begin 2025) zijn er meer dan 200 afspraken door de deelnemers met OD IJmond zijn gemaakt en verschillend zijn vastgelegd, het merendeel in de GR en – onderling verschillende - dienstverleningsovereenkomsten. Dit is de uitkomst van de groeiperiode. OD IJmond heeft IPR Normag opdracht gegeven om te komen met een (nieuw) kader voor deze afspraken om te zorgen voor transparantie in taakuitvoering en toekomstbestendige samenwerkingsafspraken te kunnen maken.

Vanuit deze benadering verwijst de term ‘governance’ naar de structuren, afspraken en inrichting van processen binnen het samenwerkingsverband. Onder meer vastgelegd in de regelingtekst van de gemeenschappelijke regeling en dienstverleningsovereenkomsten. Het draait daarbij om het creëren van duidelijke structuren en verantwoordelijkheden, zodat alle partijen effectief en transparant kunnen samenwerken en gezamenlijke doelen kunnen realiseren.

Doel van deze tussenrapportage is om het gesprek binnen OD IJmond te faciliteren over de huidige inrichting van de governance (IST) vanuit het perspectief van de deelnemers als eigenaar en als opdrachtgever voor OD IJmond. Vanuit het perspectief als eigenaar kijken we naar de vraag in welke mate de huidige regeling in staat is om de ingezette strategie en opgaven te kunnen vervullen. En vanuit het perspectief van opdrachtgever naar de mate waarin dit op een effectieve en efficiënte manier gebeurt. We beschrijven vervolgens de effecten van deze huidige inrichting op de uitvoerende dienst, waarbij we kijken naar de effecten op efficiëntie, effectiviteit en operationele, financiële, strategische en juridische risico's. Tenslotte gaan we in op uitgangspunten en principes voor samenwerking en bespreekpunten: dit vormt de basis van het bestuurlijke gesprek in het Algemeen Bestuur van 12 februari.

2 Huidige inrichting van de governance

Bij de huidige inrichting van de governance van OD IJmond gaan we uit van de volgende schematische weergave van OD IJmond. Het beschrijft de verticale eigendomslijn¹ en de horizontale opdrachtgevers-opdrachtnemerslijn. Met daarbinnen de wijze waarop de organisatie zelf georganiseerd is.



We gaan achtereenvolgens in op deze aspecten, wat ze betekenen en hoe dit bij OD IJmond op dit moment georganiseerd is.

2.1 Verticaal: eigendomsrelatie

De gemeenten en provincie zijn via hun colleges en gedeputeerde staten gezamenlijk mede-eigenaar van de gemeenschappelijke regeling. Dit betekent dat zij invloed uitoefenen op het beleid, de strategie en de begroting van de GR via het Algemeen Bestuur (AB) en het Dagelijks Bestuur (DB). Als eigenaar dragen gemeenten de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de continuïteit en het functioneren van de GR en zijn zij financieel aansprakelijk voor eventuele tekorten of investeringen.

In de tekst van de regeling staat de beschrijving van het doel en de daarbij behorende taken centraal. In onze optiek is de inrichting van de structuur volgend op de strategie van de organisatie ('structure follows strategy'). Dit betekent dat de inrichting van deze eigendomslijn volgend is op de opdracht die de gemeenten en provincie aan de gemeenschappelijke regeling meegeven.

Voor dit onderzoek richtten wij ons vooral op het vraagstuk in welke mate de huidige regeling in staat is om de ingezette strategie en opgaven te kunnen vervullen. Het gaat dan om een specifieke analyse van de doelomschrijving, de taakomschrijving, de inrichting van het Algemeen en Dagelijks Bestuur ten aanzien van vaststellen van de (meerjaren)begroting, jaarrekeningen en de mate van gewenste consultatie van gemeenteraden bij de inrichting van de gemeenschappelijke regeling. De laatste onderwerpen zijn nadrukkelijk gekoppeld aan de compliance: het laten voldoen van de

¹ Juridisch gezien is de term "eigenaar" van een GR niet helemaal op zijn plaats, omdat deze eigendomsrechten, zoals bij een privaatrechtelijke onderneming, impliceert. Een GR is echter een publiekrechtelijk samenwerkingsverband zonder aandelen of eigendomsverhoudingen. Toch kiezen we ervoor om de termen 'eigenaar' en 'opdrachtgever' te hanteren, omdat deze in het kader van dit onderzoek de kenmerken en verschillen van de verticale en horizontale relaties duidelijk verwoorden.

regeling aan de nieuwe WGR.

2.1.1 Doel- en taakomschrijving van de GR

De gemeenschappelijke regeling omschrijft de taak- en rolopvatting van de deelnemers, de verantwoordelijkheden en de wijze waarop de deelnemers met elkaar samenwerken binnen OD IJmond.

In artikel 2 staat onder artikel c de doelomschrijving:

“Het openbaar lichaam is primair ingesteld in het belang van het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit in het samenwerkingsgebied.”

In artikel 16 worden de taken en bevoegdheden van OD IJmond vastgelegd. Daarbij hebben gemeenten Beverwijk, Heemskerk, Uitgeest en Velsen taken overgedragen (gedelegeerd) aan het algemeen bestuur. De specifieke taken zijn in de Bijlage 1 van de gemeenschappelijke regeling uitgewerkt. De taken kunnen in een afsprakenkader verder uitgewerkt worden. Dit afsprakenkader heeft de vorm van een dienstverleningsovereenkomst (verder DVO). In de praktijk is er bij sommige deelnemers wel een afsprakenkader, bij andere niet. Of heeft het afsprakenkader een andere naam of inrichting.

Daarnaast is in het tweede lid van dit artikel opgenomen dat alle deelnemers (gemeenten en provincie) alsook derden waarvoor taken worden uitgevoerd, mandaat kunnen verlenen aan het dagelijks bestuur, als uitvoerend orgaan, of rechtstreeks aan de directeur. Deze taken worden op basis van een DVO uitgevoerd en worden dan dus niet in de regeling ingebracht, behalve voor wat betreft het basistakenpakket van de deelnemers, dat verplicht in de regeling wordt gebracht bij deelname.

Verder legt artikel 17 vast dat de deelnemers periodiek beleid vastleggen ten aanzien van de uit te voeren taken. Dit beleid is de basis voor het jaarlijkse uitvoeringsprogramma van OD IJmond. De tekst laat ruimte of dit gezamenlijk of individueel beleid moet zijn (zie verder paragraaf 2.2.2).

Verder omvat artikel 18 de mogelijkheid om taken op verzoek onder te brengen bij OD IJmond. Er is niet omschreven wat dit precies behelst: of taken binnen de regeling ondergebracht worden, of als aparte opdracht op basis van offerte, et cetera. Bij uitbreiding van de taken aan OD IJmond is unanieme instemming noodzakelijk van zowel het AB als het DB. Het verminderen van het takenpakket wordt gelijkgesteld aan een verzoek tot gedeeltelijke uittreding voor die taken. Er is geen tekst opgenomen voor het verhogen of verlagen van de intensiteit waarmee een dienst of taak wordt afgenomen.

2.1.2 Inrichting van het AB en DB

Artikel 8 legt het stemrecht tussen de leden van het algemeen bestuur vast. Daarbij heeft elk lid van het algemeen bestuur één stem. Besluiten worden bij meerderheid van stemmen genomen. Alleen bij hoofdelijke oproeping geldt een gewogen stemverhouding naar financiële inbreng (op basis van de vastgestelde begroting) van de deelnemers voor het nemen van besluiten². Daarmee wordt de omvang van de jaarlijkse financiële bijdrage aan OD IJmond bedoeld van de deelnemer.

Het aandeel GR taken bedraagt circa 55% van de totale omzet van ruim € 16 miljoen (peiljaar 2024). Het aandeel projecten met een omzet van € 7,3 miljoen bedraagt 45%. Voor deze verdeling is gebruik gemaakt van de definities zoals in de begroting gehanteerd worden.

² Alleen voor besluiten omtrent uitbreiding van de door de dienst uit te voeren taken en/of van de aan de dienst overgedragen bevoegdheden, is de goedkeuring van de raad, onderscheidenlijk provinciale staten van de betreffende deelnemer, alsmede unanieme instemming van zowel het dagelijks bestuur als het algemeen bestuur vereist. (art. 16 lid 5).

Deelnemer	Omzet GR-taken		Omzet inclusief taken op verzoek	
Beverwijk	€	1.289.824 14%	€	1.882.201 12%
Bloemendaal	€	160.979 2%	€	460.260 3%
Edam-Volendam	€	293.493 3%	€	500.015 3%
Haarlem	€	1.881.296 21%	€	1.967.078 12%
Heemskerk	€	727.454 8%	€	1.517.692 9%
Heemstede	€	158.571 2%	€	385.547 2%
Landsmeer	€	164.728 2%	€	961.476 6%
Noord-Holland	€	473.904 5%	€	920.571 6%
Oostzaan	€	142.353 2%	€	563.647 3%
Purmerend	€	435.838 5%	€	559.716 3%
Uitgeest	€	312.643 3%	€	680.140 4%
Velsen	€	2.339.299 26%	€	2.733.589 17%
Waterland	€	190.250 2%	€	534.626 3%
Wormerland	€	205.239 2%	€	833.297 5%
Zandvoort	€	183.606 2%	€	1.380.793 8%
Overige	€	- 0%	€	389.447 2%
Totaal	€	8.959.477	€	16.270.095

	Omzet GR-taken		Omzet taken op verzoek	
Totaal	€	8.959.477 55%	€	7.310.618 45%

Deze omvang van de jaarlijkse financiële bijdrage is gebaseerd op de GR-taken. Daarbij zijn er duidelijk drie grote stemmen (Velsen, Haarlem en Beverwijk hebben een meerderheid van de omzet). De stemverhoudingen worden vastgelegd exclusief de projecten.

Hieruit blijkt ook dat 55% van de omzet direct onder het regime van de GR gemanaged wordt, en 45% van de omzet op basis van opdrachten (taken op verzoek) met een wellicht minder structureel karakter.

2.1.3 Tussenconclusie verticale inrichting

Op basis van de analyse van de verticale inrichting trekken we de volgende tussenconclusies:

1. Disbalans tussen de deelnemers in de stemverhoudingen. Er is een duidelijk verschil in de wijze waarop de deelnemers invloed en zeggenschap hebben in OD IJmond. Slechts drie gemeenten (Beverwijk, Haarlem en Velsen) kunnen gezamenlijk bij meerderheid beslissingen nemen. Dit gebeurt in de praktijk overigens niet, maar de governance is wel dusdanig ingericht.
2. Brede taakomschrijving (alle wettelijke en over te dragen taken passen erin).
 - a. Voor wettelijke en overgedragen taken uitwerking in nadere overeenkomsten
 - b. Art 16 De dienst voert voor de deelnemers in ieder geval het basistakenpakket uit en kan daarnaast ook het milieutakenpakket en/of plustaken uitvoeren. Bijlage I benoemt welke taken de dienst uitvoert.
 - c. Afspraken kader (17 lid 2), echter in het afsprakenkader kunnen bepalingen komen te staan inzake bijvoorbeeld de omvang en kwaliteit van de te verlenen diensten en te leveren producten door de dienst, de uitvoering in relatie tot de bepalingen inzake de verdeling en dekking van baten en last (art 33), de samenwerkingsstructuur en het -overleg, mandaten en machtigingen en de duur, wijziging en opzegging van het afsprakenkader.

³ Bewerking IPR Normag op basis van de vastgestelde begroting.

- d. Verschillende regeling (groepen gemeenten) voor verdeling baten en lasten (art 33)
 - e. Algemene regeling voor uittreding (art 36): overeenstemming met AB over (financiële) consequenties. Bij hoofdelijke stemming betekent dat instemming van enkel de gekwalificeerde meerderheid.
 - f. Afspraken over wijziging/vermindering dienstverlening = ‘gedeeltelijke uittreding’ (ook art 36)
3. Delegatie versus mandaat. In de huidige situatie zijn er zowel deelnemers die taken gedelegeerd hebben aan OD IJmond als via een mandaat bij de gemeenschappelijke regeling ondergebracht hebben. Als in de nieuwe GR delegatie mogelijk blijft, dan moet duidelijk aangegeven worden om welke taken het gaat en wat daar onder valt. In praktijk ontstaat soms discussie of OD IJMOND bepaalde taken nu in mandaat of in delegatie moet uitvoeren. Voorbeeld: Afhandelen Woo bezwaar tegen Woo besluit van gemeente die taken heeft gedelegeerd. Onduidelijk is of alle Woo verzoeken of slechts een deel daarvan zijn gedelegeerd. Discussie in de praktijk ontstaat over de uitleg van Bijlage I Bevoegdheden en taken onder A “en besluiten die verband houden met de openbaarheid van gegevens, mede ingevolge verzoeken van derden met een beroep op de Wet open overheid.”
 4. Reglement van orde is op dit moment wel een instrument in de GR, maar niet volledig ingevuld. Dat kan mogelijkheden geven om de vergaderstructuur beter te borgen. Ook de samenhang tussen hetgeen tussen AB en DB besproken moet worden, in samenhang met een ambtelijk vooroverleg (integratie ‘big 8’). In de praktijk hebben de deelnemers zelfstandig een ambtelijk vooroverleg ingericht. Deze heeft geen formele status, maar het helpt om dit vooroverleg beter vast te leggen en structureren.

2.2 Horizontaal: opdrachtgever-opdrachtnemer (OGON)

We kijken op vier manieren naar de inrichting van de opdrachtgever(s)-opdrachtnemerrelatie (verder (OGON): via de gemeenschappelijke regeling, via het beleid, via de praktijk en via rolneming. Daarmee nemen we verschillende invalshoeken mee in de beschrijving van de relatie tussen de opdrachtgevende gemeenten en provincie en OD IJmond.

2.2.1 De regeling (GR)

De Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst IJmond bevordert vooral **uniformiteit** door een gemeenschappelijk takenpakket, gedeelde financiële afspraken en gezamenlijke beleidskaders. Tegelijkertijd biedt de regeling ruimte voor **diversiteit** door optionele plustaken, individuele dienstverleningsovereenkomsten, verschillen in (financiële) uitgangspunten en kengetallen voor de dienstverlening en beleidsvrijheid van deelnemende gemeenten.

In de optimale situatie is er een balans tussen deze uniformiteit en diversiteit. Er is een duidelijke basis (verplicht voor iedereen) en duidelijkheid over optionele plustaken (niet verplicht voor iedereen). En deze balans is goed afgestemd op de behoeften van de deelnemers (zowel per deelnemer als per regio), waarbij gezamenlijke taken worden gecombineerd met maatwerkmogelijkheden voor individuele gemeenten.

- **Basistakenpakket**
Het uitvoeren van het basistakenpakket (zoals gedefinieerd in bijlage VI van het Omgevingsbesluit) is voor alle deelnemers hetzelfde. Dit zorgt voor consistentie en uniforme dienstverlening aan de deelnemende gemeenten.
Zie ook de bijlage met een overzicht van basistaken conform bijlage VI bij artikel 13.12 van het Omgevingsbesluit.

- **Gezamenlijke afspraken en coördinatie**
De GR stelt een gemeenschappelijk beleid en uitvoeringskaders vast, zoals het strategisch beleidsplan en jaarlijkse uitvoeringsprogramma's (artikelen 20 en 29). Deze uniformiteit helpt bij het harmoniseren van activiteiten en zorgt voor gelijke standaarden voor alle deelnemende gemeenten.
- **Financiële afspraken**
De bijdragen van deelnemers worden uniform berekend op basis van tijdschrijfgegevens of een vooraf afgesproken minimale afname van uren (artikel 33). Dit voorkomt ongelijkheid in kostenverdeling.
- **Overdracht van bevoegdheden**
Bevoegdheden zoals vergunningverlening, toezicht en handhaving worden voor de gemeenten en provincie uitgevoerd door OD IJMOND via een eenduidig proces (artikel 16). Dit zorgt voor uniforme uitvoering van wettelijke taken.

De volgende tabel geeft weer wat op welke plek in de regeling staat ten aanzien van de horizontale relatie.

Document	Korte toelichting	frequentie	Artikel GR IJmond	Opgesteld door:
Afsprakenkaders	Omvang en samenwerking	In het kader	17	Dagelijks Bestuur
DVO	Taken op verzoek	Uitvoeringsprogramma 1x per jaar	18	Algemeen bestuur
Memorie / begroting	Toelichting kosten in relatie tot de te leveren diensten	1x per jaar	29	Algemeen bestuur
Uitvoeringsprogramma	welke diensten en producten op grond van afspraken kaders	1x per jaar	20	Algemeen bestuur
Periodiek beleid	beleid waar de taken uiteen wordt gezet	Periodiek	17	Overig
Strategische beleidsplan	organisatieontwikkelings- en kwaliteitsplan	2x per jaar	20	Algemeen bestuur
Tussenrapportage	afwijking in de geleverde prestaties t.o.v. de geraamde prestaties	2x per jaar	30a	Algemeen bestuur
Evaluatie AB	evaluatie van AB aan deelnemers en de gedeputeerde staten	1x per 4 jaar	44a	Algemeen bestuur

2.2.2 Beleid

De tweede inrichtingswijze vormt het (gezamenlijk) beleid van OD IJmond en het beleid van de gemeenten en provincie (afzonderlijk vastgesteld door de deelnemers). Deze bepalen tezamen de reikwijdte van het takenpakket, leggen keuzes rondom inzet vast en de manier waarop over de uitvoering gerapporteerd wordt.

De deelnemers hebben in het Strategisch Beleidskader VTH milieu een belangrijk kader neergelegd voor de uitvoering van de taken. Met dit Beleidskader beschrijven de deelnemers aan de hand van thema's de prioriteiten en (wettelijke) kaders voor de uitvoering van de vergunningen-, toezicht- en handhavingstaken (VTH-taken) op het gebied van milieu, voor de komende jaren.

Hierdoor worden ambities inzichtelijk gemaakt en vergroten zij het *level playing field*⁴ binnen en buiten de regio. Verder beschrijft dit kader de wijze waarop OD IJmond haar taken uitvoert. Centraal daarin staat het streven om de toezichtlast bij bedrijven en instellingen zo laag mogelijk te houden.

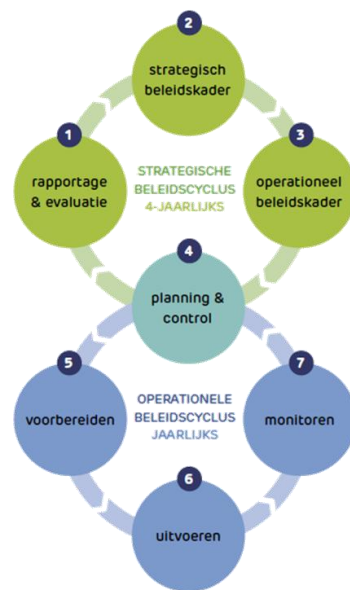
Met dit Beleidskader en het vastleggen van thema's en prioriteiten wordt structuur gegeven aan de werkzaamheden van OD IJmond, zodat OD IJmond in staat is om prioriteiten op korte en middellange termijn zorgvuldig uit te werken.

De deelnemende gemeenten en provincie Noord-Holland behouden na de vaststelling van dit kader hun eigen bestuurlijke afwegingsruimte.

Zo blijft het voor gemeenten en provincie Noord-Holland mogelijk om, naast de samen overeengekomen gemeenschappelijke prioriteiten voor het gehele werkgebied, (jaarlijks) maatwerk te vragen in de uitvoering door OD IJmond. (Stap 4: Uitvoeringsprogramma). Bijvoorbeeld door lokale (politieke) inzichten of (maatschappelijke) ontwikkelingen binnen specifieke gemeenten of de provincie.

Het Beleidskader is afgestemd met en wordt vastgesteld door de colleges van de veertien deelnemende gemeenten en provincie Noord-Holland. Hiermee wordt vastgelegd hoe vergunningprocedures, toezicht en handhaving op een adequate, uniforme, professionele en transparante wijze worden uitgevoerd. Het Beleidskader past binnen het beleid van de deelnemers of kan daar als onderdeel in worden opgenomen.

De deelnemende gemeenten en provincie Noord-Holland waarvoor OD IJmond -taken uitvoert, hebben een belang bij een gezamenlijk vastgesteld uitvoeringsbeleid. Voorwaarde voor een succesvolle en integrale aanpak van problemen in de fysieke leefomgeving is dat prioriteiten zowel lokaal, regionaal als landelijk voldoende samenhang vertonen. Dit is op dit moment nog onvoldoende geborgd.



1. Rapportage & evaluatie
2. Strategisch beleidskader
3. Operationeel beleidskader
4. Planning & control
5. Voorbereiden
6. Uitvoeren
7. Monitoren

⁴ Een gelijk speelveld voor bedrijven en instellingen, met het doel dat zij onder vergelijkbare omstandigheden opereren, zonder dat bepaalde partijen bevoordeeld of benadeeld worden door verschillen in regels of toezicht. Dit draagt bij aan eerlijke concurrentie en samenwerking, omdat iedereen volgens dezelfde spelregels werkt.

Rollen in de VTH-beleidsproces				
Onderdeel	Wie aan zet	Taak/producten	Toelichting	Bor
Rapportage & evaluatie	ODIJmond	Tertaalrapportage/jaarverslag	Toetsing van behalen eerder vastgestelde operationele doelen, vastleggen van behaalde (tussentijdse) resultaten. Ter kennisgeving GS/B&W.	Artikel 7.7
	Deelnemer	Beleidsvaluatie (jaarlijks of i.i.g. elke 4 jaar)	Zijn gestelde doelen behaald, worden de adequate instrumenten daartoe ingezet, etc..	Artikel 7.7
	ODIJmond	Risico- en probleemanalyse (jaarlijks of i.i.g. elke 4 jaar)	Een integrale risicoanalyse uitvoeren in samenwerking en afstemming met andere regionale ketenpartners en deelnemers. Vaststelling GS/B&W als beleidsbepalende partij.	Artikel 7.2 en Mor (artikel 10.3 eerste lid)
Strategisch beleid	Deelnemer / ODIJmond (advies/kennisrol)	Opstellen en vaststellen van VTH-beleid inclusief: - prioritering per beleidsveld op basis van de risico- en probleemanalyse - het bepalen van meetbare beleidsdoelen per beleidsveld - inzicht geven in samenwerkingsverbanden	ODIJmond adviseert ten aanzien van prioriteiten en SMART-doelstellingen die de deelnemer in het beleid op kan nemen. Realiseren van samenwerkingsverbanden/overeenkomsten, gericht op de uitvoering van bijvoorbeeld toezichttaken. Realiseren van gestelde beleidsdoelen en beleidscyclusonderdelen zoals de taak en een integrale risicoanalyse. Advisering over projectmatige aanpak van specifieke doelgroepen of thema's (lokaal, landelijk).	Artikel 7.2 en artikel 7.5
	Deelnemer	Budget voor capaciteit	Budget, passend bij de gestelde doelen en prioriteiten, wordt beschikbaar gesteld.	Artikel 7.5
Operationeel beleid	Deelnemer / ODIJmond (advies/kennisrol)	VTH-strategie bestaande uit: - vergunningen-strategie - preventie-strategie - toezichtstrategie - handhaving-strategie (LHS) - sanctiestrategie - gedoogstrategie	Beschrijven van vergunningen-, preventie-, toezicht- en handhavingsinstrumenten, toepassing van deze instrumenten op doelgroepen, de processen, de beoogde kwaliteit en de werking hiervan in de toezichtmatrix.	Artikel 7.2
	ODIJmond (advies/kennisrol)	Toezichtmatrix/doelgroepenanalyse	Welk instrument/interventie zet je op welke doelgroep in, een gedifferentieerde aanpak. Jaarlijkse bijstelling wanneer nodig als onderdeel van het uitvoeringsprogramma.	Artikel 7.2
Programma en organisatie	ODIJmond (steller)/deelnemer (besluit)	- Uitvoeringsprogramma (ODIJmond) - Het inzetten van capaciteit	Jaarprogramma's (VTH), toewijzen beschikbare capaciteit om de vastgestelde doelen en prioriteiten te behalen.	Artikel 7.3 en artikel 7.5
	Deelnemer	Uitvoeringsprogramma (indien integraal) koppelen met uitvoeringsprogramma ODIJmond	Verwijzen naar uitvoeringsprogramma ODIJmond.	
	ODIJmond	Organisatorische condities	Scheiding vergunningverlening en handhaving, rouleren personeel, 24-uurs bereikbaarheid.	Artikel 7.4
	ODIJmond	Kwaliteitsborging	Kwaliteitsbeleid en doelstellingen, wijze van borgen.	
Vorbereiding	ODIJmond	- Protocollen en werkinstructies - Planning voor uitvoering	Systeem voor planning op orde. Ook protocollen voor communicatie, informatiebeheer en -uitwisseling en werkprocessen. Dit zijn interne bedrijfsvoering-processen.	Artikel 7.4
	ODIJmond	Interne en externe afstemming		
Uitvoering	ODIJmond	Het inzetten van de capaciteit zoals is overeengekomen in het uitvoeringsprogramma	Intern bedrijfsvoeringproces.	
	ODIJmond	Uitvoering ondersteunende voorzieningen	Intern bedrijfsvoeringproces.	
Monitoring	ODIJmond	- Data verzamelen uit registratiesysteem - Monitoring van de kwaliteit van de resultaten (resultaten en mogelijke effecten hiervan) - Weergave in jaarverslag	Zorgen dat de juiste data wordt geregistreerd, beheerd en geanalyseerd ten behoeve van de jaarrapportages en de periodieke beleidsvaluatie.	Artikel 7.6

2.2.3 Praktijk en rolneming

Derde onderdeel vormt de huidige praktijk van de samenwerking en de wijze waarop deze verankerd worden: welke diepgang heeft de dienstverleningsovereenkomst zelf, welke mate van uniformiteit is daarin gewenst en wat kan beter in de bestaande werkwijze. Het vierde onderdeel van de inrichting van de opdrachtgever(s)-opdrachtnemerrelatie is de rolneming: wat wordt verwacht van de opdrachtgever, wat van de opdrachtnemer, welke omgangs- en overlegvormen zijn gewenst?

De volgende tabel presenteert welke taken door welke deelnemers op dit moment binnen ODIJmond worden afgenomen. Deze tabel komt voort uit de IST-SOLL-vergelijking. En is gegroepeerd naar de hoofdproducten: Toezicht, Vergunningverlening en meldingen, Advies, Bouwen vergunningverlening & toezicht, Juridische ondersteuning, Projecten, Overige taken.

Taken Toezicht																
	Beverwijk	Heemskerk	Uitgeest	Velsen	Purmerend	Edam-Volendam	Waterland	Wormerland	Landsmeer	Oostzaan	Bloemendaal	Haarlem	Heemstede	Zandvoort	Provincie Noord-Holland	Totaal
Activiteit																
C/controle locatie met vergunningsplichtige MBA																15
irectie lozingen (ex externe kosten)																15
uurs bereikbaarheid																14
erste controle																14
ercontrole																14
ministratieve controle																14
B/controle locatie met meldingen en maatwerk																14
B/hercontrole locatie met maatwerk																14
Beoordelen van klachten																14
Bodem																14
C/hercontrole locatie met vergunningsplichtige MBA																14
Energiecontroles																14
Evenementen advies																14
Evenementen controle																14
Label C																14
Ondermijning																14
Strafrecht (milieu, bodem, asbest etc.)																14
Toezicht asbest/sloop																14
Bodem overgangsrecht																1

Taken Vergunningverlening en meldingen																
Activiteit	Beverwijk	Heemskerk	Uitgeest	Velsen	Purmerend	Edam-Volendam	Waterland	Wormerland	Landsmeer	Oostzaan	Bloemendaal	Haarlem	Heemstede	Zandvoort	Provincie Noord-Holland	Totaal
Procedure omgevingsvergunning MBA																15
Tuissatietoets																14
Advies omgevingsplannen																14
Bodem maatwerk en gelijkwaardigheid																14
Bodem MBA informatieplicht																14
Bodem MBA meldingsplicht																14
Melding/ advies asbest																14
Procedure informatieplicht MBA																14
Procedure maatwerk/gelijkwaardigheid MBA																14
Procedure meldingplicht MBA																14
Vragen van derden/adviseren van derden																14
Wettelijk adviseursschap																3
Bodem overgangslocaties/nazorg																1

Taken Advies																
Activiteit	Beverwijk	Heemskerk	Uitgeest	Velsen	Purmerend	Edam-Volendam	Waterland	Wormerland	Landsmeer	Oostzaan	Bloemendaal	Haarlem	Heemstede	Zandvoort	Provincie Noord-Holland	Totaal
visering omgevingsplannen																15
gevingswet en verordeningen																15
Projecten, programma's en beleid																15
Ruimtelijke ontwikkelingen en omgevingsvergunningen (Variant A/generiek overleg)																15
Ruimtelijke ontwikkelingen en omgevingsvergunningen (Variant B/specifieke overleggen)																15
Opstellenn en monitoring BGE's																13
Actieplan geluid																7

Taken Bouwen vergunningverlening & toezicht																
Activiteit																
Bouwen vergunningverlening & toezicht	Beverwijk	Heemskerk	Uitgeest	Velsen	Purmerend	Edam-Volendam	Waterland	Wormerland	Landsmeer	Oostzaan	Bloemendaal	Haarlem	Heemstede	Zandvoort	Provincie Noord-Holland	Totaal
																8

[illegible][illegible][illegible]

Verder zijn gesprekken gevoerd op ambtelijk niveau over de inrichting op horizontaal niveau. Daar komen de volgende beelden uit naar voren:

1. Wisselende beschrijving over minimum inzet uren, geen beschrijving voor maximum uren
2. Geen eenduidige benadering over hoe om te gaan met meer- en/of minder werk
3. Looptijden en opzegtermijnen van de DVO's
 - Er zijn wel voorwaarden voor beëindigen gegeven (beëindigen kan alleen als dit door verandering van taken en/of omstandigheden noodzakelijk is). Dit is een (te) brede omschrijving. Verder is er geen procedure beschreven die gevolgd dient te worden.
 - Het financieel belang kan nooit een rede voor ontbinden zijn.
 - Voor beëindiging geldt art.36 GR OD IJmond en voor vermindering(uren) geldt art.16 lid 7 GR OD IJmond + art.36 GR OD IJmond
4. Afspraken tussen samenwerking OD IJmond en gemeente
 - Er zijn geen eenduidige afspraken gemaakt over de verplichtingen tussen de partijen onderling.
 - Er zijn wisselende afspraken over rapportagewijze en rapportageniveau gemaakt.
 - In de DVO's komt niet duidelijk naar voren wat de voorwaarden en de meetbaarheid van de afgesproken kwaliteitsnormen zijn.
 - Er zijn wisselende afspraken gemaakt over de prestatiecriteria en de consequenties bij het

niet voldoen.

2.2.4 Tussenconclusie horizontale inrichting

Op basis van de analyse van de verticale inrichting trekken we de volgende tussenconclusies:

1. Verschillen tussen de deelnemers bij delegatie en mandatering: deze hybride structuur maakt het ingewikkeld om taken op een uniforme wijze uit te voeren, of op zijn minst te omschrijven omdat ze verschillend zijn onder de deelnemers.
2. Disbalans tussen de deelnemers in de stemverhoudingen. Er is een duidelijk verschil in de wijze waarop de deelnemers invloed en zeggenschap hebben in OD IJmond. Slechts drie gemeenten (Beverwijk, Haarlem en Velsen) kunnen gezamenlijk bij meerderheid beslissingen nemen. Dit gebeurt in de praktijk overigens niet, maar de governance is wel dusdanig ingericht.
3. Afspraken over continuïteit en flexibiliteit bij met name de niet-basistaken, zijn niet duidelijk of gelijkloidend dan wel complex in uitvoering (overeenstemming AB over financiële complicaties).
4. Algemene regel in de regeling: het (deels) beëindigen van taken vergt overeenstemming in het AB over de financiële consequenties.
5. Dit vormt een risico bij een toe- en afnemend aantal taken (en daarvoor benodigde inzet op onder meer compliance - in het licht dat 95% van de formatie van OD IJmond in vaste dienst is).
6. Het collectief draagt het risico als verlengd lokaal bestuur. Het Algemeen Bestuur is daarbij verantwoordelijk voor de omgevingsdienst. En draagt ook het financiële, juridische, bestuurlijke en politieke risico van de regeling. Door het verschillen in takenpakket tussen de deelnemers, dragen de deelnemers onevenredig bij aan dit collectief: de basistaken zijn de kern, de overige taken zijn dat minder. Des te meer flexibiliteit, des te hoger het (personeelskosten)risico.
7. Feitelijk sprake van gedeeld opdrachtgeverschap: aansluiten van de plan do check act cyclus (figuur "Big 8") op drie niveaus: bestuurlijk, gemeenschappelijk, bilateraal. Enkel de bestuurlijke relatie (AB-DB) is uitgewerkt, de samenhang met een gezamenlijk opdrachtgeversplatform is niet uitgewerkt, evenals de samenhang tussen de bilaterale PDCA-cyclus.

2.3 Uitvoeringsorganisatie OD IJmond

De keuzes over de verticale en horizontale lijnen hebben een impact op de vrijheidsgraden waarmee de uitvoeringsorganisatie op pad gestuurd wordt. Deze keuzes landen in de strategie van de organisatie, in de interne aansturing en de rapportages over die prestaties. Bijvoorbeeld in de vorm van een uitvoeringsreglement. Of directiestatuut.

Dit bevindt zich buiten de scope van het onderzoek, maar is natuurlijk wel relevant en komt verder in deze memo aan de orde bij het beoordelen van het gevolg van het huidige afsprakenkader voor de effectiviteit en efficiëntie van de uitvoeringsorganisatie.

3 Analyse en gevolgen voor functioneren OD IJmond

Op basis van de inrichting van de huidige samenwerking, de gevoerde gesprekken met de opdrachtgevers en opdrachtnemers is de volgende analyse tot stand gekomen.

1. Verschillen tussen de deelnemersgroepen

In de praktijk is voor de uitvoering van de werkzaamheden sprake van vier groepen van deelnemers: Groep 1: Beverwijk, Heemskerk, Uitgeest, Velsen. Groep 2: Purmerend, Edam/Volendam, Waterland, Wormerland, Landsmeer, Oostzaan. Groep 3: Bloemendaal, Haarlem, Heemstede, Zandvoort. En groep 4: provincie Noord-Holland. De wijze waarop afspraken zijn vastgelegd verschilt sterk van groep tot groep. Binnen de groepen is er (vaak) enige coherentie in de wijze waarop de afspraken zijn vastgelegd. Tussen de groepen niet of nauwelijks: er zijn geen afspraken gemaakt op dit groepsniveau over welke taken op welke manier beschreven of afgenomen moeten worden.

Dit maakt de mogelijkheden van samenwerking tussen de groepen lastig. En beperkt daarmee de effectiviteit van OD IJmond. Immers, per groep van deelnemers verschilt de opgave en de wijze waarop die is vastgelegd. De onderlinge samenhang van de uitvoering van taken tussen de groepen is dan dus ook lastig.

2. Onduidelijkheid over de definitie van basistaken en van additionele taken

In de huidige inrichting van de OGON is niet scherp genoeg gedefinieerd welke taken voor alle deelnemers verplicht zijn om af te nemen (basistaken) en welke taken niet voor iedereen verplicht zijn om af te nemen (additionele taken).

Dit maakt het voor OD IJmond complexer bij de verdeling van de overheadkosten. En om voldoende tijd en ruimte te maken voor het leveren van de dienstverlening. De deelnemers hebben immers niet scherp waar de gemeenschappelijkheid precies zit.

Voorbeeld uit de gesprekken: “We hebben geen taken ondergebracht in de GR, maar wel in aparte DVO’s”. Dit geeft ook aan dat het onduidelijk is wat nu als basistaken afgenomen moet worden en wat niet. En hoe deze taken precies binnen OD IJmond uitgevoerd worden. Het gevolg is een onevenredigheid is het risico dat deelnemers dragen: sommige deelnemers hebben een groter takenpakket (zowel in aantal taken als financiële omvang) bij OD IJmond ondergebracht dan andere.

3. Geen afspraken over de uniformiteit van taken

Ook binnen de taken (basistaken en additionele taken) is er geen uniformiteit in de afspraken. Zo zijn er verschillen in:

- Type werkzaamheden, functioneel: handhaving/toezicht, vergunningverlening, advies en beleidsontwikkeling, monitoring/rapportage
- Inhoudelijke focus: milieu, ruimtelijke ordening, energie.
- Regelgevingsniveau: nationale wetgeving, lokale regelgeving
- Wie is bevoegd en verantwoordelijk? autonomie OD IJmond, wettelijke taak OD IJmond of overgedragen taak gemeente
- Organisatorische kenmerken: operationeel (dagelijks b.v. inspecties), projectmatig, strategisch (lang termijn), complexiteit (routine/ specialistisch)
- Hoe kan de workload en prestatie gemeten worden? kwantitatief, kwalitatief

- Is de workload stabiel of wisselend? Bij wisselend: waardoor wordt dit veroorzaakt, hoe dit op te vangen (flexibiliteit)
- Mate van noodzakelijke (continue) samenwerking tussen OG en ON bij taakuitvoering (zoals de rol en positie van accounthouder bij opdrachtgevers en opdrachtnemer).

Dit maakt het voor OD IJmond in de praktijk lastig om de meerwaarde van de uitvoering te vinden. Wat bij deelnemer A gebeurt wijkt al snel af van hetgeen bij deelnemer B gebeurt. De synergie is op die manier lastig te waarborgen. Hierdoor is een systeem ontstaan met hoogwaardig maatwerk, maar een lage mate van efficiency en een lage(re) productie.

4. Geen eenduidige opvatting omtrent de wijze waarop taken ingericht worden: maatwerk voor iedereen

Binnen de verschillende takenpakketten is er geen eenduidige opvatting tussen de deelnemers over de mate van onderlinge vrijheid. Er is een gedeeld beleidskader, welke door alle deelnemers is vastgelegd. Waarbij dit kader tegelijkertijd veel ruimte biedt om af te wijken op individueel niveau. In de praktijk betekent dit dat er per deelnemer aparte afspraken mogelijk zijn. En ook gemaakt worden.

Dit maakt het voor OD IJmond als uitvoeringsorganisatie lastig om de dienstverlening op een efficiënte wijze in te richten: de uitvoering van taken verschilt per deelnemer(sgroep), evenals de wijze van rapporteren, de manier van adviseren aan het de deelnemer(s) of opdrachtgever(s), et cetera.

5. Desintegratie (het staken of verminderen van taken) is onvoldoende uitgewerkt

In de regeling is desintegratie uitgewerkt als variant op het niet langer afnemen van een bepaalde taak of dienst. Het verminderen van de intensiteit van taken is niet opgenomen. Verder is niet uitgewerkt wat er precies gebeurt bij een dergelijk verzoek: hoe de berekeningen gemaakt moeten worden, wat het effect op het collectief is, et cetera.

Op basis van deze analyse zijn de volgende knelpunten ontstaan, of is er risico op het ontstaan van deze knelpunten.

3.1 Efficiëntie

- Flexibiliteit in personeelsinzet. OD IJmond moet flexibel personeel inzetten om verschillende facultatieve taken per gemeente uit te voeren. Dit leidt tot:
 - Niet volledig (kunnen) uitvoeren van de gevraagde opdracht of kwaliteit door gebrek aan capaciteit.
 - Inefficiënt gebruik van personeel, vooral wanneer specifieke expertise slechts in enkele gemeenten nodig is.
 - Hogere kosten voor training en inzetbaarheid van medewerkers in verschillende domeinen.
- Complexiteit in coördinatie. Het beheren van meerdere DVO's per gemeente vergt intensieve coördinatie, waardoor de administratieve lasten toenemen. Dit beperkt de tijd en middelen voor kernactiviteiten zoals basistaken en plustaken. In de huidige situatie worden deze DVO's of afspraken om die reden ook minder beheerd, het is simpelweg te ingewikkeld en kost te veel tijd om dat bij te houden.
- Relatie tussen efficiëntie van uitvoeren van de taak binnen OD IJmond vs. in eigen beheer van de deelnemer.

3.2 Effectiviteit

- Beperkte schaalvoordelen. Doordat facultatieve taken slechts in enkele gemeenten worden uitgevoerd, kan OD IJmond minder profiteren van schaalvoordelen. Dit beperkt de mogelijkheid om uniforme werkwijzen te ontwikkelen en uit te voeren.
- Inconsistentie in dienstverlening. Versnippering kan leiden tot ongelijkwaardige dienstverlening tussen gemeenten. Gemeenten die minder afnemen, profiteren mogelijk minder van de opgebouwde kennis en ervaring van OD IJmond.
- Relatie tussen effectiviteit van uitvoeren van de taak binnen OD IJmond vs. in eigen beheer van de deelnemer.

3.3 Operationele risico's

- Instabiliteit in vraag c.q. workload. Gemeenten kunnen jaarlijks beslissen om facultatieve taken te vergroten, verkleinen of stop te zetten. Dit leidt tot onzekerheid in werkplanning en personeelsbezetting en daarmee ook een risico op onder- of overcapaciteit bij OD IJmond.
- Kwaliteitsverlies. Een wisselend takenpakket kan leiden tot minder continuïteit en expertiseverlies binnen specifieke taken, met risico's voor de kwaliteit van uitvoering.

3.4 Financiële risico's

- Afhankelijkheid van DVO's. Het budget voor facultatieve taken is direct gekoppeld aan de afname door gemeenten. Verminderde afname kan resulteren in financiële tekorten en dekkings tekorten van de overhead.
- Hogere overheadkosten per taak. Doordat taken op kleine schaal worden uitgevoerd en specifieke expertise kunnen vergen, kunnen overheadkosten per taak disproportioneel hoog uitvallen, wat de financiële haalbaarheid van de taken voor OD IJmond beperkt.

3.5 Strategische risico's

- Complexiteit van het sturingsmodel maakt dat (aan)sturing lastig is, zowel voor de dienst zelf als vanuit de politiek-bestuurlijke hoek. De capaciteit kan op deze manier onbedoeld op verkeerde prioriteiten worden ingezet.
- Verschillen in beleidsprioriteiten. Versnippering leidt tot uiteenlopende verwachtingen en prioriteiten tussen gemeenten, wat de strategische samenhang binnen OD IJmond belemmert of kan gaan belemmeren.
- Verminderde aantrekkelijkheid voor personeel. Medewerkers kunnen minder gemotiveerd raken door de beperkte schaal en wisselende taken, wat leidt tot verloop en hogere kosten voor werving en training.

3.6 Juridische risico's

- Onduidelijkheid over de reikwijdte van taken en afspraken maakt een duidelijke juridische vertaling in de GR en dienstverleningsovereenkomsten lastig.
- Onduidelijke vastlegging van taken en afspraken leidt tot discussies in praktijk tussen OD en deelnemers, waardoor beslistermijnen mogelijk niet worden gehaald.
- Onduidelijkheid over bevoegdheden kan in praktijk leiden tot verkeerde toepassing met herstel in bezwaar en beroep.
- Onduidelijke juridische vastlegging van de taken en bevoegdheden in een DVO met gevolg een

verkeerde financiële afrekening op basis van de DVO.

- Misbruik van stemrecht door hoofdelijke oproeping bewust in te zetten (artikel 8 GR OD)

4 Advies voor verdere uitwerking

Op basis van de huidige inrichting van de governance – horizontaal en verticaal – en de analyse en gevolgen van deze governance voor het functioneren van OD IJmond, komen we tot het volgende advies voor verdere uitwerking.

Deze verdere uitwerking bestaat uit uitgangspunten en te hanteren principes voor de inrichting van de governance van OD IJmond. Oftewel, de inrichting van de opdrachtgever-opdrachtnemer relaties en het optimaliseren de samenwerking tussen gemeenten, provincie en OD IJmond voor een effectieve, efficiënte uitvoering van de opgaven en taken door OD IJmond. Het gaat daarbij uit van een zelfstandig functionerende dienst.

Daarbij wordt ook in aanmerking genomen dat het terugnemen van taken door deelnemers ook een effect heeft op het (resterende) collectief en op de mate van efficiëntie bij de terugnemende deelnemer. En bij een eventuele fusie of samenwerking er ook taken achter kunnen blijven in de gemeenschappelijke regeling

4.1 Uitgangspunten

1) Uniformiteit in deelname aan de gemeenschappelijke regeling

Het uniformeren van de deelname van alle deelnemers in de gemeenschappelijke regeling betekent:

- a. Deelname in de gemeenschappelijke regeling of via delegatie of via mandaat voor alle deelnemers. Andere omgevingsdiensten werken ook op deze wijze, en werken overigens allen via mandaat. Gemeenten kunnen dezelfde juridische basis hanteren voor het mandaat of delegeat. Dit voorkomt interpretatieverschillen en versterkt de rechtszekerheid.
- b. Vastleggen van verplichte taken niet verplichte taken in de regeling. Voor verplichte taken geldt het principe van ‘gedwongen winkelnering’, hetgeen betekent dat alle deelnemers deze taken af moeten nemen binnen de gemeenschappelijke regeling.
- c. Herinrichting van de stemverhoudingen zodat deze recht doet aan de mate waarin de deelnemer taken uitvoert binnen OD IJmond (keuze hoe dat gedaan moet worden)
- d. Inrichting flexibliteit- en/of desintegratieregeling bij het afbouwen van verplichte en niet verplichte taken (keuze om daar verschillend mee om te gaan of niet)

Verwacht effect is versterking van het verlengd lokaal bestuur, verminderen/voorkomen van financiële en juridische risico's bij het uittreden van deelnemers, evenwichtiger spreiding van risico's tussen deelnemers.

2) Keuze te maken in de verplichte en niet verplichte taken: Welke taken zijn voor alle deelnemers verplicht uit te voeren binnen OD IJmond? En welke taken zijn dat niet? En op welke manier worden deze taken verrekend?

- a. Voor de verdere uitwerking stellen we voor om uit te gaan van een verbreding van de verplichte taken ten opzichte van de huidige situatie. En de consequenties daarvan inzichtelijk te maken, zowel voor de omgevingsdienst als de deelnemer. Concreet betekent dit:
 - i. Alle deelnemers nemen het basis- en het basisplustakenpakket af.
 - ii. Alle deelnemers nemen de adviestaken af op het basis- en basisplustakenpakket.

- iii. Alle deelnemers nemen het bouw- en woningtoezicht af.
- b. Voor de verdere uitwerking stellen we voor om de hoeveelheid en diepgang van de niet-verplichte taken ook te reduceren. Dat betekent het kritisch tegen het licht houden van alle niet-verplichte taken die de omgevingsdienst op dit moment voor enkele deelnemers uitvoert. En de consequentie van het niet langer uitvoeren van deze taak inzichtelijk te maken.

Het is duidelijk dat dit voor verschillende deelnemers een grote verandering betekent. Tegelijkertijd is het ook de manier om de Omgevingsdienst toekomstbestendig te maken als zelfstandig functionerende dienst.

Verwacht effect is een versterking van de samenwerking, verbetering van de beleidseffectiviteit, vergroten van de efficiency en afbouwen van operationeel en strategisch risico.

3) Inrichting van een robuuste opdrachtgever-opdrachtnemer structuur

- a. Aansluiting van de plan-do-check-act-cyclus (Big 8) op bestuurlijk, gemeenschappelijk en bilateraal niveau. Dit betekent de inrichting van een opdrachtgeversplatform, waarin samenwerking tussen de deelnemers op de opdracht voor OD IJmond gefaciliteerd wordt.
- b. Meer collectiviteit en uniformiteit bij de uitvoering van verplichte taken en van niet verplichte taken. Keuze om bepaalde taken collectief af te nemen, zodat schaalvoordelen en uniformiteit ontstaan danwel gewaarborgd worden.
- c. OD IJmond kan op een gestandaardiseerde manier rapporteren aan de deelnemers, wat transparantie en vergelijkbaarheid bevordert. En het gezamenlijke opdrachtgeversgesprek verbeterd: we spreken dezelfde taal over hetzelfde onderwerp. Dit helpt bij het monitoren en evalueren van de uitvoering en prestaties.

Verwacht effect is het waarborgen van de efficiëntie van OD IJmond, toename van de beleids-effectiviteit, mogelijke besparingen in de uitvoering, eenvoudiger en eenduidiger rapportages en opdrachtformulering.

- 4) **Uniformeren van de afspraken door een dienstverleningsovereenkomst-structuur** vast te leggen. Deze structuur richt zich op het uniform beschrijven van de taken (producten en diensten), de wijze waarop deze uitgevoerd worden door OD IJmond, hoe monitoring plaatsvindt, rapportages opgesteld worden, met wie deze afgestemd worden én hoe verrekening van de dienstverlening plaatsvindt. Deze uniformering geldt ook voor de niet-facultatieve taken.

Bij de uitwerking wordt ook gekeken naar logische, geografische indelingen. Het werkpakket kan namelijk sterk per regio verschillen.

Verder betreft het ook een eenduidige wijze waarop (beleidsinhoudelijk) instructies met betrekking tot een taak worden gegeven. Bijvoorbeeld door het proces waarmee instructies tot stand komen bij de gemeente meer te uniformeren (qua route, planhorizon). Ook is het gewenst dat gemeenten zo mogelijk ook zo eenduidig mogelijke (inhoudelijk) instructies geven. Dit vergt voorafgaande bestuurlijke afstemming.

Verwacht effect is een optimalisatie van de huidige opdrachtgever-opdrachtnemerrelatie, verbetering van de effectiviteit en betere vastlegging van welke producten en diensten door welke deelnemer op welke manier afgenomen worden.

4.2 Principes

Deze principes zijn onderdeel van het (nieuwe) kader van de herijking van de GR en DVO's.

1. Doel: een doelmatige, professionele opdrachtgever-opdrachtnemerrelatie
 - Deze uitgangspunten zorgen voor een solide basis voor een professionele en doelmatige opdrachtgever-opdrachtnemer relatie tussen gemeenten, provincie en OD IJmond, met focus op samenwerking, transparantie en resultaatgerichtheid.
2. Synergie in samenwerking
 - Toepassen van gestandaardiseerde werkprocessen om efficiëntie en consistentie te waarborgen.
 - Actief (in pdca cyclus) zoeken naar synergievoordelen door samenwerking.
 - Bevordering van kennisdeling en best practices tussen gemeenten en OD IJmond.
 - Regelmatige evaluatie van de samenwerking om processen en resultaten te verbeteren.
 - Inzetten op professionalisering en ontwikkeling van medewerkers.
 - Zoveel mogelijk uniforme dienstverlening en beleidskaders hanteren om duidelijkheid en voorspelbaarheid te bieden voor inwoners en bedrijven.
 - Voldoende schaalgrootte per taakveld (aantal gemeenten waar taken worden uitgevoerd) voor het borgen en een efficiënte en effectieve inzet, van benodigde expertise en productiemiddelen
3. Verplichte taken binnen de gemeenschappelijke regeling
 - Verplichte taken gelden voor alle deelnemers vanuit het principe van 'gedwongen winkelnering'. Dit betekent dat deelnemers deze taken niet op een andere manier kunnen uitvoeren, dan binnen OD IJmond. Wel is het mogelijk de taak op een lagere intensiteit uit te voeren.
 - De verplichte taken vormen de basis van de samenwerken, en zouden idealiter ook beleidsmatig onderbouwd moeten zijn. Het huidige strategisch beleidskader voor de VTH-taken daar een goede basis voor.
4. Flexibiliteit en maatwerk (niet verplichte taken)
 - Hoewel uniformiteit het streven is, moet ruimte blijven voor lokaal maatwerk waar specifieke situaties dat vereisen.
 - Mogelijkheid tot differentiatie waar dit nodig is binnen vastgestelde kaders.
5. Efficiëntie en kostenbewustzijn
 - Transparantie in kostenstructuren en gelijke tarieven voor vergelijkbare diensten.
 - Voorkomen van dubbel werk en onnodige bureaucratie.
6. Duidelijke rollen en verantwoordelijkheden
 - Heldere taakverdeling. De rol van opdrachtgever (gemeenten/provincie) en opdrachtnemer (OD IJmond) worden expliciet gedefinieerd met duidelijke afbakening van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden.
 - De afspraken worden vastgelegd in bijvoorbeeld dienstverleningsovereenkomsten (DVO's) verwachtingen te borgen.
7. DVO met een eenduidige structuur

- Opdrachten en prestaties worden geformuleerd volgens het SMART-principe (Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch, Tijdgebonden).
 - Heldere afspraken over meetbare resultaten en periodieke evaluaties op basis van afgesproken KPI's: gelijke uitgangspunten en kengetallen voor gelijke diensten.
 - Procedure voor het oplossen van geschillen of knelpunten.
 - Regelmatige rapportages over voortgang, resultaten en knelpunten om tijdig bij te sturen.
8. Flexibiliteit en wendbaarheid (aanpasbaarheid van de opdrachten)
- Inrichting van de relatie met voldoende flexibiliteit om in te spelen op veranderende omstandigheden, wet- en regelgeving of maatschappelijke ontwikkelingen.
 - Werkbare flexibiliteitsregeling voor het staken, verminderen of wijzigen van taken
 - Periodieke bijstellingen op basis van voortschrijdend inzicht en nieuwe behoeften.

4.3 Vervolg

Voor de verdere uitwerking staan daarmee ook de volgende vragen centraal, welke een rol spelen richting de door deelnemers gewenste samenwerking.

1. Van groei naar consolidatie: hoe gaat de GR als GR voor alle gemeenten fungeren?
2. Kans: OD IJmond kan als samenwerkingsinstrument veel sterker benut worden: met mogelijke effectiviteits- en efficiencyverbetering.
3. Van governance naar een goed werkbare, en bestuurlijk vastgestelde opdrachtgever-opdrachtnemerstructuur
4. Optimaliseren van én individuele én collectieve én bestuurlijke PDCA-cycli, op productgroep-niveau
5. Behoeft om van operationele gerichtheid op de uitvoering naar tactisch-strategische samenwerking te gaan.
6. Concreet: verschillende productgroepen met verschillende afspraken, hoe veel vrijheidsgraden heeft OD IJmond om uit te voeren, hoe veel flexibiliteit geven opdrachtgevers elkaar?

Zoals gezegd presenteert dit rapport een tussenstand van de analyse en denkrichtingen voor de herijking van de GR en DVO's welke fungeren als instrumenten voor de inrichting van de samenwerkingsrelatie en opdrachtgever-opdrachtnemer relatie tussen gemeenten, provincie en omgevingsdienst IJmond. De uitwerking van daarbij passende kaders wordt in het vervolg van dit traject opgepakt.

Bijlagen

bijlage 1 Aanzet voor flexibiliteitsregeling

Wanneer een gemeente besluit een bepaalde facultatieve taak in omvang te wijzigen (vermindere(n) of geheel te staken, zijn er zowel financiële als organisatorische aspecten waarmee rekening moet worden gehouden.

De algemene regel (GR) dat er over de financiële gevolgen overeenstemming moet zijn in het AB kan hiertoe verder gespecificeerd worden. Een werkbaar omzetpercentage voor periodieke wijziging in de omvang van het takenpakket ligt tussen de 5% en 10% van de (totale?) omzet van OD IJMOND. Dit percentage biedt voldoende ruimte om schommelingen in de vraag naar diensten op te vangen zonder dat dit de continuïteit of kwaliteit van OD IJmond's kernactiviteiten in gevaar brengt.

Voor het geheel staken van een taak kan een regeling worden overeengekomen voor de financiële consequenties voor de bij OD IJmond ontstane overcapaciteit. Schadeloosstelling door het afbouwen en/of via andere bronnen financieel dekken. Het doel is voorkomen dat OD IJmond (en daarmee ook de andere gemeenten) financieel worden geraakt.



● **Strategie** ● **Beleid** ● **Organisatie**

IPR Normag

Waarderweg 33 Kantoor B10, 2031 BN HAARLEM

Postbus 2016, 2002 CA HAARLEM

023 531 91 41 info@iprnormag.nl

Besluit Algemeen Bestuur

Agendapunt	05d	Besluit nr.	AB 2025-010
Datum vergadering	16 april 2025	Van	Just Zandhuis
Onderwerp	Interne memo aan de colleges, inzake doorontwikkeling ODIJmond	Functie	Directeur

Inleiding

Tijdens deze vergadering van het Algemeen Bestuur presenteren wij de tussenresultaten van ons programma herijking GR, DVO & financieringsstructuur. Afgelopen maanden bouwden wij het benodigde inzicht op om binnen dit programma tot (bestuurlijke) keuze te komen. Om deze resultaten te delen met de diverse colleges van de deelnemers aan onze Gemeenschappelijke Regeling, bieden wij een interne memo aan.

Tussenresultaten

Met de behandeling in het Algemeen Bestuur start de fase waarin we met onze individuele deelnemers in gesprek gaan over deze tussenresultaten en input zullen vragen voor de voorbereiding van de bestuurlijke keuzes later dit jaar. Zowel voor de korte termijn om operationeel en financieel in controle te komen, als voor de lange termijn om de toekomstrichting voor ODIJmond te bepalen.

De belangrijkste resultaten, zoals ook in de brief beschreven, zijn:

- Inzicht financiële analyse op totaal en per deelnemer (IST-SOLL).
 - Deze analyse maakt inzichtelijk wat er nodig is om de balans tussen de gecontracteerde opdracht en de beschikbare middelen te herstellen. Daarnaast geeft de analyse inzicht in de scheefgroei tussen de deelnemers.
- Twee rapportages met een analyse van de aandachtspunten van de huidige GR, DVO en financieringsstructuur en de achterliggende governance en uitgangspunten voor de herijking ervan.
 - Deze analyse laat zien wat er nodig is om de positie van deelnemers individueel en als collectief te borgen en wat er nodig is om de opdrachtgevers- en opdrachtnemerspositie goed in te vullen.
- Een rapportage van de inventarisatie van mogelijke toekomstscenario's
 - Deze rapportage maakt in de breedte zichtbaar welke keuzes er kunnen worden gemaakt om de dienstverlening toekomstbestendig te organiseren. Per keuze is er ook aandacht voor de haalbaarheid ervan.

Interne memo aan colleges

Om dit gesprek te starten en te faciliteren bieden wij een interne memo aan aan de colleges van de deelnemers aan onze Gemeenschappelijke Regeling. In de vergadering van het Dagelijks Bestuur van 9 april koos ons DB ervoor om geen college- en raadsbrief te versturen, maar de colleges te

informereren via een interne memo. Het DB kiest hiervoor, onder meer om het gesprek over het financiële effect zorgvuldig op te starten, maar ook omdat de raad zeer recent via een raadsinformatiebrief op de hoogte is gebracht. Omdat de interne memo ingaat op het financiële effecten én het gaat om een memo gericht aan enkel het college is het DB akkoord gegaan met het voorstel om de memo in de notitie communicatielijnen doorontwikkeling Omgevingsdienst IJmond (agendapunt 5^e) op besloten te zetten.

Besluit

1. Vaststellen van de interne memo aan de colleges, inzake doorontwikkeling ODIJmond
2. De interne memo aan de colleges ter behandeling aanbieden aan de deelnemers GR ODIJmond.

Besluit: conform/ aanhouden / aangepast besluit

de voorzitter,

de secretaris / directeur,

S. Klaassen

J. Zandhuis

Besluit Algemeen Bestuur

Agendapunt	05e	Besluit nr.	AB 2025-011
Datum vergadering	16 april 2025	Van	Just Zandhuis
Onderwerp	Communicatielijnen resultaten doorontwikkeling ODIJmond	Functie	Directeur

Inleiding

Sinds 2024 doorlopen wij, samen met onze deelnemers, een intensief proces om de organisatie toekomstbestendig te maken. Hiervoor startten we een programma met meerdere deelprojecten.

In dit besluit gaan we specifiek in op wanneer welke resultaten worden opgeleverd en op welke momenten we hierover communiceren. Ook beschrijven we, gezien de inhoud van enkele tussenresultaten, de timing en noodzakelijke gezamenlijkheid waarop we informatie openbaar maken.

Resultaten in tijd

Datum	Onderwerp	Wijze	Status	Communicatie
Regioraad (maart)	Informerend proces + voortgang	Beeldvorming	Openbaar	Uitnodiging Presentatie Detailplanning doorontwikkeling ODIJmond
Algemeen Bestuur 26 maart	Herijking GR, DVO en governance: Analyse huidige GR- en DVO-structuur met advies en uitgangspunten voor de herijking.	Beeldvorming	Openbaar	Geen aparte communicatie
Algemeen Bestuur 16 april	Herijking financieringsstructuur: Analyse IST-SOLL financieel effect. Analyse van mogelijke uitgangspunten en keuzes voor toekomstige financieringsstructuur.	Beeldvorming + besluitvorming op interne memo aan college(s)	Besloten	Interne memo namens het Algemeen Bestuur aan de colleges: financieel effect totaal + vervolg proces.
	Toekomstscenario's: Inventarisatie van mogelijke toekomstscenario's, inclusief wegingskader en advies.	Beeldvorming	Besloten	Geen aparte communicatie.

Algemeen Bestuur 11 juni (aanleveren: 21 mei)	Herijking GR, DVO en governance: Beeldvormend gesprek over voortgang verplichte en facultatieve taken in de GR.	Beeldvorming	Openbaar	Geen aparte communicatie
	Herijken financieringsstructuur: Uitgangspunten financieringsstructuur bespreken. Discussie over bestuurlijke keuze die gemaakt kunnen worden over takenpakket en ambitieniveau.	Beeldvorming	Openbaar	Geen aparte communicatie
	Update actualisatie bedrijven bestand: Delen van de uitkomsten actualisatie	Beeldvorming	Openbaar	Geen aparte communicatie
Algemeen Bestuur 9 juli (aanleveren: 18 juni)	Herijking GR, DVO en governance: Verplichte taken en facultatieve taken	Besluitvorming	Openbaar	Geen aparte communicatie
	Herijking GR, DVO en governance: Vaststellen uitgangspunten voor toekomstige GR.	Besluitvorming	Openbaar	College- en raadsbrief waarin de uitgangspunten worden aangeboden om vast te stellen (2t-raket)
	Herijking financieringsstructuur: Vaststellen uitgangspunt toekomstige financieringsstructuur	Besluitvorming	Openbaar	Geen aparte communicatie
	Herijking financieringsstructuur: Eerste richtinggevende discussie over bestuurlijke keuzes (knoppen) op takenpakket en ambitie	Oordeelsvorming	Openbaar	Geen aparte communicatie
	Toekomstscenario's: Voorkeursscenario's worden uitgewerkt aangeboden voor richtinggevende discussie	Oordeelsvorming	Besloten	Geen aparte communicatie
Raden en Staten (september)	Richtinggevende discussie: Knelpunten + uitgangspunten GR & financieringsstructuur Toekomstscenario's	Oordeelsvorming	Openbaar	Rapportages + presentaties zullen vooraf beschikbaar gesteld worden.
Algemeen Bestuur	Optionele vergadering			

5 november (aanleveren: 15 oktober)				
Algemeen Bestuur 17 december (aanleveren: 26 november)	Herijking GR, DVO en governance: Instemmen met de concept GR Start zienswijze traject richting raden	Besluitvorming	Openbaar	Geen aparte communicatie
	Herijking financieringsstructuur Vaststellen kadernota 2027 inclusief de bijbehorende financieringsstructuur	Besluitvorming	Openbaar	Concept GR wordt aangeboden voor zienswijze.

Besloten

In bovenstaand schema stellen wij voor om op drie momenten het tussenresultaat, het agendapunt + de bijbehorende stukken besloten te behandelen. De gevoeligheid zit op drie punten: de financiële impact op totaalniveau en tussen de deelnemers, de richting en de inhoud van de toekomstscenario's richting andere omgevingsdiensten en de toekomstrichting voor het personeel van ODIJmond. De onderbouwing hiervoor ligt erin dat de informatie in breedte besproken moet kunnen worden met onze deelnemers onderling, zonder dat hierbij rekening gehouden hoeft te worden met belangen van andere partijen.

Juridische grondslag

Juridische grondslag t.b.v. het tot en met 9 juli besloten behandelen van drie documenten. De Wet gemeenschappelijke regeling zelf bevat geen specifieke bepalingen over het besloten behandelen van documenten. Als een gemeenschappelijke regeling taken uitvoert namens gemeenten, gelden de bepalingen uit de Gemeentewet over geheimhouding. Hierin is dat wel opgenomen onder artikel 55; Bestuursorganen kunnen geheimhouding opleggen over bepaalde stukken en vergaderingen. Voorts biedt ook het Reglement van orde van de gemeenschappelijke regeling ODIJmond (31 oktober 2018) via de artikelen 27 en 28 de mogelijkheid om agendastukken besloten te behandelen. In dit geval tot het moment het Algemeen Bestuur beslist of omtrent de inhoud en het verhandelde geheimhouding zal gelden dan wel of deze wordt opgeheven.

Gezamenlijke verantwoordelijkheid

Een belangrijk onderdeel binnen het proces om de organisatie toekomstbestendig te maken is het ophalen van inzicht in waar de organisatie staat in de uitvoering van de opdracht en het herijken van de opdracht tussen de dienst en de diverse deelnemers. Met de presentatie van de analyse IST-SOLL en daarmee het financieel effect per deelnemer en voor ons gehele werkgebied leveren wij dit inzicht op. Deze informatie geeft ook zicht op de scheefgroei tussen de deelnemers. Een scheefgroei die de noodzaak van de herijking van onze financieringsstructuur onderschrijft. Zowel de GR als de financieringsstructuur staan gepland om herijkt te zijn op 1 januari 2027. Om dit proces zorgvuldig te doorlopen en af te ronden is commitment van de deelnemers een vereiste voor een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Het AB koos in haar vergadering van 18 december 2024

om vast te houden aan de afspraken in de aflopende DVO's, voor de duur van het programma herijking GR en financieringsstructuur (1 januari 2027). Insteek is om vanuit het gezamenlijke belang de uitvoerbaarheid van beide sporen (herijking GR en herijking financieringsstructuur) te bevorderen en de benodigde rust en stabiliteit in de opdrachtgever-opdrachtnemerrelatie te borgen. Dit commitment is een belangrijke onderlegger ook om te kiezen om bovenstaande onderwerpen en specifiek de timing van openbaarheid van de onderwerpen, in tijd uit te zetten.

Besluit

1. Kennisnemen van de communicatielijnen resultaten doorontwikkeling ODIJmond;
2. Vaststellen van het voorstel inzake de wijze van en voorstel tot communicatie over bovenstaande resultaten.

Besluit: conform/ aanhouden / aangepast besluit

de voorzitter,

de secretaris / directeur,

S. Klaassen

J. Zandhuis

Besluit Algemeen Bestuur

Agendapunt	05f	Besluit nr.	AB 2025-012
Datum vergadering	16 april 2025	Van	Just Zandhuis
Onderwerp	Vervolgopdracht externe partijen doorontwikkeling ODIJmond	Functie	Directeur

Inleiding

Tijdens de vergaderingen van het Algemeen Bestuur van 16 april worden de eerste tussenresultaten van de drie deelprojecten gedeeld met onze bestuursleden. Hiermee start de volgende fase, het formuleren van de uitgangspunten voor oordeelsvorming op 9 juli.

Met deze memo willen wij het Algemeen Bestuur attenderen dat formeel de opdrachten worden verstrekt voor de volgende fase van de doorontwikkeling naar een toekomstbestendig ODIJmond.

Vervolgtraject

In de periode 1 april tot 9 juli worden de volgende resultaten uitgewerkt:

Herijking GR, DVO en governance

1. Advies voor indeling naar verplichte en niet-verplichte taken binnen de GR en verwachte consequenties.
2. Inzicht in afweging + advies toekomstige uitgangspunten GR (governance).
3. Inzicht in eventuele wijzigingen takenpakket.

Actualiseren financieel volume en financieringsstructuur

1. Inzicht in de bestuurlijke keuzes.
2. Inzicht in de afwegingen + advies over toekomstige uitgangspunten financieringsstructuur.
3. Financieel effect per deelnemer.

Onderzoek toekomstscenario's fase 2

1. Uitwerking van twee tot drie voorkeursscenario's.
2. Verkennende gesprekken potentiële partners & provincie Noord-Holland
3. Financiële uitwerking van de scenario's voor de korte en lange termijn.
4. Afwegingskader + advies.

Voor de noodzakelijke ondersteuning gedurende de fase van uitwerking stellen wij voor (wederom) gebruik te maken van de volgende partijen; IPR Normag, Seinstra & Partners en Galan Groep.

De kosten voor deze fase worden gedekt uit de incidentele middelen die beschikbaar zijn gesteld met de begrotingswijziging 2025. Ook de geldende inkoopvoorwaarden maken dit technisch mogelijk.

Besluit

1. Kennisnemen van het voorstel voor de volgende fase van de doorontwikkeling ODIJmond;

Besluit: conform/ aanhouden / aangepast besluit

de voorzitter,

de secretaris / directeur,

S. Klaassen

J. Zandhuis